

Estratègia d'Educació 360 de Martorell

L'Estratègia d'Educació 360 de Martorell és un programa d'acció destinat a proporcionar als infants i adolescents de Martorell més i millors oportunitats educatives en tots els temps i espais de la seva vida, facilitant la construcció d'itineraris educatius més personalitzats, més significatius i motivadors per a l'alumnat, amb equitat i sense exclusions.

Per aconseguir-ho, l'estratègia d'educació 360 revaloritza i impulsa l'educació no formal, fomenta l'acció conjunta amb les famílies, recolza les innovacions pedagògiques de les escoles i instituts i dinamitza una major interacció entre agents educatius.

Encàrrec

Àrea d'Educació

Ajuntament de Martorell

Anàlisi i redacció

Col·lectiu d'Analistes Socials (D-CAS)

Sarai Samper Sierra

Raquel Moreno Moreno

www.d-cas.net

d-cas@d-cas.net

Icones: Noun Project: <https://thenounproject.com/>

Fotografies: Candela Blanco

Setembre 2018

Ajuntament
de Martorell

Índex de continguts

0. Què és l'Educació 360?	4
1. Diagnosi de la situació educativa actual	16
1.0. Context sociodemogràfic de Martorell	17
1.1. Recursos educatius municipals	24
1.2. L'educació en família.....	31
1.3. L'educació escolar	40
1.4. L'educació no formal	61
1.5. L'educació en l'entorn	71
1.6. Correlació entre els factors de vulnerabilitat dels diferents àmbits educatius.....	78
2. Estratègia d'educació 360 de Martorell	88
2.1. Lideratge de l'Estratègia 360	89
2.2. Proposta d'accions per a l'Estratègia 360	94
2.3. Quadres resum de l'Estratègia 360	131
3. Bibliografia	135

0. Què és l'Educació 360?

En aquest primer capítol fem una breu exposició del concepte d'Educació 360, explicant en què consisteix aquesta estratègia i quins antecedents teòrics i pràctics la sustenten.

0. Què és l'educació 360?

El paradigma conegut actualment com 'Educació 360' és pot definir com un projecte educatiu integral destinat a proporcionar a cada individu més i millors oportunitats educatives en tots els temps i espais de la seva vida, connectant l'educació i els aprenentatges lectius i no lectius i facilitant la construcció d'itineraris educatius personalitzats amb equitat i sense exclusions.

Aquest paradigma deriva del model educatiu conegut com 'Educació a temps complet' (o escola estesa, entre d'altres denominacions), assajat en diferents països del món, entre ells molts d'europes.

Tot i la diversitat de modes existents d'educació a temps complet, podem destacar 3 trets comuns en la majoria d'ells:

Oferta d'activitats d'educació no formal

Es garanteix una oferta variada d'activitats de tarda*, que l'alumnat escull en funció de les seves preferències i que proporcionen aprenentatges a través de metodologies més vivencials, experimentals i aplicades.

Aquesta oferta cobreix interessos esportius, artístics, culturals i científics, afavorint la personalització d'aprenentatges i el desenvolupament d'un espectre variat de capacitats. Les activitats poden fer-se en les instal·lacions escolars o en d'altres equipaments

o espais de la ciutat, procurant en aquests casos un mitjà d'acompanyament o/i transport per evitar que el trasllat sigui una barrera d'accés. Les activitats s'acompanyen d'uns sistema d'ajuts o subvencions per evitar també barreres de tipus econòmic. En alguns casos també s'incorporen figures d'orientació o treball social destinades a connectar els infants i les seves famílies amb les oportunitats educatives. Aquest paper d'orientació i prescripció també pot ser exercit pel professorat tutor de les escoles i instituts, revaloritzant així les funcions tutorialis.

Un repte compartit en tots els casos és aconseguir una oferta d'activitats no lectives de qualitat, impartides per personal qualificat i dissenyades conforme a uns objectius pedagògics rellevants i coherents amb el d'altres agents educatius com són l'escola i la família, entre els quals hi ha d'haver una comunicació i diàleg regular.

Un altre repte és la desigualtat territorial que es pot crear entre barris o municipis, en funció de la qualitat, proximitat i varietat d'oferta educativa aconseguida en cada cas.

*En alguns països on és el centre educatiu qui organitza el programa d'escola a temps complet, les activitats lectives i no lectives es poden intercalar entre matí i tarda, cercant per als alumnes un ritme més variat i 'fluït' d'activitats durant el dia.

Reforç escolar

Els projectes d'educació a temps complet incorporen recursos de reforç escolar i estudi assistit accessibles a tot l'alumnat, en horari de migdia o tarda, generalment dins de l'escola i amb implicació del professorat. D'aquesta manera es garanteix a l'alumnat un espai físic i de temps adient on fer els deures o estudiar, amb recolzament professional en cas necessari. Aquest recurs permet compensar la desigualtat educativa derivada del grau de recolzament que pot fer cada família i de les condicions per a l'estudi que proporciona el propi habitatge en cada cas. Addicionalment, es planifiquen activitats destinades a reforçar competències bàsiques com la lectura i l'escriptura.

Cura de l'infant

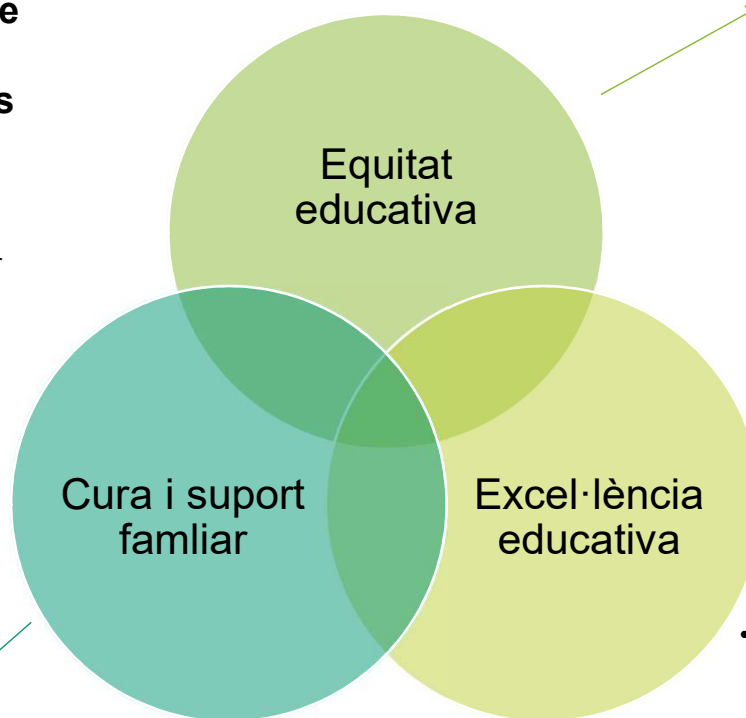
El descans i l'alimentació correctes són dos necessitats bàsiques, cobertes a través d'una sèrie d'hàbits que generalment garanteix la família. Tanmateix, sigui per motius de conciliació, precarietat econòmica o desestructuració familiar, hi ha infants on l'alimentació i el descans no són ben coberts, afectant de manera directa el seu rendiment educatiu. És per això que el model d'escola a temps complet contempla la possibilitat de dinar a l'escola de manera diària amb un menú equilibrat i amb educadors que fan una tasca

complementària d'educació en hàbits saludables. També procura, en molts casos, espais per fer la migdiada o descansar en un ambient de relaxació i tranquil·litat. Aquests aspectes s'han de complementar amb un treball d'acompanyament a les famílies per poder treballar uns hàbits saludables dins de les llars: evitar l'abús de pantalles, posar límits en l'hora d'anar a dormir, garantir l'esmorzar del matí, etc.

En la pàgina a continuació es mostra un diagrama que sintetitza els principals avantatges del model d'escola a temps complet, segons s'ha conceptualitzat en varis països europeus:

Recopilació d'avantatges de l'escola a temps complet (segons revisió de diferents models europeus)

Recopilació basada en l'obra de de Chirstian Aeberli und Hans-Martin Binder (2005)

- L'educació a temps complet permet una major conciliació laboral i familiar dels pares i mares i afavoreix l'equitat de gènere en el mercat laboral. Donar solucions de conciliació és especialment important per a les famílies monoparentals o amb menys recursos econòmics.
- El menjador escolar i les activitats de tarda garanteix un recurs de cura i atenció a infants i adolescents que quedarien desatesos als migdies o a les tardes per no haver ningú a casa seva que se'n pugui fer càrrec.
- Prevenció d'hàbits incorrectes d'alimentació, sobrepès, d'addicció a les pantalles, i trastorns d'aprenentatge vinculats a la desatenció dels infants i adolescents.

- Els infants i adolescents de famílies amb menys recursos socials, culturals o econòmics, accedeixen a una major varietat d'estímul i oportunitats educatives no formals dins o fora de l'escola.
- Estalvi en polítiques contra l'exclusió social i la pobresa a curt, mig i llarg termini.
- Major normalització dels recursos d'atenció a les desigualtats educatives (s'evita crear espais segregats com centres oberts, ludoteques vinculades a serveis socials...).

- Les activitats de la tarda permeten fer grups flexibles segons interessos o necessitats específiques, afavorint un aprenentatge més personalitzat i una major motivació dels infants i adolescents.
- Les activitats de tarda afavoreixen el desenvolupament de competències socials, culturals, esportives, que reverteixen de manera positiva en el desenvolupament de les capacitats cognitives de l'alumnat.
- L'escola a temps complet incorpora una major diversitat de professionals especialitzats que complementen la figura del docent i enriqueixen el ventall de referents dels infants i adolescents.
- El clima dins les aules i durant les classes millora gràcies a la tasca d'integració social, motivació i reforç personalitzat que es fa a les activitats de la tarda.

El model d'educació o escola a temps complet ha pres formes diverses en funció del territori, de la situació de partida i, sobretot, dels promotors principals del model a cada país. En relació als promotors principals del model, trobem dues grans diferències:

- Països on el paper impulsor ha estat assumit des de les institucions amb competències directes sobre l'educació reglada, fent que siguin els centres educatius els que, a través dels seus equips directius, implementin un projecte d'educació a temps complet per al seu alumnat. Aquest seria el cas d'Alemanya, per exemple. A Alemanya, les escoles a temps complet incorporen en tots els casos servei de menjador escolar i espais d'estudi assistit on els infants poden fer les seves tasques escolars, amb ajut adequat si ho necessiten. El tercer tret comú de les escoles a temps complet és incorporar en seu projecte educatiu tota una oferta d'activitats que enriqueixen, complementen i reforcen les competències de l'alumnat en un sentit ampli. Aquestes activitats poden ser obligatòries o no, en funció de cada escola, i generalment es concentren a les tardes. L'alumnat té la possibilitat d'escollir activitats en funció dels seus interessos.
- Països on el paper impulsor ha recaigut en administracions sense competències directes sobre l'educació reglada, com són les administracions locals – Ajuntaments - de manera que la construcció del projecte ha passat sobre tot per la mobilització dels recursos d'educació no formal que ofereix l'entorn. En coordinació i complementarietat amb les escoles i instituts, es mobilitzen

recursos orientats a ampliar les oportunitats educatives dels infants i adolescents durant el temps no lectiu. S'intenta també crear una major interrelació entre centres educatius i entorn, de manera que les escoles es recolzin en major mesura en els recursos de l'entorn per desenvolupar un projecte educatiu innovador, i al seu entorn s'intenta aprofitar en major mesura les instal·lacions escolar per donar a les activitats no lectives una major i millor infraestructura. Un cas de referència en aquest sentit és França, on el paper promotor ha recaigut en els ajuntaments, que han liderat la concertació d'una estratègia compartida entre escoles, associacions de pares i mares, equipaments i entats de lleure per articular tota una oferta 'periscolaire', que redunda positivament en l'educació reglada i en les desigualtats educatives. El servei de menjador i d'estudi assistit són, com en el cas d'Alemanya, dos components essencials del model.

L'experiència francesa en educació a temps complet és rellevant per a Catalunya pel paper protagonista que han desenvolupat els ajuntaments i els agents de l'entorn a l'hora de mobilitzar una estratègia educativa que complementa i reforça el temps lectiu. Molts ajuntaments francesos partien d'una trajectòria prèvia de programes, similars als Plans Educatius d'Entorn que hi ha a alguns municipis catalans, que ja cercaven intensificar l'acció educativa en ambients socialment desfavorits i cohesionar els diferents agents educatius.

L'impuls a l'escola a temps complet a França va de la mà de la reforma a 2013 dels horaris escolars, aprovada pel govern francès. Els nous ritmes i horaris de la reforma van ser concebuts per permetre a tots els alumnes un millor accés a activitats esportives, culturals i artístiques, durant el temps *périscolaire* (extraescolar en el nostre context), assumint que aquestes activitats contribueixen a desenvolupar la seva curiositat intel·lectual, revelar les seves capacitats i aspiracions gràcies a la interacció complementària de l'infant amb altres actors educatius (educadors, associacions, equipaments...).

Segons la circular francesa del 9 de juliol de 1998, "La manera en què un infant utilitza el seu temps fora de les hores de classe és important per al seu èxit escolar, desenvolupa la seva personalitat i aprèn a fer vida social. Convé proveir –particularment per a aquells que tenen més dificultat a accedir a les diferents formes de cultura– una organització d'aquest temps que ajudi a afavorir el seu desenvolupament en harmonia".

Des del govern francès s'encomana als ajuntaments planificar un projecte *périscolaire* de qualitat, equitatiu i concertat amb els agents de l'entorn i es crea un fons econòmic per finançar els projectes que presenten els ens locals.

Actualment a Catalunya s'estan gestant múltiples iniciatives que van en la direcció de crear experiències d'educació a temps complet. La més rellevant en aquest sentit és l'anomenada **Aliança EDUCACIÓ360, impulsada per la Diputació de Barcelona, la Fundació Jaume Bofill i la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica** i que està mobilitzant múltiples experiències pilot amb ajuntaments diversos per tal d'assajar experiències pràctiques d'educació a temps complet, amb la voluntat de construir un model vàlid i extrapolable a qualsevol ens local del context català. És pot consultar una breu explicació de l'Aliança en el següent [enllaç](#).

L'Aliança [EDUCACIÓ360](#) està elaborant i publicant múltiples documents per facilitar la comprensió i aplicació d'experiències d'educació a temps complet fins a crear un model propi per al context de Catalunya. Aquest model propi apunta els següents trets bàsics:

- Atorgar un paper principal als governs locals com a òrgan capaç de mobilitzar i coordinar els diferents agents educatius locals entorn a una estratègia conjunta.
- Donar el màxim protagonisme als recursos d'educació no formal, valoritzant-los i fent-los més accessibles a tot l'alumnat, especialment aquells que actualment en tenen menys accés.
- Implicar als centres educatius – escoles, instituts – convidant-los a obrir els seus projectes educatius als recursos de l'entorn, traspasant les barreres físiques que separen l'educació reglada i no reglada i aprofitant les instal·lacions i recursos de l'entorn.

- Finançant projectes de reforç escolar, vetlladores, atenció psicopedagògica, assessorament familiar, recolzament a les AMPAs, etc. per tal de reforçar els mitjans a les escoles per atendre el fracàs escolar i les necessitats educatives especials.
- Recolzar als centres educatius en la seva innovació pedagògica, especialment en la línia de treballar per projectes, implementar pedagogies més dinàmiques on l'infant tingui un paper més actiu, implicar a les famílies en la vida escolar..
- Donar un major valor afegit a les instal·lacions escolars, fent dels patis espais més educatius, i obrint les instal·lacions escolars en horaris no lectius.
- Integrant l'educació formal i no formal, afavorint la coneixença entre tots els agents educadors i demanant als docents tutors una paper com a prescriptors d'activitats educatives no formals que es fan en l'entorn i donant reconeixement formal a aquestes activitats.
- Donar un major valor afegit a nivell educatiu als serveis de menjador escolar, integrant en aquest espai de temps activitats d'interès educatiu.

A diferència d'altres països, l'Educació 360 no s'acompanya – per ara- de cap reforma de l'horari lectiu a l'etapa de primària ni d'un lideratge dels equips directius de les escoles en l'articulació d'una oferta no lectiva – tot i que si es busca una coordinació i complementarietat i alguns instituts sí poden assumir aquest paper

arrel de la introducció e la jornada compactada.

Com s'ha dit més a munt, el model d'Educació360 o Escola a temps complet a Catalunya és encara un model emergent i en construcció.

Hi ha força consens sobre els objectius i valors que busca aquest nou paradigma educatiu, però no sobre l'estratègia i funcionament concret que han d'adoptar els agents per fer-lo viable. Podem apuntar, tanmateix alguns pilars bàsics, a partir de la revisió d'un dels principals documents de referència elaborats: De la Cerda Toledo (2017) “Marc d'orientacions per al desenvolupament de projectes d'Educació a Temps Complet”. Diputació de Barcelona: Àrea de Cultura, Educació i Esports- Gerència de Serveis d'Educació.

Resumim a continuació algunes de les principals aportacions metodològiques del document citat, que poden ser d'utilitat a Martorell:

Qüestions clau a considerar:

(adaptació a partir de De la Cerda, 2017)

El paper dels ens locals:

Els projectes d'educació a temps complet requereixen d'un important lideratge de l'administració local, la qual s'encarregarà d'impulsar les iniciatives, de proporcionar les estructures, recursos i recolzament necessaris, així com de la coordinació a nivell general.

Els ajuntaments han d'aprofitar la seva posició estratègica amb una clara intencionalitat educativa per impulsar i desenvolupar el projecte, posant en joc la seva capacitat de mobilitzar els recursos econòmics, personals i materials disponibles, així com els programes o projectes existents.

La importància del treball en xarxa:

Tot i que la iniciativa es lideri des de l'administració local, cal convidar a tots els agents a participar activament durant el desenvolupament de totes les fases del projecte. Originant d'aquesta manera aliances que permetin unificar esforços, crear sinèrgies i entrellaçar les accions. Trobar interessos comuns i/o necessitats compartides facilitarà l'aparició d'aquesta lògica col·laborativa.

A nivell general, és recomanable constituir una taula o comissió de coordinació territorial que compti amb referents de l'Ajuntament, els centres educatius, les entitats socioeducatives i les famílies. Una estructura que s'encarregarà de la coordinació i l'impuls del projecte.

I

Algunes possibilitats en aquest sentit són:

- Adhesió al Pla Educatiu d'Entorn
- Situar el projecte al centre de l'agenda del Pla Educatiu de Ciutat.
- Crear una comissió específica d'educació a temps complet

La dinamització d'aquests espais serà molt important i caldrà introduir elements i propostes que permetin reflexionar, pensar i avançar conjuntament als agents implicats.

L'heterogeneïtat dotarà de riquesa aquest espai ja que, una xarxa àmplia i diversa, facilita el desenvolupament dels projectes i que s'originin noves possibilitats. Una bona relació entre els participants contribuirà a augmentar la confiança, la comunicació, la implicació i la feina conjunta.

Tot i la importància del lideratge distribuït, a l'inici del projecte és necessari determinar algun referent (tècnic d'educació, assessor/a LIC...) que s'encarregui de la seva articulació a nivell local. Algú que assumeixi la coordinació general del projecte i que contribueixi a crear xarxa entre els agents participants, aportant una visió global amb perspectiva i distància per a garantir que els interessos comuns són respectats. I, en cas que sigui necessari, també s'encarregui de fer el traspàs d'informació i afavoreixi la comunicació i l'intercanvi entre les estructures organitzatives del projecte.

Requisits de les accions a impulsar:

Pel que fa a les accions a impulsar que integrarà l'estratègia d'educació a temps complet, els ens locals haurien de garantir:

- L'obertura dels centres educatius més enllà de l'horari lectiu, permetent la realització d'activitats no lectives en aquestes instal·lacions.
- Coordinar l'oferta no lectiva evitant solapaments i duplicitats.
- Organitzar activitats i recursos que complementin i enriqueixen els continguts curriculars i lectius dels centres.
- Garantir una oferta descentralitzada en el territori.

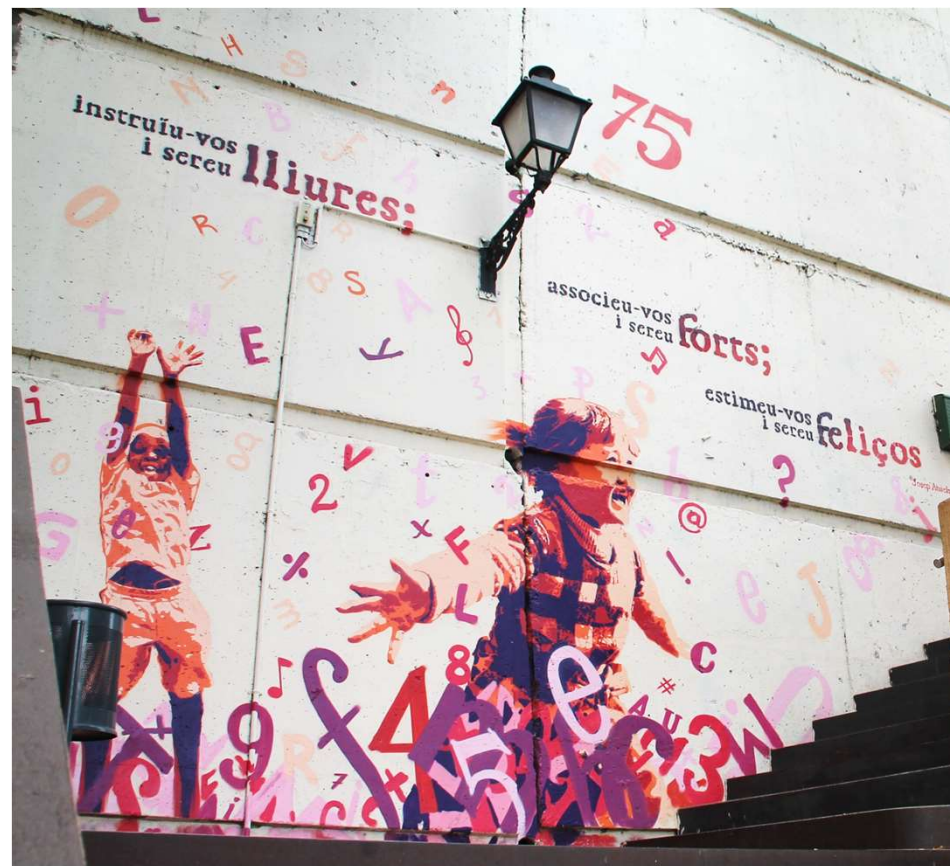
- Garantir una oferta educativa diversificada, que permeti itineraris personalitzats i adaptats a diferents capacitats, preferències i necessitats de l'alumnat.
- Vetllar per la qualitat de les activitats que es promouen.
- Garantir l'equitat en l'accés a l'oferta educativa.
- Fomentar els recursos d'educació informal i no dirigida al municipi a través de la provisió d'espais de joc lliure, lleure i descoberta.
- Respectar el descans i la racionalització dels horaris dels infants i adolescents.
- Garantir espais d'estudi assistit coordinats amb l'horari lectiu i amb implicació del professorat.
- Garantir el valor educatiu i l'accessibilitat al servei de menjador.

- Propiciar el coneixement, el diàleg i sinergia entre famílies, docents i educadors del fora escola: cada agent ha de conèixer, valorar i potenciar l'acció educativa de la resta d'actors.
- Afavorir la participació dels infants i joves, participant en la diagnosi, el disseny i implementació d'accions educatives que els incumbeixen.
- Crear una cartera de serveis que visualitzi a la comunitat educativa tots els recursos educatius en sentit ampli del municipi.

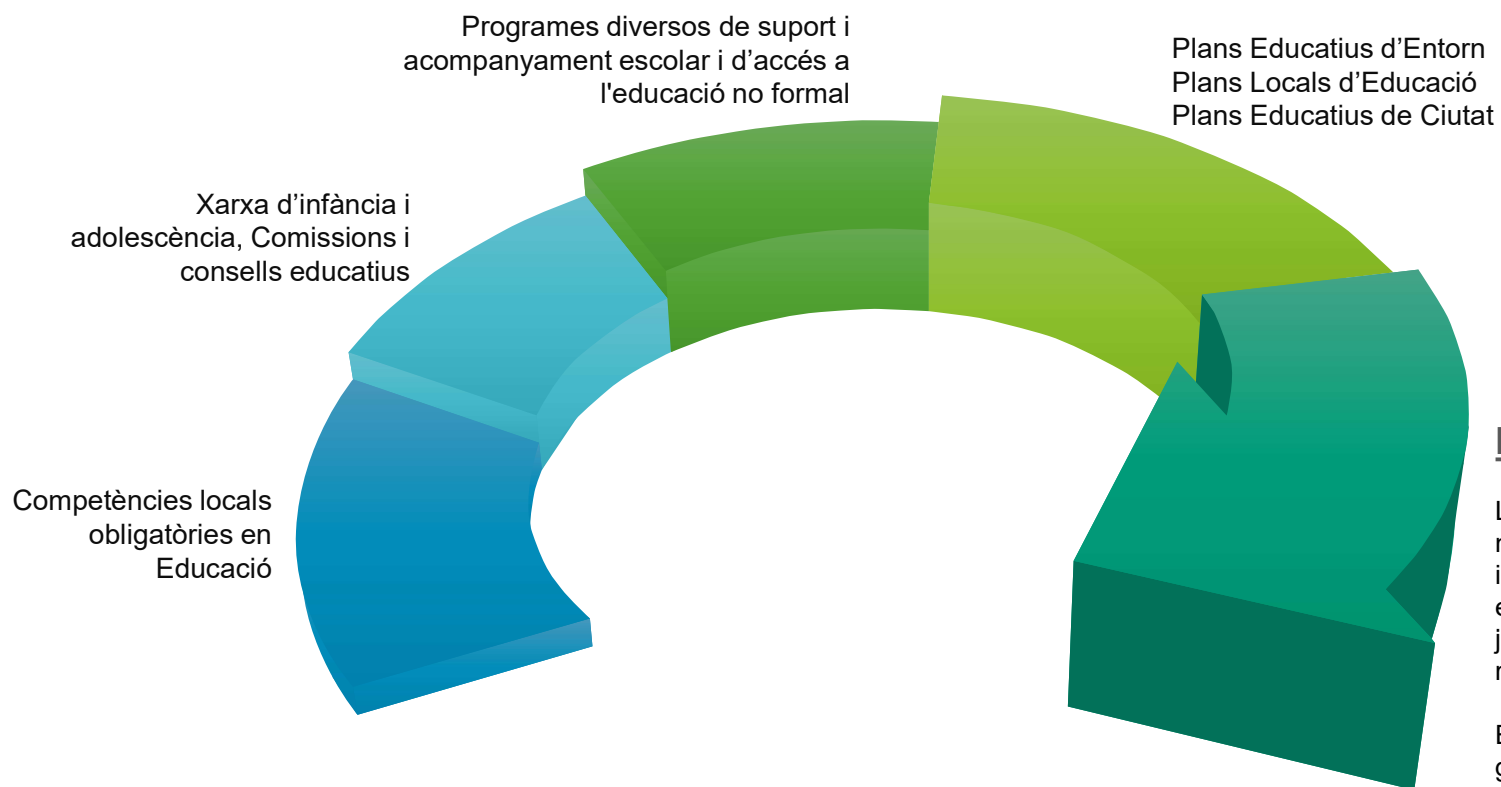
El camí recorregut

Finalment, volem posar de manifest que l'Educació 360 integra objectius i accions ja presents en les polítiques educatives de molts ajuntaments des de fa temps i que van més enllà de les competències locals assignades per la Llei de Bases Locals (LRSAL). Des de la creació de comissions i consells varis per treballar en xarxa en matèria d'educació, infància i adolescència, passant pel finançament i organització de programes de suport a l'èxit escolar i l'accés al lleure (programes d'estudi assistit, beques d'accés a extraescolars, etc.); fins als Plans Educatius de Ciutat, els Plans Locals d'Educació i de manera especial els Plans Educatius d'Entorn: tots ells posen en valor l'educació no formal i dels recursos de l'entorn per al desenvolupament de les capacitats de l'alumnat i la seva integració social, i fan de l'equitat educativa i de l'èxit educatiu una comesa principal.

Tot aquest bagatge previ és un camí recorregut que pot prosseguir en forma d'una estratègia d'educació 360. Per tant, l'educació a temps complet no ha de ser vista com un punt i a part de les polítiques educatives locals fetes fins ara, sinó un punt i seguit.

Antecedents i contingut de l'estratègia d'educació 360

Educació 360

L'Educació 360 és una estratègia que ajuda als municipis a potenciar, estructurar i interrelacionar l'educació que es produeix en els diferents espais de la vida dels infants i joves, connectant l'escola, les famílies i els recursos educatius no formals de l'entorn local.

És una estratègia que té com a objectiu generar més i millors oportunitats educatives per tal de contribuir a l'èxit educatiu i personal dels infants, facilitant la construcció d'itineraris educatius personalitzats amb equitat i sense exclusions.

1. Diagnosi de la situació educativa actual

Les properes pàgines presenten una síntesi de la diagnosi realitzada sobre la situació educativa de Martorell.

La diagnosi està basada en la recopilació de dades existents, i l'enquesta a l'alumnat (cursos de 4t de primària a 4t d'ESO), el professorat i els pares i mares de tots els centres de primària i secundària de Martorell, durant el curs 2017-2018.

Els resultats de les enquestes s'expliquen en detall en els respectius informes, compartits amb la comunitat educativa durant el curs 2017-18. En aquets capítol s'ha fet una selecció dels resultats considerats més rellevants d'aquests informes previs, els quals varen ser discutits en tallers participatius realitzats durant el mes de febrer de 2018 amb personal dels centres educatius, dels equipaments, les AMPA i l'Ajuntament. Tot plegat va permetre generar una diagnosi compartida.

La diagnosi s'estructura en 6 grans apartats, que repassen els grans àmbits on es produeix l'educació dels infants:

0. Context sociodemogràfic de Martorell
1. Recursos educatius municipals
2. L'educació en família
3. L'educació escolar
4. L'educació no formal
5. L'educació en l'entorn
6. Correlació entre els factors de vulnerabilitat dels diferents àmbits educatius

1.0. Context sociodemogràfic de Martorell

Iniciem la diagnosi amb una introducció general a Martorell, enfocant-se en els aspectes de més rellevància a nivell educatiu, com són: l'evolució demogràfica i la natalitat, el nivell d'estudis de la població adulta i la situació econòmica de la població.

1.0. Context sociodemogràfic de Martorell

Martorell és una ciutat de 27.681 habitants a 2017. Està situada a la comarca del Baix Llobregat, a la confluència dels rius Llobregat i Anoia, on el Llobregat forma un congost de gran importància per a les comunicacions terrestres. L'autopista i la doble via del tren han consolidat el terme municipal com un lloc de pas de diversos eixos.

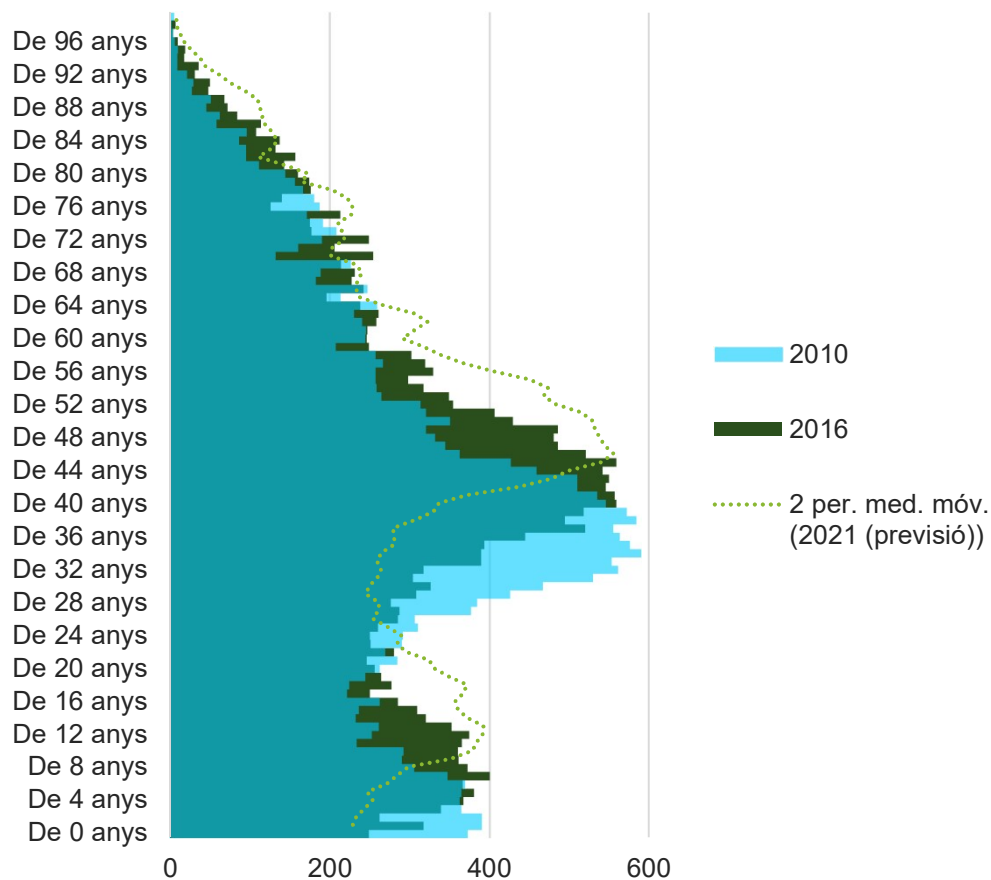
L'origen del poble se situa al marge dret de l'Anoia, lleugerament elevat sobre la plana d'inundació, al barri que actualment es coneix com la Vila, i posteriorment s'ha estès a la plana entre els dos rius, on hi ha també les estacions principals dels dos ferrocarrils i els polígons industrials.

La indústria que hi ha al terme municipal té un gran importància, especialment per la presència de SEAT, que ha atret un gran nombre d'empreses que construeixen elements variats dels vehicles.

Font. Adaptació Wikipèdia

1.0. Context sociodemogràfic de Martorell

Distribució d'edats de la població de Martorell (homes i dones). Comparativa 2010-2016 - 2021 (previsió)

Font: Idescat

Després d'anys de creixement demogràfic entre l'any 2000 i 2011, s'han experimentat petites pèrdues de població entre 2012 i 2016 degudes al saldo migratori negatiu i al pràcticament nul creixement vegetatiu de la població (naixements - defuncions).

L'edat mitjana actual de la població de Martorell és de 40,6 anys, i es troba en continua pujada. Respecte a anys anteriors, s'ha reduït el contingent de la primera infància, per la reducció de la natalitat, mentre que el gruix de la població infantil entra en la fase pre-adolescent i adolescent. De cara al 2021, la previsió és una població infantil més reduïda, amb ampliació de les edats

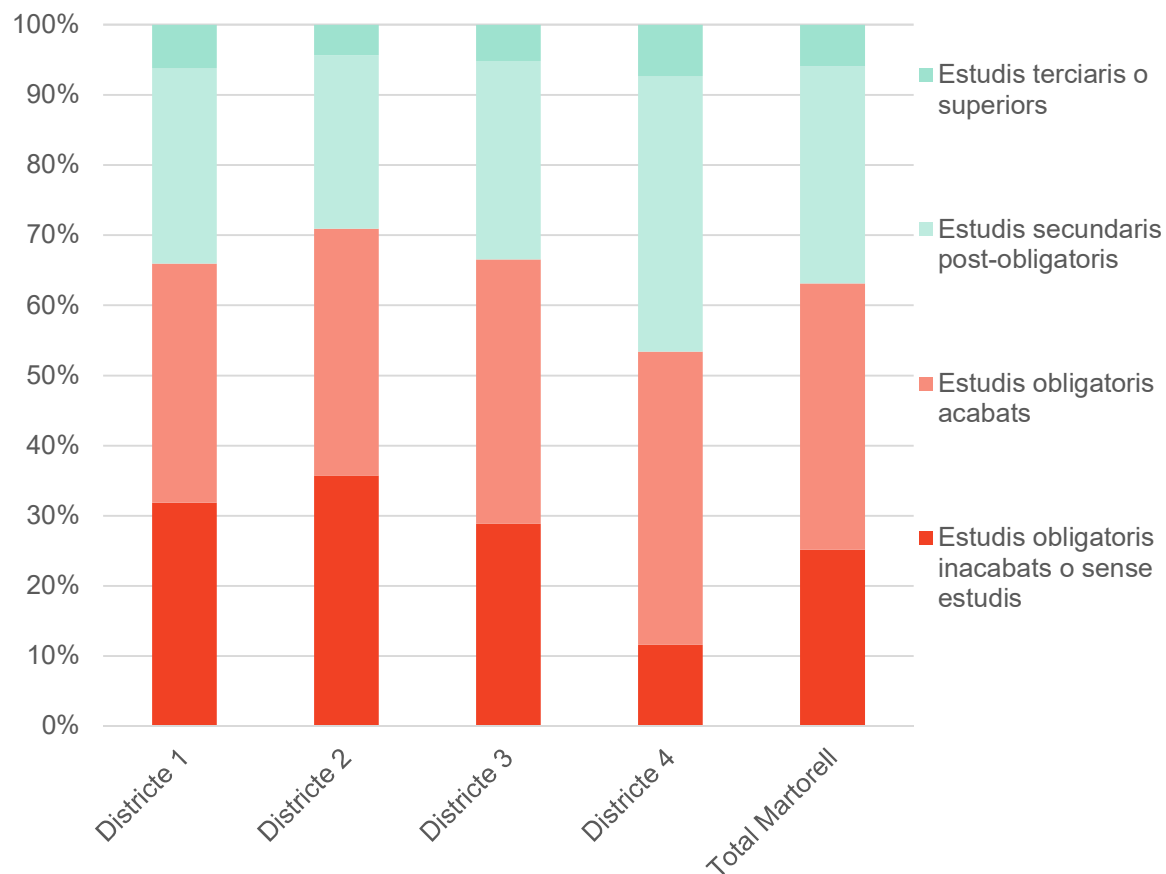
adolescents i joves (el gruix dels actuals pre-adolescents i adolescents). La població activa estarà molt concentrada en edats superiors als 45 anys.

El nombre de nomenats a Martorell disminueix clarament en el període 2010-16, malgrat algun repunt puntual.

La població nascuda a l'estranger representa el 19,4% del conjunt de la població, un percentatge per sobre del 13,0% de la comarca del Baix Llobregat. El percentatge de població estrangera a Martorell va augmentar fins al 2012, i des de llavors ha disminuït progressivament.

1.0. Context sociodemogràfic de Martorell

Nivell d'estudis de la població entre 25 i 64 anys. Martorell, 2018

Font: Padró Municipal d'Habitants

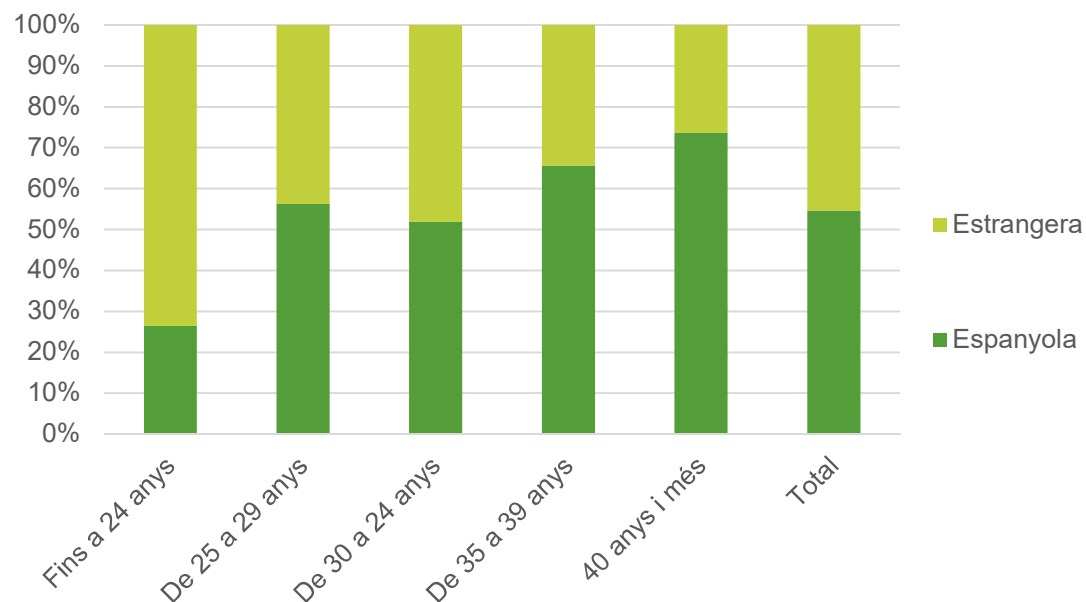
Un 25,2% de la població adulta entre 25 i 64 anys no compta amb estudis obligatoris finalitzats. Un 37,9% disposa d'estudis obligatoris finalitzats, un 31,0% tenen estudis post-obligatoris de segon grau i un 5,8% superiors.

Tant el Padró com el Cens de Població de 2011 indiquen un percentatge de població amb estudis terciaris a Martorell bastant més baix que al conjunt de la província.

El districte 2 és el que concentra la població adulta amb menor nivell d'estudis. El districte 4 concentra en canvi la població adulta amb més nivell d'estudis.

1.0. Context sociodemogràfic de Martorell

Nacionalitat de les mares de nounats segons edat. Any 2016, Martorell

Font: Idescat

Durant l'any 2016 es van registrar a Martorell 263 naixements, seguint una tendència a la baixa respecte a anys anteriors. En el 2016, les mares joves (fins a 24 anys) són fonamentalment de nacionalitat estrangera, mentre que les que tenen nounats en edat més avançada són predominantment de nacionalitat espanyola.

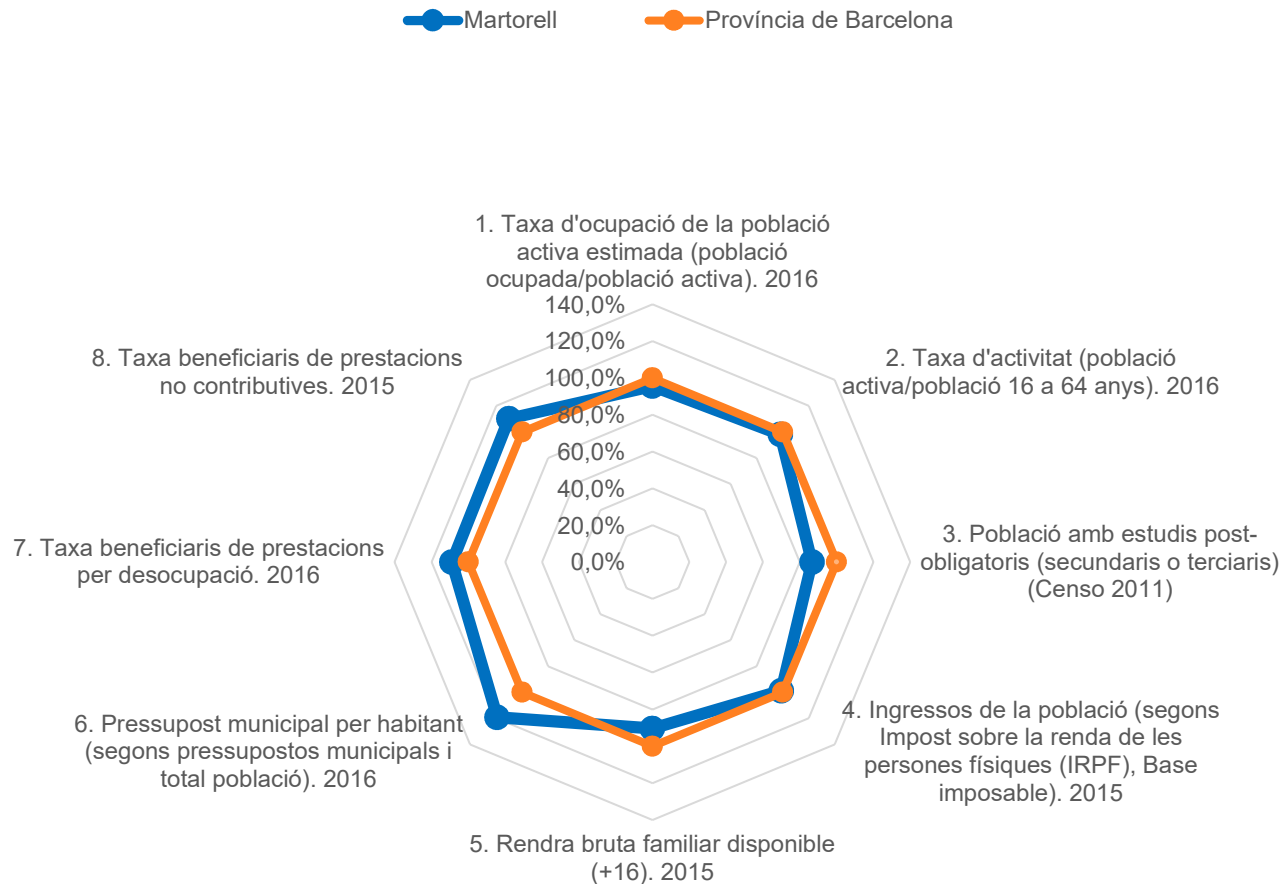
Entre les dones que són mares amb menys de 25 anys predominen les que no tenen estudis, de manera que la maternitat més jove aniria vinculada a un factor de risc que és el baix nivell d'estudis.

Es creen així dos perfils diferenciats de maternitat (mare jove de nacionalitat estrangera i generalment amb menor nivell d'estudis, versus mare d'edat més avançada de nacionalitat espanyola i generalment amb major nivell d'estudis) que poden reforçar dinàmiques de segregació socioeducativa, a nivell d'educació escolar i extraescolar.

A 2016, la població estrangera aporta al municipi més del doble de la natalitat en relació amb el seu pes poblacional: representa un 45% dels naixements al 2016, essent un 19,4% de la població en el mateix període.

1.0. Context sociodemogràfic de Martorell

Comparativa indicadors socioeconòmics

Font: Programa Hermes de Diputació de Barcelona

Martorell destaca com un municipi amb uns nivells d'activitat i ingressos similars als de la província (lleugerament per sota), però en canvi amb un menor nivell d'estudis de la població adulta.

L'anterior estaria compensat – comparativament amb el context de la província de Barcelona - per una bona protecció del sistema públic: un pressupost del govern local elevat, i una taxa elevada de prestacions contributives i no contributives.

La taxa d'atur a Martorell, a gener del 2018 i segons dades del Programa Hermes de la Diputació, és del 13,69% (11,49% a la província). Pel que fa a l'estructura de sexes i edats de l'atur a Martorell, aquesta presenta trets diferenciats, amb un atur juvenil i femení més accentuat que a la província.

1.0. Context sociodemogràfic de Martorell

Idees força del context sociodemogràfic de Martorell

Com a resum d'idees força del context sociodemogràfic actual de Martorell, podem destacar el següent:

- Martorell és una ciutat amb un mapa desenvolupat de centres educatius, equipaments i programes estables per l'educació, que són un bon punt de partida per endegar un projecte d'Educació 360.
- Aquesta polivalència de recursos exerceix la seva acció en una societat amb desigualtats profundes que generen dinàmiques de segregació i dualització educatives que cal contrarestar amb un treball constant i decidit. Entre aquestes desigualtats, destaquen les derivades de la immigració per motius econòmics: una part important de l'alumnat actual prové de famílies migrades, que generalment tenen un patró d'edat i nivell d'estudis inferior als de les famílies autòctones. Aquesta diferenciació social per origen, edat i nivell d'estudis afavoreix el desenvolupament de xarxes socials diferenciades, amb dinàmiques pròpies d'elecció d'escoles i extraescolars, participació social i pràctiques educatives.
- Cal destacar també l'evolució demogràfica actual i a futur: el gruix de la població en edat escolar es desplaça des dels cursos de primària fins als cursos de secundària i en breu de post-secundària. Aquesta evolució de la població escolar no només es deixa sentir en els centres educatius (disminueix l'alumnat de cicle infantil i primària mentre que es massifiquen els centres de secundària) sinó també en la resta de la ciutat: molts espais públics, activitats i equipaments han estat orientats de manera preferent a la infància, resultant cada cop més insuficients els recursos orientats a l'adolescència.

1.1. Recursos i serveis educatius a Martorell

Dediquem aquest apartat a fer un repàs de la infraestructura educativa de Martorell (centres i equipaments educatius) i dels programes i serveis de recolzament a l'educació que desplega l'Ajuntament i altres administracions públiques per tal de complementar, reforçar o dinamitzar l'educació formal, no formal i en l'entorn que es produeix al municipi.

1.1. Recursos i serveis educatius municipals

Martorell compta amb 22 grans equipaments educatius: a nivell d'educació reglada, hi ha 4 escoles bressol, de les quals 3 són públiques i 1 privada; 7 escoles d'educació infantil de segon cicle i d'educació primària, de les quals 6 són públiques i 1 concertada; i 4 centres de secundària, dels quals 3 són públics i 1 és concertat.

La cobertura dels centres escolars és bona, especialment en els nivells d'infantil i primària. L'etapa secundària presenta en canvi una major massificació que es pot intensificar lleugerament els propers anys.

A més dels centres d'educació formal, Martorell compta amb un centre d'educació especial, un centre de formació per a adults, una escola oficial d'idiomes, una escola municipal de música, dos programes PFI-PTT, una UEC, una escola municipal d'idiomes i d'arts i moda, un servei local de català i serveis educatius especialitzats de suport (CRP, ELIC, EAP) i una biblioteca pública.

Tot plegat configura un molt bon mapa d'equipaments i recursos educatius en relació al volum total de població.

1.1. Recursos i serveis educatius municipals

Martorell compta amb una nombrosa i diversificada carta de programes, plans, projectes i accions en l'àmbit educatiu.

Destaca actualment el Pla Educatiu d'Entorn, que es realitza de manera concertada amb la Generalitat de Catalunya en territoris amb elevada complexitat educativa i convergència de factors de risc educatiu.

El Pla Educatiu d'Entorn té com a objectiu redoblar els esforços en matèria de prevenció del fracàs escolar, foment de la cohesió entre agents educatius i ús de la llengua catalana. A mode de paraigua, el Pla Educatiu d'Entorn permet desenvolupar programes diversos.

Entre els diferents serveis i programes actualment en marxa a Martorell per a recolzar l'educació en diferents etapes educatives i per a col·lectius específics, destaquen els següents:

- Petita infància: Programes destinats a la petita infància (Espai Nadó i Benvingut Nadó), juntament amb el seminari de coordinació 0-6.

- Educació primària: Serveis de suport per a alumnes de primària, com els tallers d'estudi assistit (TSTE) o el servei de vetlladores. També hi ha la comissió de coordinació de primària i secundària.
- Educació secundària: Projectes per a estudiants de secundària com el projecte AnemxFeina de diversificació curricular i transició al treball, el Campus Ítaca amb la UAB, o les activitats de sensibilització del programa Engranatge.
- Educació post-obligatòria: Programes per a estudiants majors de 16 anys que no s'han tret l'ESO, com el Programa de Formació i Inserció (PFI) en les modalitats de fabricació mecànica i instal·lacions electrotècniques i Vendes d'oficina i atenció al públic.
- Educació especial: Projectes de formació ocupacional i diversificació curricular per a alumnes d'educació especial (projecte Odissea, servei de bugaderia).

1.1. Recursos i serveis educatius municipals

També destaquen les següents accions de caire transversal, on intervenen diferents departaments de l'Ajuntament i altres agents del municipi com les direccions de les escoles, professionals d'altres equipaments i administracions, les AMPA i altres entitats:

- L'Oficina Municipal d'Escolarització i la Comissió de Garanties d'Admissió, que vetllen per garantir l'accés de tots els infants a l'educació reglada i la seva distribució equitativa entre centres educatius, tot i respectant la llibertat d'elecció de centre de les famílies.
- Les comissions socials a cada centre educatiu per establir estratègies interdisciplinars d'intervenció amb alumnes amb necessitats bàsiques no cobertes.
- Els grups de treball de la Xarxa Infància i Adolescència, organitzats en comissions temàtiques per abordar diferents aspectes de risc infantil i socioeducatiu.

- El Pla d'Absentisme, que vetlla per detectar i fer una actuació eficaç i coordinada davant dels casos d'absentisme en edat escolar obligatòria.
- La carta de serveis educatius, que recull diferents propostes per afavorir el currículum transversal que s'imparteix als centres, especialment durant l'etapa de secundària.
- Els programes d'activitats escolars i extraescolars, així com els casals d'estiu.
- El suport a alumnes amb NEE en les activitats extraescolars i esportives.
- La comissió d'AMPAs i les activitats dirigides a pares i mares.

Martorell compta també amb associacions, entitats i centres privats de reforç escolar i psicopedagògic que complementen aquest panorama divers de recursos per atendre necessitats educatives i compensar desigualtats de l'alumnat.

1.1. Recursos i serveis educatius municipals

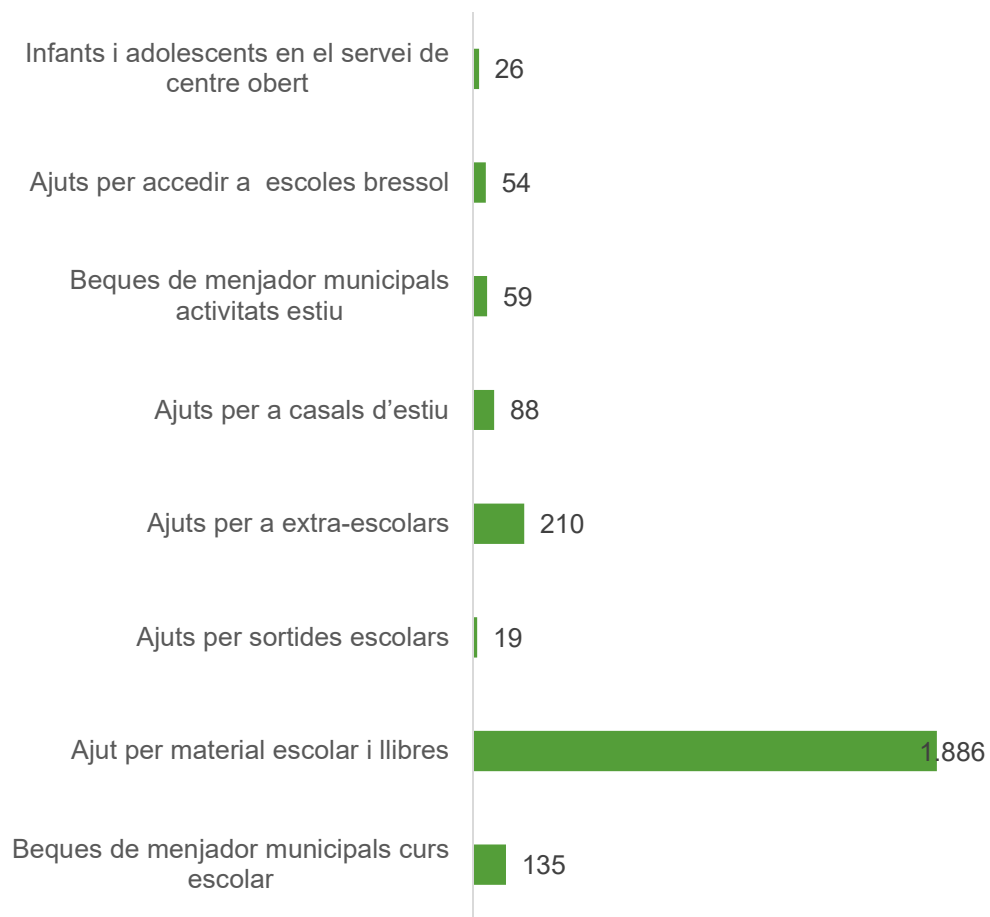

RESUM DE PROGRAMES / PLANS / PROJECTES/ ACCIONS

- Projecte Educatiu d'Entorn
- Oficina Municipal d'Escolarització
- Comissió de Garanties d'Admissió
- Comissions Socials
- Grups de Treball de la Xarxa Infància i Adolescència(4):
 - Protocol de Maltractament i Abús Inf. I Adol.
 - Criança i Educació
 - Escola i Salut
 - Adolescència
- Pla d'Absentisme
- Programa Espai Nadó
- Benvingut Nadó
- Comissió de coordinació 0-6
- Comissió de coordinació Primària-Secundària
- Programa d'activitats a escoles
- Programa de Suport a la Inclusió i la Diversitat Escolar (Vetlladores)
- Programa de Tallers de Suport a la Tasca Escolar (TSTE)
- Programa d'activitats extraescolars
- Suport a alumnes NEE activitats esportives escolar i extrescolars
- Activitats d'Estiu
- Engranatge/Carta de Serveis
- AnemxFeina
- Projecte Ítaca
- Programa PFI-PTT
- Projecte Odissea. Servei Bugaderia CEE El Pontarró
- Reunió de Sector
- Comissió AMPAs
- Xerrades i Tallers per a famílies (Diputació)

1.1. Recursos i serveis educatius municipals

Ajuts econòmics a l'escolaritat. Martorell 2016

Des dels serveis socials municipals es distribueixen diferents tipus d'ajuts econòmics per donar suport a l'escolarització dels infants i adolescents. Els ajuts més freqüents, segons dades de 2016, són:

- Ajuts per a l'adquisició de llibres: s'han concedit ajuts per valor de 43.037€, arribat a 1.886 alumnes beneficiaris (43% del total d'alumnat aproximadament) i 1.216 famílies.
- Ajuts per accedir a activitats extra-escolars (210 ajuts al curs 2016-17).
- Les beques de menjador escolar (135 per al menjador escolar durant el curs i 59 per accedir al menjador del casal d'estiu),
- Ajuts per accedir al casal d'estiu (88)
- Ajuts per accedir a l'escola bressol (54)
- Ajuts per a sortides escolars (19)
- Places de centre obert: un total de 26 alumnes van al servei de centre obert.

1.1. Recursos i serveis educatius municipals

Idees força dels recursos i serveis educatius municipals

Martorell disposa actualment d'un ampli mapa de recursos educatius tant reglats com no reglats que abasten les diferents etapes de la vida, especialment la infantil i adolescent.

Destaca un mapa ben dimensionat de centres d'educació infantil, primària i secundària; escola municipal d'adults, de música, d'idiomes, diversos recursos de formació professional i de diversificació curricular per a l'alumnat amb més dificultats per obtenir el títol d'ESO.

També existeix un ampli espectre de programes i serveis complementaris especialitzats en diferents etapes de la vida i d'altres de tipus més transversal, programes d'ajuts econòmics, o d'activitats curriculars transversals.

Amb una funció molt important per a una estratègia 360, cal destacar un teixit ja creat de comissions amb participació interdisciplinària de

departaments, professionals i entitats, que permeten debatre i fer un treball en xarxa i coordinant.

De manera especial, cal fer esment del Pla Educatiu d'Entorn, que permet redoblar esforços en la prevenció del fracàs escolar, l'equitat educativa i la implicació de la comunitat en la integració i èxit educatiu dels infants. El Pla Educatiu d'Entorn es desenvolupa amb el suport del Departament d'Ensenyament, la qual cosa facilita l'acció conjunta entre ajuntament i centres educatius.

D'alguna manera el Pla Educatiu d'Entorn és una base per poder desenvolupar un projecte d'estratègia educativa 360, que amplii i consolidi en el temps una aliança entre agents educatius en pro de l'èxit i l'equitat educativa, en un marc divers i participatiu d'oportunitats educatives.

1.2. L'educació en família

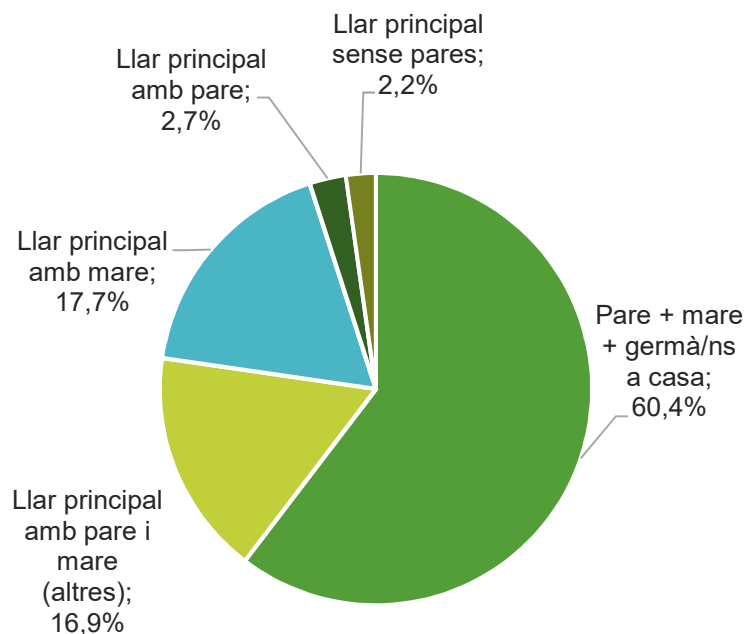
Aquest capítol sintetitza la informació recollida sobre el paper de les famílies de Martorell en el suport i acompanyament educatiu dels seus fills i filles.

És evident que l'educació familiar inclou moltes dimensions que transcendeixen el que seria l'educació formal i no formal.

En cap cas es pretén ni es pot abordar en profunditat el rol educador i de criança de les famílies. L'educació en família és, a més, un àmbit fonamentalment íntim i privat. En aquest capítol només s'hi aborden els aspectes de l'educació i criança familiar que guarden relació directa amb l'educació en altres àmbits educatius com són l'escolar i extraescolar.

1.2. L'educació en família

Tipus de llar principal de l'alumnat

Font: Enquesta a infants de primària i secundària de Martorell. Curs 2017-2018. Mostra enquestada: 2.138 alumnes

Composicions familiars

La composició familiar majoritària dels alumnes dels centres educatius de Martorell és la família nuclear (pare, mare i algun germà o germans vivint a casa). El 60,4% dels alumnes enquestats viuen en llars amb aquesta composició. Sumant amb altres tipus de composició amb pare i mare (fill únic o amb altres familiars a casa), el 77,3% tenen pare i mare a casa.

En l'altre 22,7% hi trobem famílies monoparentals, amb o sense noves parelles, i un grup minoritari d'alumnes que no conviuen amb cap dels seus progenitors (viuen amb els avis o altres familiars). Les famílies monoparentals acostumen a estar encapçalades per mares (17,7% en front d'un 2,7% de famílies monoparentals encapçalades per pares).

El 16% dels alumnes descriuen una segona llar, on generalment hi viu el pare, sol o amb alguna nova parella o amb altres familiars.

Tant a Martorell com al conjunt de la societat catalana, destaca una diversificació creixent de composicions familiars, de manera que diferents

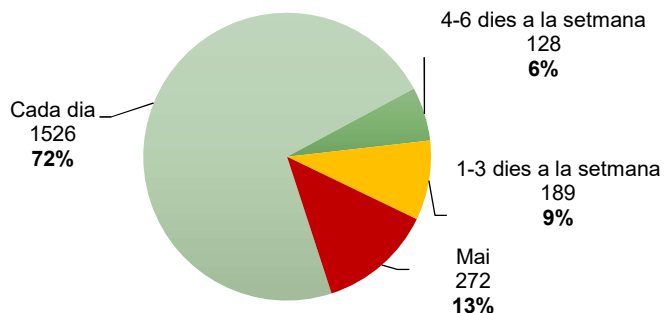
formes de monoparentalitat, convivència amb noves parelles del pare o de la mare, presència d'altres familiars com avis o tiets, i custodies compartides es fan cada cop més habituals.

En paral·lel a l'anterior, la incorporació de les dones al mercat laboral suposa haver de recolzar-se en d'altres figures familiars – o contractades – per la cura diària dels fills. A mateix temps, es detecta un progressiu augment de la participació dels pares en la cura dels seus fills, fent-se també més presents en les escoles i instituts.

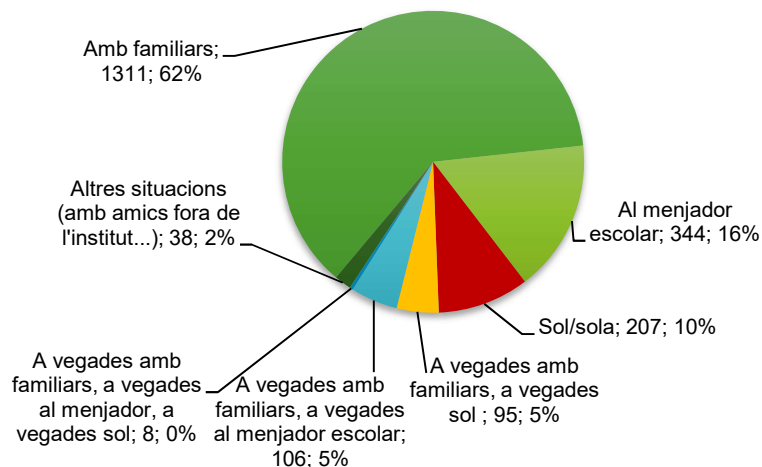
Tot plegat comporta que el concepte de 'família' adopta formes variables en funció de cada infant, incloent figures i vincles diversos. Si bé la família nuclear continua sent majoritària, els centres educatius i els serveis orientats a les famílies han d'adaptar-se a aquesta pluralitat d'organitzacions familiars. En el cas de les famílies monoparentals, l'estadística reflecteix una major incidència de factors de risc educatiu en els fills, associats a la insuficiència econòmica i dificultats de conciliació que pateixen algunes famílies monoparentals.

1.2. L'educació en família

Durant l'última setmana, quants dies vas esmorzar ABANS DE SORTIR DE CASA?

Normalment, amb qui menges el dinar els dies de cada dia? (de dilluns a divendres)

Hàbits alimentaris

Un 9% de l'alumnat enquestat a Martorell manifesta haver esmorzar entre 1 i 3 dies durant la última setmana. Un 13% manifesta no haver esmorzat mai.

No esmorzar abans de sortir de casa és una situació que té més prevalença entre l'alumnat d'ESO i té una vinculació clara amb altres factors de vulnerabilitat educativa com: haver suspès assignatures en el curs passat, sentir que els pares s'interessen poc pels estudis, sentir-se molt cansat o no sentir que s'aprenen i descobreixen coses noves en el dia a dia.

A diferència de l'esmorzar abans de sortir de casa, l'hàbit d'esmorzar a l'hora del pati està més consolidat a Martorell i es manté en el trànsit de primària a secundària.

Pel que fa à l'àpat del dinar, trobem a Martorell que un 10% de l'alumnat dina sol de manera habitual entre setmana. Un 13% addicional ho fa de tant en tant. L'alumnat que habitualment dina sol augmenta al 16% en el cas de l'alumnat d'ESO.

Dinar sol o sola de manera habitual entre setmana és un fenomen vinculat a les dificultats de conciliació de les famílies – especialment les monoparentals- així com a les dificultats econòmiques per pagar el menjador escolar.

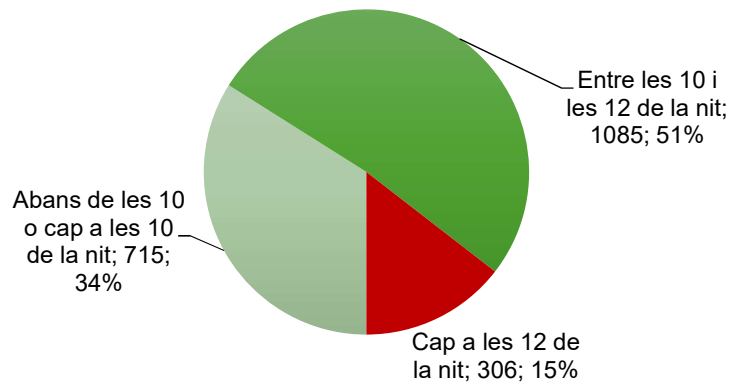
Amb la implantació de la jornada intensiva en molts instituts públics de Catalunya i el posterior tancament de menjadors escolars a secundària, el problema s'ha estès de forma preocupant, doncs molts infants que accedien al menjador escolar durant la primària passen a menjar sols diàriament a la secundària.

Menjar sol de manera habitual durant edats tempranes com l'adolescència porta associats riscos com desenvolupar mals hàbits d'alimentació, un consum excessiu de pantalles i pèrdua de motivació per l'aprenentatge. A banda de l'anterior, es tracta d'una situació que generalment va vinculada a altres realitats, com un menor acompanyament i supervisió familiar. Entre l'alumnat que dina sol de forma habitual a Martorell es demostren efectivament totes aquestes correlacions

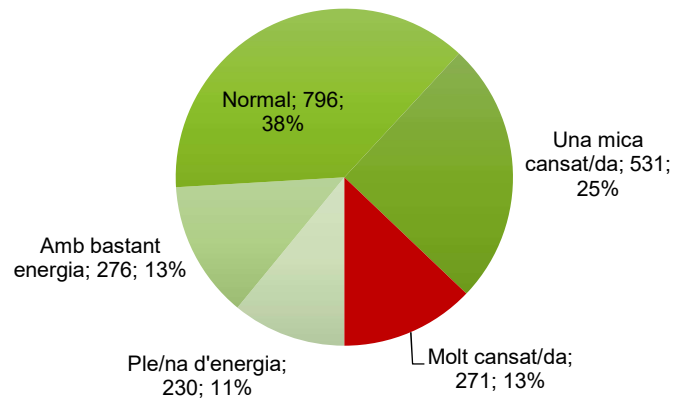
Per tot plegat, es fa evident que els hàbits alimentaris són una condició bàsica per a l'èxit educatiu.

1.2. L'educació en família

A quina hora vas a dormir normalment entre setmana?

Durant els últims dies t'has sentit...

Hàbits de descans

A Martorell, un 15% de l'alumnat entre 4t de primària i 4t d'ESO va a dormir cap a les 12 de la nit. L'alumnat que se'n va tard a dormir predomina més a l'ESO (19%), malgrat s'hagin d'aixecar abans per entrar a l'institut.

La correlació entre dormir poc i tenir altres factors de vulnerabilitat socioeducativa és elevada: Anar-se'n a dormir tard es vincula empíricament a una major probabilitat de no esmorzar abans de sortir de casa, menjar sol al migdia, sentir-se cansat, suspendre varies assignatures, estar a disgust a l'escola o institut, fer un ús major de tablets i mòbils (consum de pantalles), sentir un menor acompanyament educatiu per part dels pares i sentir-se més desmotivats vers l'aprenentatge.

Segons les dades de l'enquesta, el cansament no va vinculat a fer o no fer activitats extraescolars (12,96% i 12,03% en un cas i un altre diuen haver-se sentit molt cansats), com tampoc al nombre d'hores d'extraescolars que es fan (excepte en els casos en què es fan més de 13h setmanals d'extraescolars).

Les vinculacions més fortes amb el cansament - d'entre les preguntes contemplades per l'enquesta- són el fet d'anar-se'n a dormir tard, dedicar moltes hores a les pantalles i no esmorzar abans de sortir de casa.

Aquests fets es donen molt més a l'ESO, constatant un deteriorament important dels hàbits de son i alimentació en la transició de primària a secundària, coincidint amb el canvi d'horaris i la major autonomia que agafa l'alumnat.

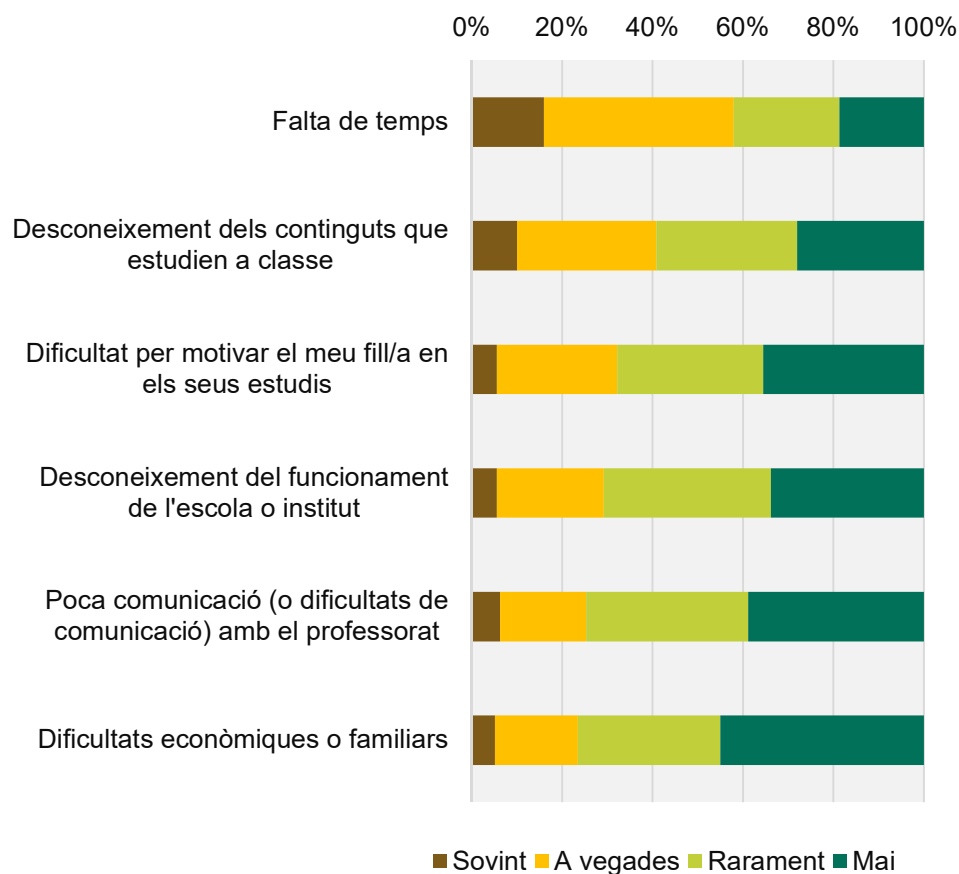
Les dades analitzades a Martorell ens indiquen que quasi un 22% de l'alumnat té mals hàbits en algun dels aspectes analitzats (son o alimentació) i un 9% addicional en els dos aspectes (son i alimentació simultàniament).

Es constata d'aquesta manera la importància dels hàbits d'alimentació i descans com a condicions de base per afavorir l'aprenentatge dels infants i el seu rendiment escolar.

Garantir i supervisar aquests bons hàbits és una tasca primordial de les famílies que, si falla, fa trontollar l'acció de la resta d'agents educatius.

1.2. L'educació en família

Com a pare o mare, tens alguna d'aquestes dificultats per fer un bon acompanyament escolar dels teus fills/es?

Font: Enquesta a les famílies de Martorell. Curs 2017-2018, centres de primària i secundària.

Acompanyament escolar per part de les famílies

Algunes famílies expressen dificultats per fer un bon acompanyament dels seus fills. Aquests dificultats tenen a veure en alguns casos amb la pròpia situació familiar i en d'altres amb la relació (o falta de relació) establerta amb el centre educatiu.

Dificultats derivades de la pròpia situació familiar

La dificultat més estesa de les famílies és la manca de temps (58% sovint o a vegades). Aquesta situació es dona majorment entre les famílies on els progenitors estan ocupats a temps complet i tenen fills en edats de primària o infantil. Combinar treball a temps complet i cura dels fills petits no només suposa dificultats horàries sinó de cansament, que resten qualitat al temps que es dedica als fills.

Amb una incidència també rellevant, trobem un 23% de pares i mares que manifesten dificultats econòmiques o familiars que sovint o a vegades entorpeixen el seguiment escolar que poden fer dels seus fills. En aquets cas trobem sobrerrepresentació de pares i mares en situació d'atur o inactivitat i amb

nivell d'estudis baixos. Les dificultats econòmiques de la famílies es correlacionen amb un menor rendiment educatiu dels fills i un menor accés a activitats extraescolars.

Dificultats derivades de la relació -o falta de relació- amb el centre educatiu

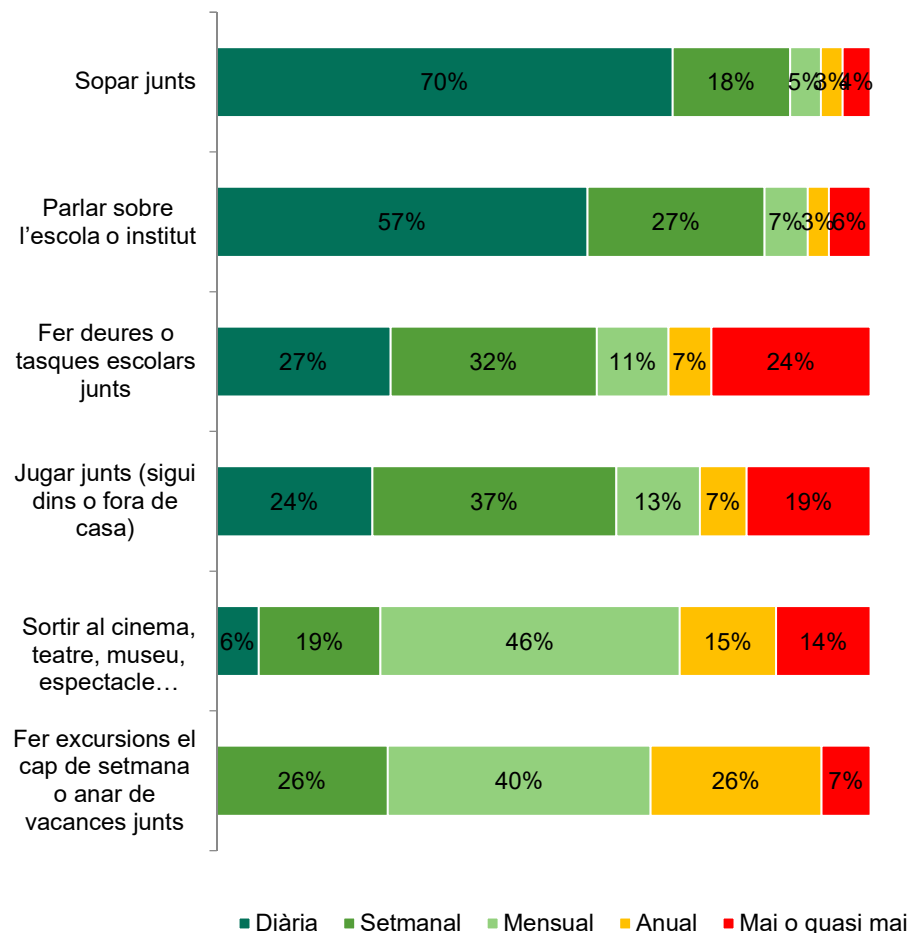
Un 41% de famílies se sent desconeixedora - sovint o a vegades -dels continguts que els seus fills estudien a classe.

El desconeixement dels continguts va de la mà del desconeixement del funcionament de l'escola o institut i de la poca comunicació amb el professorat, així com d'una major dificultats per motivar els fills. És a dir: es tracta d'un conjunt de dificultats que es donen simultàniament.

El conjunt de dificultats derivades de la relació – o manca de coneixement i relació – amb el centre educatiu afecten de manera més acusada a les famílies amb fills a l'ESO, en centres públics i a progenitors amb estudis primaris o inferiors. Tant a primària com a secundària, els pares (homes) expressen més desconeixement de l'escola que les mares.

1.2. L'educació en família

Freqüència amb la que es fan algunes activitats educatives amb la família

Font: Enquesta a les famílies de Martorell. Curs 2017-2018, centres de primària i secundària.

Activitats educatives en família

S'han fet algunes preguntes a l'alumnat sobre activitats informals que s'acostumen a fer en família i que s'apunta des d'investigacions recents que tenen un impacte positiu en l'èxit educatiu dels infants (veure per exemple les realitzades per la Fundació Jaume Bofill). A més de garantir uns bons hàbits de descans i alimentació – fonamentals, com hem vist – l'educació familiar i l'acompanyament escolar té a veure sobre tot amb activitats que impliquin parlar i enraonar amb els seus fills, prestar-los temps, atenció i afecte, estimular-los i enfortir el vincle amb el joc, sortir i fer coses junts, com sortides a l'aire lliure, viatges, activitats d'oci, culturals, festives o esportives. En definitiva, qualsevol activitat que aportï benestar emocional, seguretat i experiències de descoberta a l'infant.

Com veiem en el gràfic, la gran majoria de l'alumnat manifesta fer activitats amb la família amb una freqüència elevada. Tanmateix, entorn a un 12% no sopa habitualment amb la família, un 9% no parla regularment amb la família sobre l'escola o l'institut, un

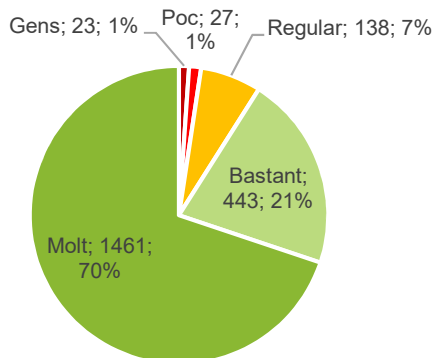
24% no fa mai tasques o deures escolars amb la família (especialment a ESO), un 19% no juga gairebé mai amb la família, un 14% no va gairebé mai amb la família al cinema o altres espectacles i un 7% diu no fer excursions o vacances mai amb la família. Tots aquests valors són més acusats a l'etapa d'ESO que a la primària.

Fer activitats en família guarda relació amb el rendiment acadèmic i benestar escolar que expressa l'alumnat. De manera especial, les activitats de 'sopar junts' i 'parlar de l'escola o l'institut' amb la família guarden relació amb variables clau com el 'nombre d'assignatures suspeses l'any passat'.

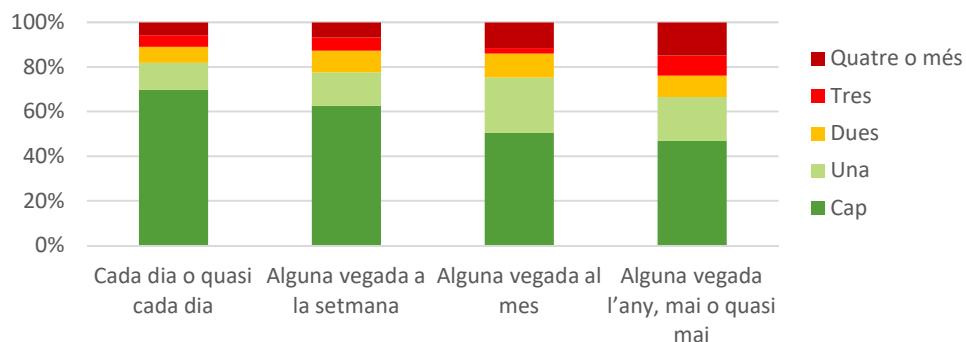
Es posa de manifest que dialogar i enraonar de manera habitual i quotidiana entre pares i fills té una importància cabdal per a l'èxit escolar: els infants requereixen aquesta comunicació amb els adults en general i amb els seus progenitors en particular, ja que és a través dels adults que els infants aprenen a donar significat i valor a moltes de les accions que se'ls imposen, com per exemple anar a l'escola cada dia.

1.2. L'educació en família

Els meus pares s'interessen pel que faig a l'escola/institut i estan pendents dels meus estudis

Assignatures supeses segons freqüència amb la que es parla amb la família de l'escola o institut

Amb quina freqüència fas les següents activitats amb algun familiar proper (pare, mare, avis...):
Parlar sobre l'escola o institut

Interès pels estudis dels fills

L'acompanyament escolar de la família és clau per a l'èxit i la integració educativa.

La gran majoria de l'alumnat (91%) percep que els seus pares i mares s'interessen pel que fan a l'escola/institut i que estan pendents dels seus estudis.

L'interès pels estudis es manifesta, entre d'altres, en l'hàbit més o menys freqüent de parlar sobre l'escola o institut entre pares i fills. Com es veu en el segon gràfic a la dreta, l'hàbit de parlar sobre l'escola o institut es correlaciona amb els resultats acadèmics: parlar amb freqüència es correlaciona amb uns millors resultats i viceversa.

L'interès dels pares i mares vers l'escola o institut i per l'evolució acadèmica dels fills sovint s'expressa als fills dins de l'àmbit de la llar però no sempre es tradueix en una implicació efectiva de les famílies en els centres educatius o en una comunicació fluïda entre progenitors i professorat. De fet, vèiem en pàgines

anteriors que un percentatge significatiu de famílies senten que desconeixen els continguts del que es fa a classe o el funcionament del centre escolar dels fills, especialment en l'etapa de secundària. La 'falta' d'implicació de les famílies és també una queixa recurrent del professorat que, tanmateix, no s'ajusta a l'interès i importància que pares i fills afirmen atorgar a l'escolar/institut.

En aquest àmbit de la implicació escolar de les famílies entren en joc múltiples consideracions que caldrà tenir en compte a l'hora de fer propostes per millorar-la, com a factor clau per millorar l'èxit i integració educativa dels fills: des d'aspectes com la visió més o menys jeràrquica i distant que els pares i mares tenen de l'escola/institut, i que els anima en menor o major mesura a participar-hi activament; fins a aspectes relatius a les oportunitats i les barreres amb les que els centres educatius tracten de configurar la participació i implicació de les famílies.

1.2. L'educació en família

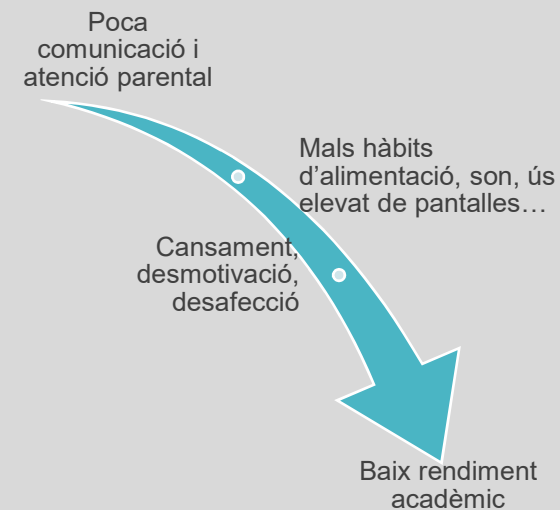
Idees força de l'educació a les famílies a Martorell

Com a resum d'idees força de la situació actual de l'educació a les famílies a Martorell, podem destacar el següent:

- Si bé la família nuclear continua sent clarament majoritària, hi ha una diversificació important d'estructures familiars que engloben altres parentius i vincles que passen a tenir un paper important en l'educació dels infants. Aquesta diversificació se suma a la diversificació d'origens geogràfics, que comporta una major diversitat de cultures i 'backgrounds' educatius.
- De la diagnosi realitzada es desprèn la importància de què les famílies procurin uns hàbits saludables als seus fills – alimentaris i de descans, com a mínim- per tal de fer viable la seva integració i èxit educatiu. La majoria de famílies garanteix aquests hàbits, però fins a un terç de l'alumnat manifesta tenir hàbits contraproduents per l'aprenentatge. A més, es detecta un deteriorament important d'aquests hàbits en el pas de primària a l'ESO.
- Juntament amb l'anterior, es demostra fonamental la comunicació habitual entre pares i fills, reservant espais i ocasions per prestar aquesta atenció comunicativa: sopar o dinar diàriament junts, fer activitats conjuntes el cap de setmana, parlar sobre l'escola o institut, poden ser elements clau d'aquesta comunicació, que dona seguretat emocional a l'infant i l'ajuda a donar sentit al seu procés educatiu.

- Podem afirmar que la mescla d'uns mals hàbits de descans amb la desatenció i falta de comunicació amb els pares serien clarament perjudicials per a la motivació, integració i benestar escolar dels fills.

Concatenació de causes familiars que afecten al rendiment acadèmic

1.2. L'educació en família

(continuació) Idees força de l'educació a les famílies a Martorell

- La manca de temps és una dificultat que manifesten moltes famílies i que els dificulta implicar-se més activament en l'educació dels fills. Les dificultats de conciliació i el cansament associat a ritmes de vida intensos sovint van en detriment del temps d'atenció que es dedica als fills. La interferència de les 'pantalles' en el dia és també un competidor en detriment d'aquesta atenció i comunicació entre pares i fills.
- Les famílies que tenen fills que estudien l'ESO manifesten més dificultats per motivar els seus fills en els estudis. En aquesta etapa educativa les famílies manifesten en major mesura desconèixer el funcionament i els continguts de l'institut i majors dificultats de comunicació amb el professorat.
- A nivell de desigualtats familiars, destaquen les derivades de situacions d'estrangeria, monoparentalitat i nivell d'estudis baix. Aquestes variables poden donar-se de forma simultània:
 - En el cas de les famílies d'origen estranger, es detecta una major precarietat econòmica associada a un menor accés a activitats extraescolars i pitjors condicions per a l'estudi dins de la llar. A més, algunes famílies poden tenir més dificultats per a fer el seguiment educatiu dels fills per raons idiomàtiques o comprensió de la cultura escolar.
 - En el cas de les famílies monoparentals, l'estadística reflecteix una major incidència de factors de risc associats a la insuficiència econòmica i dificultats de conciliació.
 - El nivell d'estudis dels pares i mares és també un factor de desigualtat que es trasllada als fills, especialment en l'etapa de l'ESO, per desconeixement dels continguts i funcionament escolar. A aquestes dificultats, se sumen les derivades d'una situació econòmica pitjor, que també comporta menors oportunitats d'accés a extraescolars per part dels fills i filles.

1.3. L'educació escolar

Aquest capítol sintetitza la informació recollida sobre l'estat de l'educació als centres educatius de primària i secundària de Martorell.

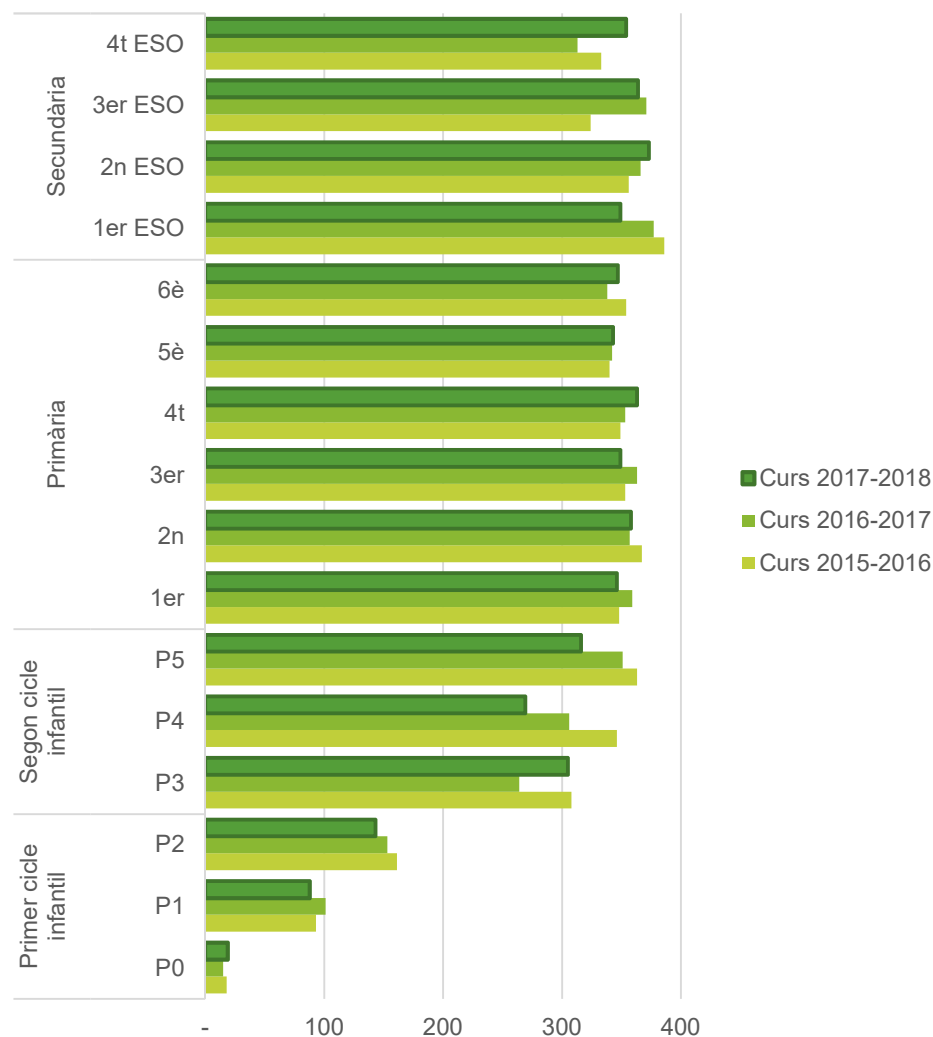
L'anàlisi s'enfoca en analitzar la composició actual de l'alumnat, els resultats acadèmics, les dificultats de l'alumnat

en termes de motivació, integració escolar, condicions materials per a l'estudi o necessitats de reforç escolar.

També s'hi aborden les relacions del professorat amb les famílies i amb altres recursos educatius de l'entorn.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Evolució de l'alumnat matriculat a Martorell

Evolució de l'alumnat matriculat i ràtios

Primer cicle d'educació infantil (0-2 anys):

Martorell compta amb tres Escoles Bressol públiques i una privada. El curs 2017-2018 han sumat 250 alumnes matriculats, amb una tendència a la baixa respecte a anys anteriors. La taxa d'escolarització en el nivell 0-2 a Martorell se situa en un 32,6%, inferior a la taxa d'escolarització en la mateixa etapa al conjunt de Catalunya (44,2%).

Segon cicle d'educació infantil (3-5 anys):

Martorell compta amb set centres d'educació infantil de 2n cicle, un d'ells concertat. Al curs 2017-18 hi ha 890 alumnes matriculats als cursos de P3, P4 i P5. En general, es detecta una tendència al decreixement d'alumnes en aquest cicle – tot i repunts puntuals alguns anys. Tot i la disminució d'alumnat, les ràtios d'alumnes per aula no han baixat pràcticament (23,6 de mitjana al curs 2016-17) degut a l'eliminació

d'algunes línies de p3 quan hi ha davallada de matriculacions.

Primària (6-11 anys):

Al curs 2017-18 hi ha a Martorell 2.106 alumnes de primària, distribuïts en sis centres públics i un concertat.

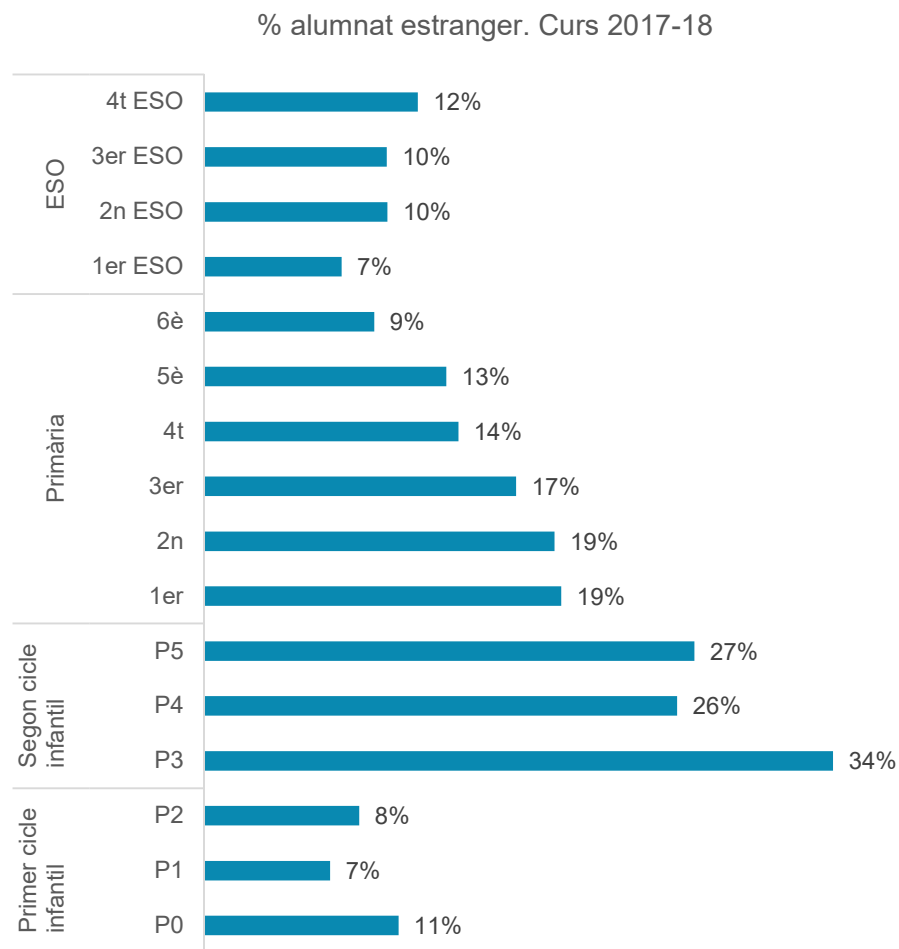
El volum d'alumnat i les ràtios (24,3 per aula) es mantenen pràcticament iguals que els cursos anteriors.

ESO (12 a 15 anys):

Hi ha tres instituts públics i un concertat d'ESO a Martorell. Al curs 2017-18 hi ha matriculats un total de 1.440 alumnes d'ESO, amb tendència a l'augment respecte als cursos anteriors. L'augment es dona sobretot als tres instituts públics, on s'ha introduït un grup-classe més. Les ràtios es mantenen altes (28 alumnes per classe) tant als instituts públics com privat.

Es preveu que les matriculacions a secundària es mantinguin estables en els propers anys.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Alumnat de nacionalitat estrangera

Tal com es pot observar a la gràfica a l'esquerra, el percentatge d'alumnat estranger augmenta de manera accentuada a mesura que baixem cicles educatius: el màxim actual se situa a segon cicle d'infantil, amb quasi un terç d'alumnat de nacionalitat estrangera, mentre que a l'ESO aquest percentatge se situa entorn al 10%.

L'augment del percentatge d'alumnat estranger té a veure sobre tot amb la major natalitat de la població estrangera del municipi, que es caracteritza per ser més jove que la població autòctona i amb més fills en edats infantils.

Després d'uns anys d'estancament de les migracions durant la crisi econòmica entre 2008 i 2015

aproximadament, actualment s'està produint una nova reactivació de la immigració internacional, de manera que és molt previsible que en el futur pròxim continuï augmentant la proporció d'alumnat estranger en les aules de Martorell.

Pel que fa al primer cicle d'infantil – Escola Bressol- el percentatge d'alumnat estranger se situa en un 9% de l'alumnat: aquest baix percentatge és atribuïble a una infrarepresentació d'aquest alumnat en aquesta primera etapa educativa, relacionat amb la baixa taxa d'escolarització a Martorell en el primer cicle d'infantil.

El 97% de l'alumnat estranger va a centres públics, mentre que només el 3% de l'alumnat estranger va al centre concertat. En el cas de l'alumnat espanyol, un 17% va al centre concertat.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Alumnes amb NEE a Educació Infantil de 2n cicle (curs 2016-17)		
Centre Educatiu	Alumnes	Alumnes
Escola José Echegaray	24	18,0%
Escola Mercè Rodoreda	13	7,4%
La Mercè	9	7,1%
Escola Els Convents	8	11,9%
Escola Juan Ramón Jiménez	6	4,0%
Escola Vicente Aleixandre	4	3,4%
Escola Lola Anglada	4	2,6%
Total Ed. Infantil	68	7,4%

Alumnes amb NEE a Educació Primària (curs 2016-17)		
Centre Educatiu	Alumnes	Alumnes
Escola José Echegaray	54	17,9%
Escola Lola Anglada	39	12,5%
Escola Els Convents	12	7,7%
La Mercè	19	6,2%
Escola Juan Ramón Jiménez	18	6,1%
Escola Vicente Aleixandre	16	5,6%
Escola Mercè Rodoreda	25	5,5%
Total Ed. Primària	183	8,7%

Alumnat amb NEE (necessitats educatives especials o específiques, diagnosticades per l'EAP):

A educació infantil de 2n cicle, hi ha 68 alumnes amb necessitats educatives especials diagnosticades per l'EAP (NEE) al curs 2016-17, que corresponen al 7,4% de l'alumnat.

A primària n'hi ha 183 alumnes amb NEE, que són un 8,7% del conjunt d'alumnes de primària. A l'ESO, el total d'alumnat amb NEE és de 101 (7,1%) del total.

No es detecten gaires variacions entre cicles educatius en el percentatge d'alumnat amb NEE diagnosticada.

L'escola José Echegaray és el centre de primària que concentra, amb diferència, més casos d'alumnat amb NEE tant a segon cicle d'infantil (18%) com a primària (17,9%).

No es disposa per a l'etapa de l'ESO de la distribució per centres de l'alumnat amb NEE.

Al llarg de les diferents etapes educatives (des d'infantil fins a l'ESO) es constata un clar predomini de nois entre l'alumnat amb NEE (62% dels casos de NEE corresponen a nois i un 38% a noies).

El col·legi concertat (La Mercè) té un percentatge d'alumnat amb NEE similar al del conjunt de centres públics.

Cal cridar l'atenció sobre el fet que la diagnosi de situacions de NEE no només té a veure amb les dificultats objectives de l'alumnat sinó també amb els criteris concrets que aplica la direcció escolar de cada centre i els equips de l'EAP a l'hora de fer les valoracions i dictàmens. Aquests criteris no sempre són homogenis ni estables en el temps.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Matrícula viva (2016-17) per centre	
Centre	Alumnes
Escola Mercè Rodoreda	11
Escola Lola Anglada	6
Escola Juan Ramón Jiménez	6
Escola José Echegaray	27
Escola Vicente Aleixandre	31
Escola Els Convents	6
La Mercè	0
Total Ed. Inf. i Primària	87

Matrícula viva (2016-17) per centre	
Centre	Alumnes
Institut Pompeu Fabra	5
Institut Joan Oró	6
Secció d'Institut Martorell	7
La Mercè	1
Total ESO	19

Matrícula viva:

Respecte al curs anterior, la matrícula viva (fora del termini d'inscripció) a l'etapa de primària ha augmentat considerablement: 56 casos al curs 2015-16 i 87 al curs 2016-17. Les escoles Vicente Aleixandre i José Echegaray són les que han rebut major nombre d'alumnes en matrícula viva (tant en nombre absolut com en proporció a la seva mida).

A l'etapa d'ESO, el curs 2016-17 s'han atès 19 casos de matrícula viva (16 casos al curs 2015-16). Els tres instituts públics van rebre

al curs 2016-17 una incorporació d'alumnes en matrícula viva en nombre semblant.

Quasi dos terços dels alumnes en matrícula viva són de nacionalitat espanyola, particularment alumnes provinents de municipis del Baix Llobregat (quasi la meitat).

Una mica més d'un terç dels alumnes de matrícula viva són estrangers, amb nacionalitats d'origen molt variades que inclouen països africans, llatinoamericans i asiàtics.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Nombre de casos atesos a les comissions socials dels centres educatius (curs 2016/17)	
Centre Educatiu	Alumnes
Escola Vicente Aleixandre	51
Escola Mercè Rodoreda	33
Escola José Echegaray	28
Escola Juan Ramon Jiménez	26
Col·legi La Mercè	26
Escola Els Convents	25
Llars Infants (3)	21
Institut Pompeu Fabra	18
Institut Martorell	18
Escola Lola Anglada	16
institut Joan Oró	15
EEE El Pontarró	14
Total general	291

Casos de risc socioeducatiu atesos per les comissions socials:

Al curs 2016-2017, un total de 291 alumnes de Martorell (6,4% del total) estan en seguiment per part de les comissions socials. Les comissions socials dels centres educatius estan formades per personal de serveis socials, salut, l'EAP i la pròpia escola. La missió d'aquestes comissions és consensuar i fer el seguiment d'un pla de treball interdisciplinari i coordinat per donar suport a l'alumnat i les famílies amb factors greus de risc socioeducatiu.

Els centres d'infantil i primària agrupen el gruix dels alumnes

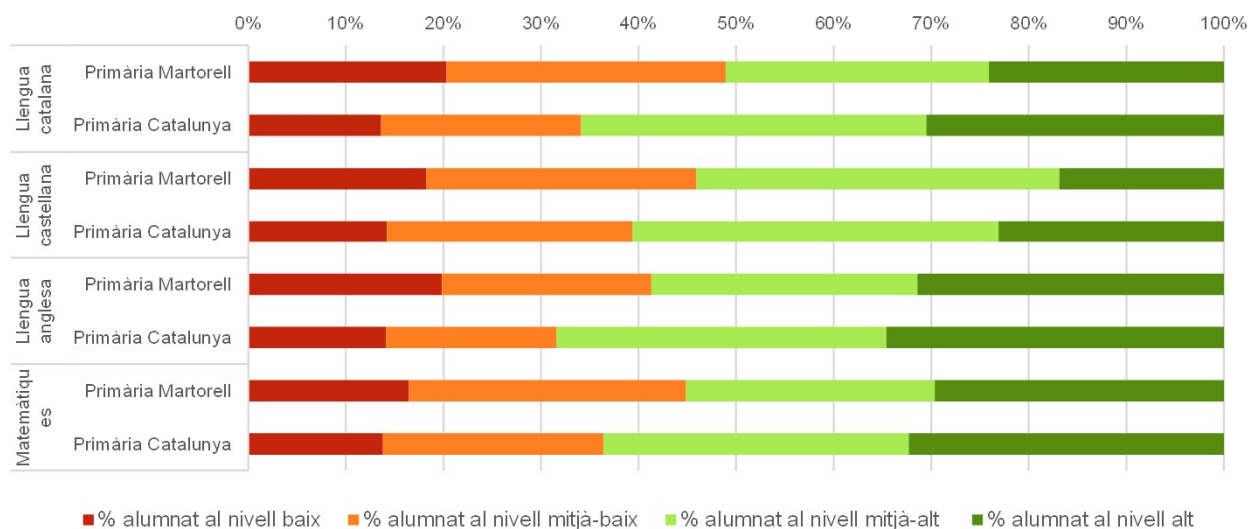
atsos per les comissions socials dels centres. Cal destacar particularment l'escola Vicente Aleixandre, que és la que més casos en seguiment acumula, tant en nombres absoluts com proporcionalment al nombre d'alumnes del centre.

L'etapa de secundària té menys casos en seguiment, la qual cosa pot estar indicant un menor seguiment de l'alumnat en risc en aquesta etapa.

Cal destacar també el centre d'educació especial El Pontarró, amb alumnat procedent de tota la comarca, on un 16,5% de l'alumnat té un seguiment per part de la comissió social.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Avaluació d'educació 6è primària als centres de Martorell.
Curs 2016-17

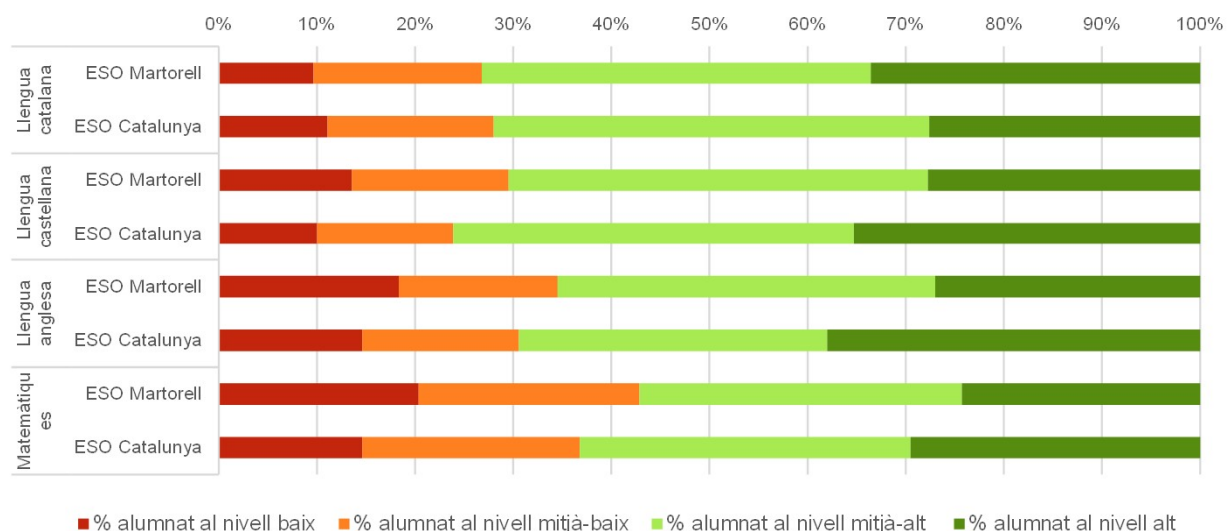
Resultats de les proves de competències bàsiques

Les proves de competències bàsiques de 6è de primària i 4t d'ESO per al curs 2016-17 indiquen un nivell d'assoliment als centres de Martorell menor que al conjunt de Catalunya, en totes les matèries: llengua catalana, castellana, anglesa i matemàtiques.

Aquest menor assoliment és més accentuat a primària i més lleu a secundària.

Els resultats més baixos en les proves de competències bàsiques es concentren en els centres públics, especialment els d'alta complexitat.

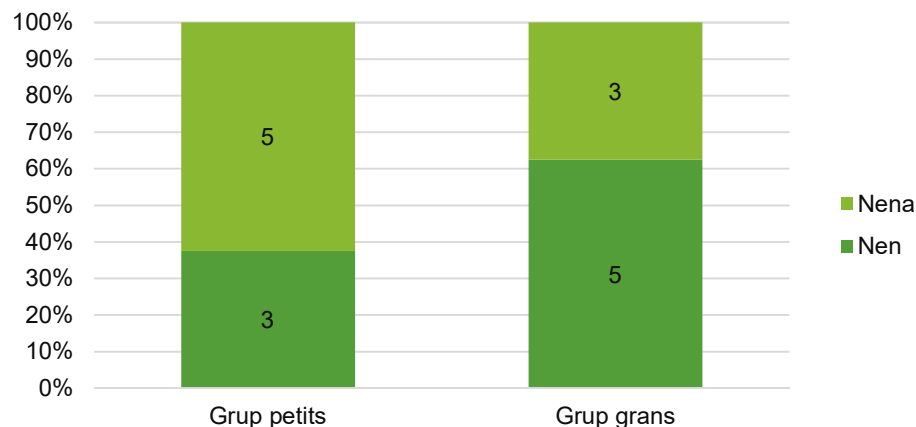
Avaluació d'educació 4t ESO als centres de Martorell.
Curs 2016-17

1.3. L'educació escolar a Martorell

Beneficiaris del servei de vetlladora. Curs 2016-17	Nens	Nenes	Total
Escola d'EE el Pontarró	4	4	8
Col·legi "La Mercè"	4	2	6
Escola Vicente Aleixandre	4	-	4
Escola Lola Anglada	2	2	4
Escola José Echegaray	3	-	3
Escola Mercè Rodoreda	1	-	1
Escola Els Convents	1	-	1
Escola Juan Ramón Jiménez	1	-	1
TOTAL	20	8	28

Beneficiaris del taller d'estudi assistit. Curs 2016-17

Serveis municipals de suport escolar

El servei de vetlladora ha comptat en el curs 2016-17 amb 28 beneficiaris, sobretot de l'escola d'educació especial El Pontarró, i del col·legi La Mercè. La majoria d'usuaris són nens (20 de 28), en consonància amb la masculinització que també es detecta entre l'alumnat amb NEE.

El servei de vetlla és molt valorat pels centres educatius ja que permet donar un recolzament personalitzat dins de l'aula als infants amb més dificultats, tant a nivell educatiu com d'hàbits, comportament i relació social.

Pel que fa al Taller d'estudi assistit, al curs 2016-17 un total de 16 d'alumnes de primària s'han beneficiat del Programa de suport a la tasca escolar, que de moment s'ha realitzat només a l'Escola Vicente Aleixandre.

La tipologia d'activitats dutes a terme en el taller d'estudi assistit és la següent:

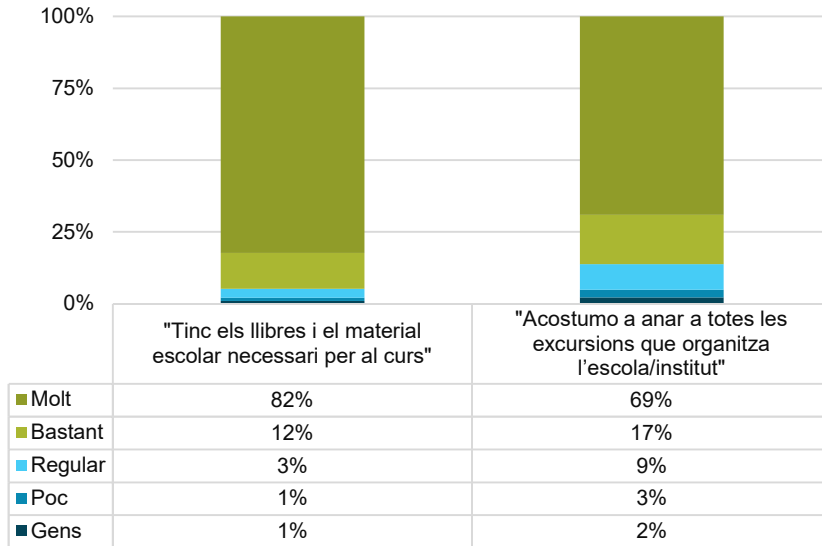
- Reforç de la llengua catalana i del llenguatge matemàtic (dins l'escola a l'aula de la biblioteca)
- Activitat biblioteca pública de l'Ajuntament
- Dinàmiques de grup (reforç autoestima)
- Lectures de contes
- Informàtica

El Taller d'estudi assistit és molt valorat pel professorat pel reforç que fa de competències bàsiques, la combinació de treball grupal i individual, i la vinculació amb equipaments com la biblioteca.

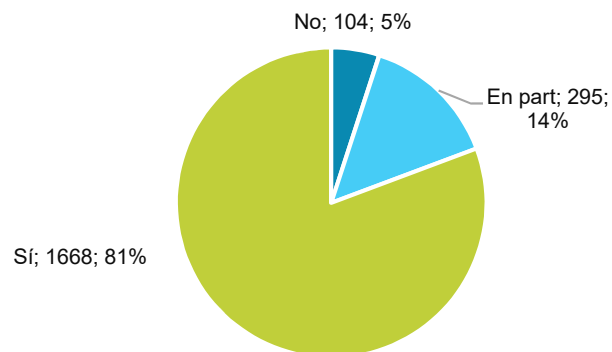
Es detecta la necessitat d'ampliar el programa d'estudi assistit, ja que el volum d'alumnat que el necessita és molt superior a les places actualment disponibles.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Grau d'acord de l'alumne amb les següents afirmacions:

Tens a casa teva un espai tranquil per fer els deures i estudiar?

Condicions materials per a l'estudi

Hi una sèrie de recursos materials que l'alumnat requereix per a seguir el curs de manera normal. Els més bàsics serien els llibres o/i material escolar.

També és important, sobre tot a partir de cycle superior de primària, disposar a casa d'algun espai tranquil per a fer deures i estudiar. En el cas d'alumnat d'ESO, disposar d'ordinador al domicili és també un element facilitador. A més de l'anterior, un altre factor important sobre tot per a la integració escolar és poder assistir a les sortides i excursions que organitza l'escola o institut.

Respecte a aquests factors de risc, les dades ens indiquen que 'només' un 5% de l'alumnat té carències pel que fa als llibres o material escolar. Un 5% no disposa d'un espai tranquil per a fer els deures i estudiar i un 14% addicional en disposa només 'en part' (en suma, un 19% té alguna

carència quant a espai per estudiar a casa).

Entre l'alumnat d'ESO, un 9% no disposa d'ordinador a casa per a fer els deures.

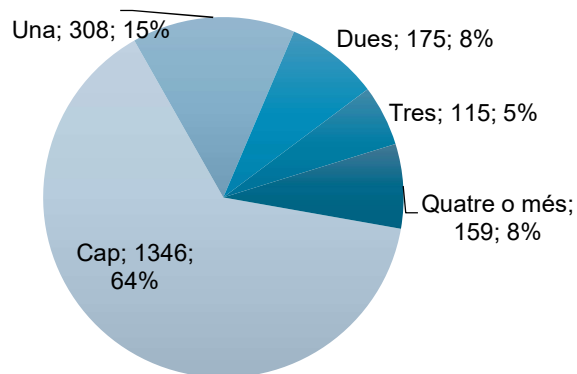
Finalment, un 14% no va a les excursions de l'escola/institut o només ho fa parcialment. Aquest indicador – no anar a les excursions- és simptomàtic de molts altres factors de vulnerabilitat.

Els factors de privació comentats recauen en bona mesura en els mateixos alumnes i tenen una relació directa amb altres factors de risc com: menor suport escolar de la família, suspendre més assignatures, no fer activitats extraescolars i sentir-se menys valorat pel professorat i els companys de classe.

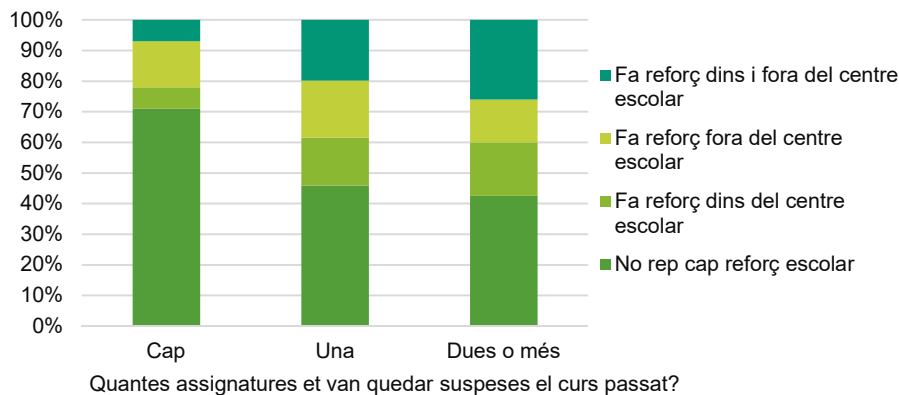
Les privacions materials, especialment no anar a les excursions i no disposar d'ordinador, són més freqüents entre alumnat d'origen estranger.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Quantes assignatures et van quedar suspeses el curs passat?

Estàs rebent actualment algun tipus de reforç escolar o atenció individual DINS O FORA de l'escola o institut?

Rendiment acadèmic i reforç escolar

Un 64% de l'alumnat enquestat va passar l'últim curs sense cap assignatura suspesa. El 36% restant va suspendre una o més assignatures. Concretament, el percentatge d'alumnat que va suspendre dues o més assignatures va ser del 21%. S'observa una sobrerrepresentació accentuada d'alumnat d'origen estranger entre els que suspenen dos o més assignatures.

L'alumnat que suspèn 2 o més assignatures es caracteritza per:

- Sentir un menor acompanyament familiar respecte als estudis
- Disposar en menor mesura d'un espai tranquil per fer els deures o estudiar
- Disposar en menor mesura dels llibres o material escolar.
- Assistir en menor mesura a les excursions que organitza

l'escola o institut.

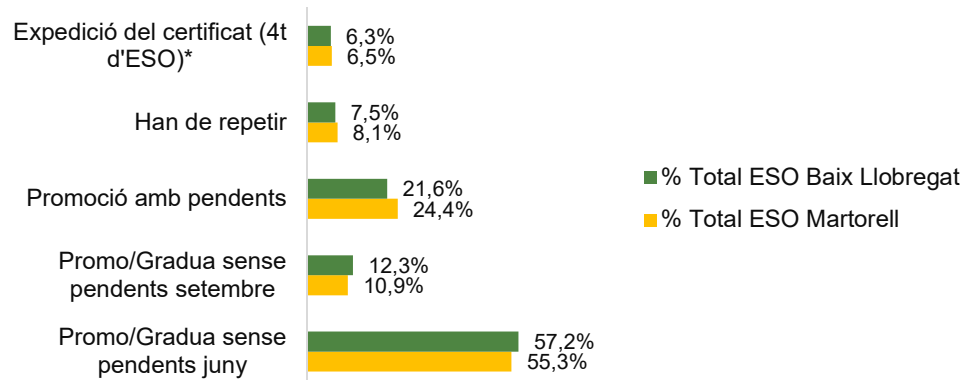
- Sentir-se menys valorat pel professorat
- Tenir un menor accés a les activitats extraescolars.

L'alumnat que ha suspès dues o més assignatures rep en molta major mesura que la resta reforç escolar dins de l'escola i fora de l'escola. Quasi sis de cada deu alumnes amb dues o més assignatures suspeses rep reforç escolar.

Tot i així, aproximadament quatre de cada deu alumnes que suspèn dues o més assignatures diu no estar rebent cap reforç escolar ni dins ni fora de l'escola. Això pot significar que hi ha necessitats de reforç escolar no cobertes, sigui per falta de recursos, o perquè fallen les vies de derivació i accés als mateixos o bé perquè els recursos existents no s'adapten a alguns perfils de necessitat.

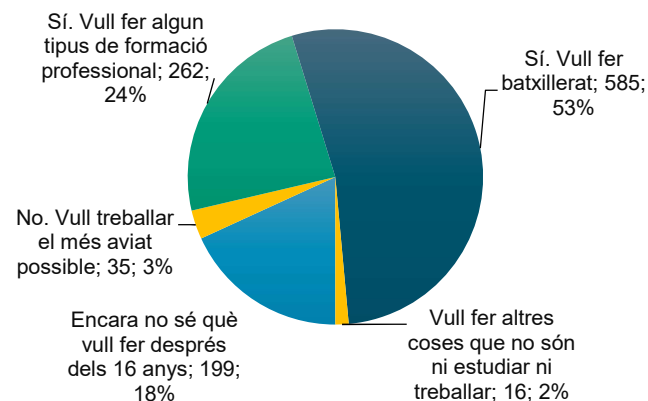
1.3. L'educació escolar a Martorell

Promoció de l'alumnat d'ESO . Curs 2015-16

Font: Departament d'Ensenyament

Alumnat d'ESO: Vols seguir estudiant quan acabis l'ESO?

Promoció de l'alumnat d'ESO

Un 55,3% de l'alumnat d'ESO aprova totes les assignatures al juny i promociona directament al següent curs. Un 44,7%, en canvi, té assignatures pendents que ha recuperat al setembre o bé que arrossega fins el curs següent o el fan repetir de curs. A 4t d'ESO, un 6,5% d'alumnes finalitza el curs sense graduar-se, obtenint només el certificat. Les xifres de promoció d'ESO al conjunt de la comarca del Baix Llobregat són bastant similars a les de Martorell, si bé el conjunt de la comarca presenta unes dades lleugerament més positives.

S'ha preguntat a través d'enquesta a l'alumnat d'ESO quines són les seves perspectives de continuar estudiant un cop finalitzada l'ESO: observem que un 53% vol fer batxillerat, un 24% vol fer formació professional i un 5% diu no voler continuar estudiant o voler fer altres coses que no són treballar ni

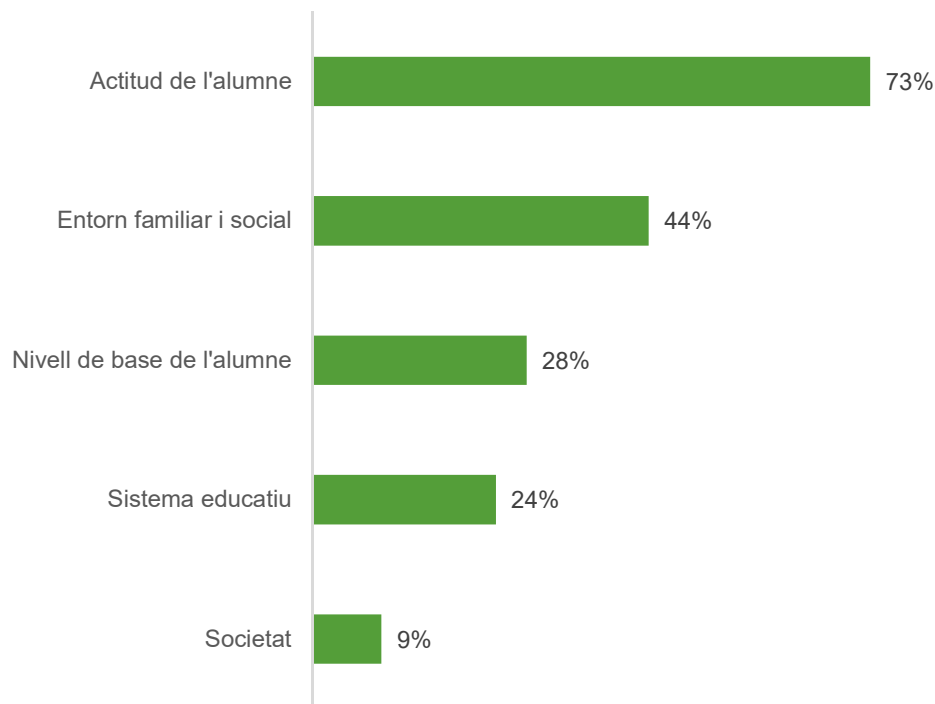
estudiar.

Es pot afirmar en termes globals que és molt minoritari l'alumnat que vol deixar els estudis després de l'ESO (sumarien poc més de 50 casos a tot Martorell), si bé es tracta d'un col·lectiu per al qual cal tenir alternatives eficaces per treballar les seves oportunitats de futur a mig i llarg termini. Actualment, els cursos PFI de Martorell cobreixen en bona mesura aquesta necessitat i són per això un recurs molt ben valorat que cal preservar.

Finalment, pel que fa a l'absentisme, s'han enregistrat 15 casos d'absentisme en el curs 2016-17. No es detecten augments ni disminucions significatives respecte a cursos anteriors. L'ESO és l'etapa més afectada per l'absentisme, particularment a 2n i 3r d'ESO.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Principals dificultats detectades pel professorat entre els infants o adolescents per poder assolir uns bons resultats educatius?

Font: Enquesta al professorat dels centres educatius de Martorell. Curs 2017-18.
Mostra vàlida: 215 casos.

Dificultats educatives en l'àmbit escolar: percepció del professorat

S'ha fet als docents dels centres educatius de Martorell la següent pregunta oberta: "Des de la teva experiència, quines són les 3 principals dificultats que detectes entre els infants o adolescents per poder assolir uns bons resultats educatius?"

Un denominador comú que expressen la majoria de respostes del professorat (73%) apunten a l'actitud de l'alumne: el professorat detecta manca de motivació, de disciplina, d'atenció i d'interès dins de les aules per part de l'alumnat.

A continuació, un 44% del professorat destaca també l'entorn familiar de l'alumne com una dificultat: famílies que no s'impliquen en el seguiment escolar (o no ho fan com l'escola voldria), o que tenen problemes econòmics, de relació, conciliació o acompanyament i atenció dels seus fills, per exemple a l'hora de

marcar uns bons hàbits.

El nivell de base de l'alumne és una altra dificultat que mencionen el 28% del professorat: com ara problemes de domini de la llengua o manca de base de competències bàsiques (lectura, escriptura, càlcul i conceptes matemàtics...).

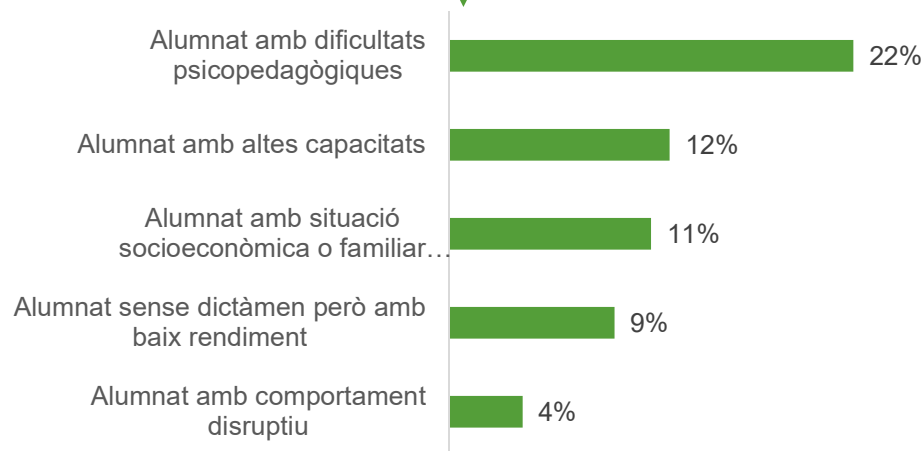
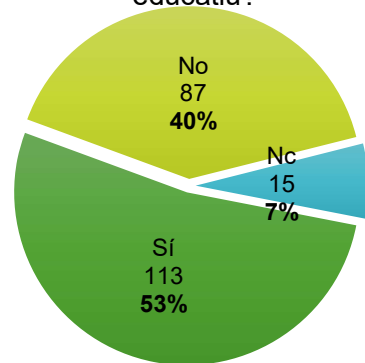
En quart lloc (24%), s'apunta al propi sistema educatiu com a dificultat per a l'educació. Se senyala en tres direccions: recursos (manca de recursos, ràtios elevades), didàctica (temari o metodologies poc motivadores), i actitud del professorat (manca de motivació, vocació i preparació de part del professorat).

Finalment, un 9% del professorat menciona dificultats vinculades a la influència de la societat (sobretot per l'ús excessiu del mòbil, o la manca o canvi de valors).

Aquests són els cinc factors de dificultat acadèmica que el professorat destaca en les seves respostes.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Hi ha algun perfil d'alumnat que consideres que està quedant especialment desatès des del punt de vista educatiu?

Dificultats educatives en l'àmbit escolar: percepció del professorat

En referència a la pregunta oberta "Hi ha algun perfil d'alumnat que consideres que està quedant especialment desatès des del punt de vista educatiu?" El 40% del professorat enquestat considera que no hi ha cap perfil que estigui especialment desatès, mentre que el 53% opina que sí.

El perfil més anomenat és el de les dificultats psicopedagògiques (assenyalat pel 22% del professorat), com ara alumnes amb dificultats d'aprenentatge (aprenen més lent, no segueixen el ritme del grup,...), alumnes amb NEE, o amb trastorns psicosocials (TDAH, autisme, trastorns de parla, dislèxia, i altres problemes psicològics).

A continuació trobem un 12% del professorat que senyalen l'alumnat

d'altres capacitats com un perfil desatès (alumnes amb més facilitat d'aprenentatge, que necessitarien una adaptació per dalt).

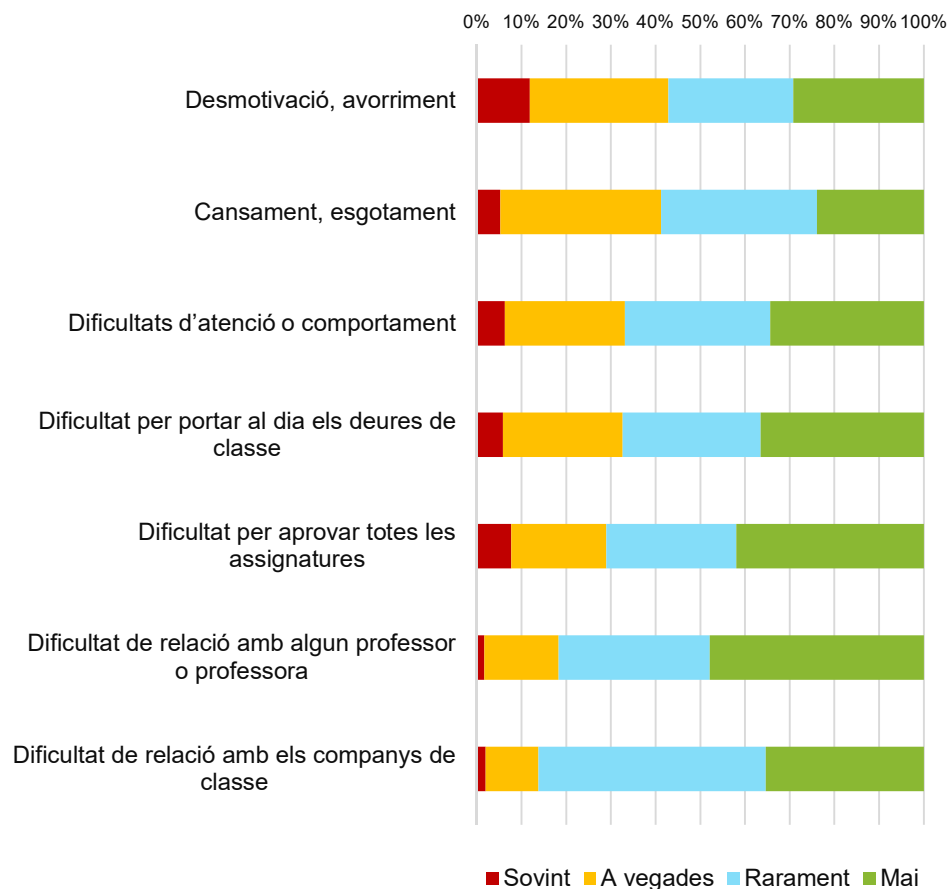
Un 11% del professorat menciona l'alumnat amb dificultats econòmiques, familiars o de famílies immigrades.

També hi ha un 9% del professorat que observa que hi ha un perfil d'alumne sense dictamen, que sovint passa desapercebut o que és "invisible" però que tanmateix té un baix rendiment educatiu i necessitaria un major estímul i atenció.

Finalment, amb un 4%, es menciona el perfil d'alumnat amb problemes conductuals (ja sigui per portar-se malament o per no posar interès ni atenció) i que d'alguna manera expressa rebuig i inadaptació al sistema educatiu.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Detectes en el teu fill/a (o en algun d'ells) les següents dificultats per anar bé en els estudis?

Font: Enquesta a pares i mares d'alumnes dels centres educatius de Martorell. Curs 2017-18. Mostra vàlida: 737 casos.

Dificultats educatives en l'àmbit escolar: percepció de les famílies

S'ha preguntat als pares i mares si detecten en els seus fills i/o filles dificultats que afectin el seu rendiment escolar.

Les dificultats que detecten més les famílies són la desmotivació i l'avorriment (en suma, 43% de les famílies detecten a vegades o sovint desmotivació en els seus fills i filles); i el cansament i l'esgotament (en suma, 41% de les famílies detecten a vegades o sovint cansament i esgotament en els fills).

Els pares i mares que més detecten desmotivació o avorriment són els que tenen fills a l'ESO.

La desmotivació i l'avorriment tenen també més incidència en les famílies amb menor nivell d'estudis i on cap fill fa activitats extraescolars. Moltes d'aquestes famílies manifesten també no saber com motivar els seus fills en els estudis.

El cansament segueix un patró similar a la desmotivació: ho trobem sobre tot en l'etapa de l'ESO, en estudiants amb dificultats per aprovar i portar al dia els deures i en famílies amb estudis baixos.

Un 33% dels pares i mares assenyalen que els seus fills o filles tenen dificultats d'atenció o comportament a vegades o sovint. No hi ha en aquest cas diferències substancials per etapa educativa.

Un terç dels pares i mares detecten -a vegades o sovint - dificultats en els fills per portar al dia els deures de classe i un 29% detecten dificultats per aprovar totes les assignatures. Es tracta en ambdós casos d'una casuística més acusada en l'alumnat d'ESO, que no fa activitats extraescolars i amb famílies amb menor nivell d'estudis.

Finalment, un 18% i 14% respectivament de l'alumnat té, segons les seves famílies, algun tipus de dificultat de relació amb el professorat o els companys de classe.

1.3. L'educació escolar a Martorell

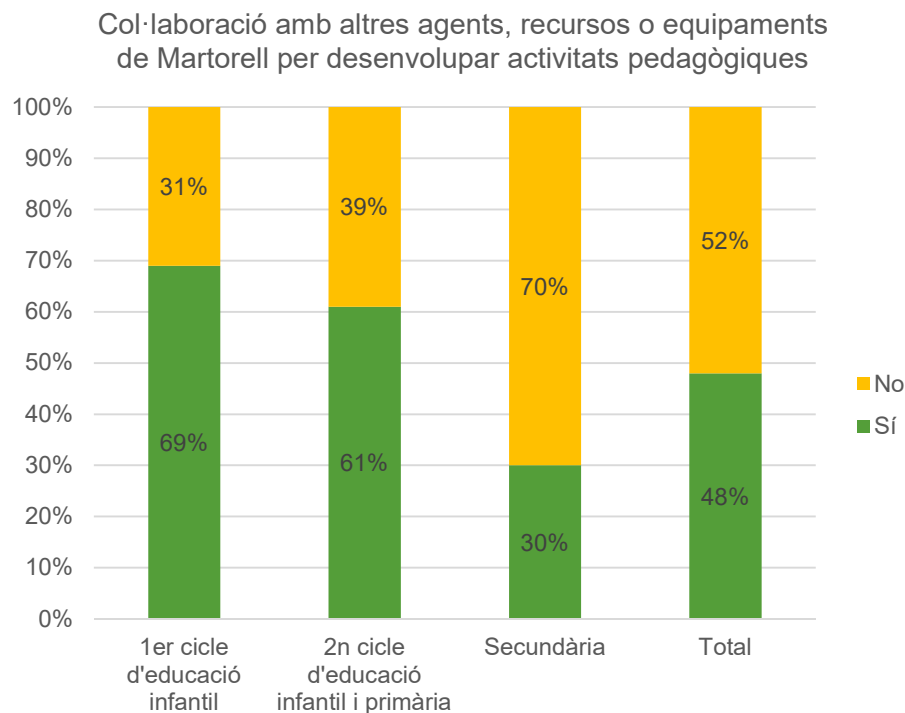

Propostes d'activitats de l'alumnat per introduir en les escoles i instituts

L'enquesta realitzada ha preguntat a l'alumnat "Quines activitats t'agradaria poder fer durant el temps que estàs a l'escola o institut i que ara no fas?". S'han recollit moltes propostes diverses, amb alguns denominadors comuns com:

- *Activitats de moviment i multiesport:* es demana més exercici físic, com natació, ball, patinatge, patinet, futbol, voleibol, ping pong, activitats de gimnàstica, saltar amb colxonetes, combes, escalada amb rocòdroms... En general, més esports i més jocs i elements que impliquin moure's de forma activa (sigui durant les hores lectives o en el temps de pati).
- Més sortides i activitats fora de l'aula relacionades amb les temàtiques impartides a classe.
- Més activitats amb noves tecnologies (ordinadors, robòtica, programació, videojocs)...
- Activitats artístiques relacionades amb el dibuix, la música, el teatre i la fotografia.
- Es mostra interès per aprendre idiomes addicionals a l'anglès (japonès, alemany, francès...).
- Reforç escolar en les matèries que més ho necessiten per aprovar el curs.
- Xerrades i tutories sobre temes de desenvolupament emocional i orientació personal
- Activitats de cohesió i treball col·laboratiu en grup.
- Tallers pràctics com per exemple de cuina, manualitats, experiments...
- Es demana també més temps de pati, més zones de vegetació i més diversitat d'elements i joc en els patis.
- De manera recurrent es demanen espais per a relaxar-se i descansar dins de l'escola (espais tipus 'chill out' per llegir, sentir música o fins i tot per a fer la migdiada i dormir).
- Celebrar més festes temàtiques.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Col·laboració amb recursos de l'entorn

El 48% del professorat consultat afirma que manté col·laboració amb altres agents, recursos o equipaments de Martorell per desenvolupar activitats pedagògiques, mentre que un 52% afirma que no ho fa.

La col·laboració amb altres agents, recursos i equipaments de Martorell és elevada en les etapes educatives inferiors (l'lar d'infants, infantil, primària), i cau en picat a secundària.

Els principals agents, recursos o equipaments amb qui més mestres col·laboren són els serveis educatius, sobretot els ubicats al Complex Educatiu, com ara el centre de recursos pedagògics (CRP) i l'EAP.

Troblem en segon terme la coordinació amb agents de l'Ajuntament a través de la carta d'activitats "Engranatge" i altres serveis com la Policia Local, Mossos, o serveis de salut.

En tercer lloc, trobem el professorat que es coordina amb equipaments de Martorell, com ara el teatre, els

museus, les activitats de la biblioteca o l'escola de música.

De forma més minoritària, alguns docents mencionen el teixit associatiu i comercial del poble, i la resta d'escoles i instituts com a *partners* per desenvolupar activitats pedagògiques.

Pel que fa als agents amb els que el professorat voldria col·laborar en major mesura – s'estigui o no col·laborant actualment- es ressalten els equipaments: biblioteques, poliesportius i clubs esportius, teatres, centres culturals,...

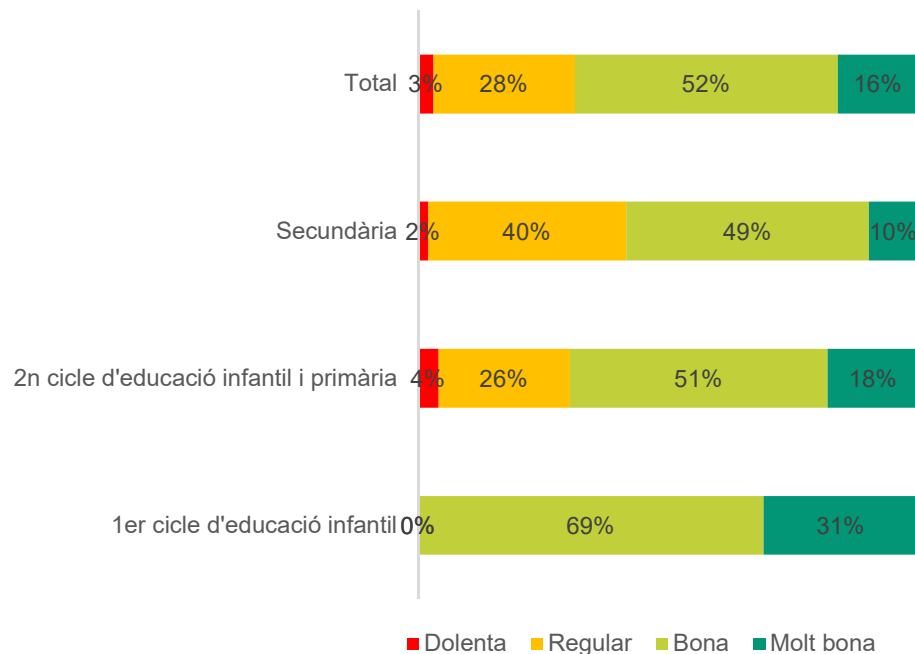
A continuació, destaquen els serveis educatius especialitzats, com el CRP, serveis externs com ara psicòleg, logopeda, gabinet de psicopedagogia, CDIAP, CSMIJ.

També es mencionen serveis públics de l'ajuntament com serveis socials, medi ambient, cultura, educació, joventut, salut... i les activitats del Programa Engranatge.

Finalment, es mencionen agents del poble com entitats culturals, de lleure, o també empreses o el viver d'empreses, o el mercat municipal.

1.3. L'educació escolar a Martorell

“Com valoreu la relació establerta entre el personal docent i les famílies dels alumnes en el teu centre?”

Relació escola - famílies

El 68% dels mestres consultats creuen que en termes generals la relació establerta entre el personal docent i les famílies dels alumnes és bona o molt bona en el seu centre. Un 28% considera que és més aviat regular i un 3% la qualifica de negativa.

Hi ha una gradació de més bona a no tan bona relació des de les llars d'infants (100% de puntuacions positives), passant per escoles d'infantil i primària (69%) fins a instituts de secundària (59%), on un considerable 40% de mestres valoren la relació com a regular.

Pel que fa a la pregunta “*Quins aspectes creus que caldria treballar més amb les famílies per tal d'aconseguir un millor acompanyament educatiu dels infants i una major unitat entre escola i famílies?*”, trobem dues

respostes majoritàries: la comunicació entre famílies i mestres, i una participació i implicació més reeixida de les famílies en la vida de l'escola.

En relació a la comunicació, es mencionen aspectes concrets com generar més espais i mecanismes per parlar de l'educació de la filla o fill, començant pel reforçament de la figura del tutor.

També s'hi menciona la necessària unitat d'acció entre famílies i mestres, establint criteris comuns a seguir per ambdues parts.

Diversos docents esmenten que fora interessant que hi hagués un espai on es pogués explicar i mostrar als pares què s'hi fa a les escoles, informant dels objectius, que entenguin – i experimentin- el funcionament diari del centre.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Idees força de l'educació escolar a Martorell

Com a resum d'idees força de la situació actual de l'educació escolar a Martorell, podem destacar el següent:

- El volum d'alumnat de Martorell es manté bastant estable a primària i secundària, però comença a decreixer a primer i segon cicle d'infantil. En el primer cicle d'infantil (escola bressol) hi ha una baixa taxa de matriculació i una infrarepresentació d'alumnat d'origen estranger. Possiblement caldria treballar una major equitat i integració educativa des d'aquestes primeres etapes.
- La proporció d'alumnat estranger tendeix a augmentar any rere any, representant més d'un terç de les noves matriculacions de P3. L'alumnat estranger es concentra als centres públics, sent molt minoritari en el centre concertat. És probable que es mantingui la tendència a l'alça de l'alumnat d'origen estranger, per la major natalitat entre les famílies immigrades i per la nova onada migratòria que sembla iniciar-se.
- L'alumnat reconegut com a NEE no supera el 10% a Martorell en cap etapa educativa. L'escola José Echegaray concentra bona part d'aquest alumnat. Aquesta mateixa escola és una de les que més matrícula viva rep.
- Un total de 291 alumnes de Martorell (6,4% del total) estan en seguiment per part de les comissions socials. El seguiment de casos es concentra a primària, sent menor a secundària. Caldria determinar si aquesta disminució entre primària i secundària és deguda a una disminució real del risc o bé a una relaxació dels mecanismes de seguiment de l'alumnat a partir de secundària.

1.3. L'educació escolar a Martorell

Idees força de l'educació escolar a Martorell

- Les proves de competències bàsiques de 6è de primària i 4t d'ESO per al curs 2016-17 indiquen un nivell d'assoliment als centres públics de Martorell menor que al conjunt de Catalunya en totes les matèries. Caldria fer seguiment d'aquesta situació, comprovant si es tracta d'una tendència reiterada o puntual d'alguns anys.
- Es detecta la necessitat d'ampliar el programa d'estudi assistit, ja que el volum d'alumnat que el necessita és molt superior a les places actualment disponibles.
- Pràcticament tot l'alumnat aconsegueix accedir als llibres i material escolar (excepte un 5%). Tot i així, es detecten carències materials en d'altres àmbits, com no disposar d'un bon espai a la llar per estudiar (19%), no tenir ordinador a casa (9% de l'alumnat d'ESO) . Un 14% de l'alumnat no va a les excursions de l'escola/institut o només hi va algunes vegades. El fet de no participar en aquest tipus d'activitats és simptomàtica d'una situació més profunda de manca d'integració educativa, derivada de factors econòmics o/i sociofamiliars.
- Les privacions materials s'acompanyen en molts casos d'altres factors de risc educatiu com: menor suport escolar de la família, no fer activitats extraescolars i sentir-se menys valorat pel professorat i els companys de classe. Les privacions materials són especialment freqüents entre alumnat d'origen estranger i són les que guarden més relació amb un menor rendiment acadèmic.
- Un 21% de l'alumnat de Martorell suspèn dues o més assignatures. Hi ha una sobrerepresentació d'alumnat d'origen estranger entre aquests casos.

1.3. L'educació escolar a Martorell

(continuació) Idees força de l'educació escolar a Martorell

- Sis de cada deu alumnes que suspelen dos o més assignatures rep reforç escolar – generalment dins del centre educatiu. En canvi, quatre de cada deu no està rebent cap reforç escolar.
- Les xifres de promoció d'ESO de Martorell són lleugerament més negatives que les del conjunt del Baix Llobregat. Tot i així, pràcticament tots els estudiants es plantegen continuar formant-se després de l'ESO, sigui a través de batxillerat o cicles i programes formatius.
- La barrera més recurrent que el professorat detecta per a l'èxit acadèmic de l'alumnat és la desmotivació. Altres factors addicionals tindrien a veure amb la precarietat o desvinculació familiar, i la pròpia inadequació del sistema educatiu a nivell de metodologies, preparació del professorat i recursos.
- Des de la perspectiva de les famílies es destaca també el factor de la desmotivació com la principal dificultat a superar per poder millorar el rendiment dels fills. La desmotivació es concentra a l'etapa de l'ESO i és més acusada en alumnat que no fa activitats extraescolars i que té menys recursos familiars.
- L'alumnat demana poder fer a l'escola o institut més activitats que impliquin moviment físic, sortir de l'aula, experimentar, parlar sobre emocions, treballar en equip, tenir espais de temps per al treball autònom i adaptat als propis interessos o necessitats, i zones on poder relaxar-se o descansar.
- Des dels centres educatius es percep que l'alumnat amb problemes psicopedagògics està sent insuficientment atès. L'alumnat amb altes capacitats i l'alumnat amb situacions familiars precàries també és assenyalat com a alumnat al que caldria poder prestar més atenció.

1.3. L'educació escolar a Martorell

(continuació) Idees força de l'educació escolar a Martorell

- La col·laboració entre el professorat i altres agents, recursos i equipaments de Martorell és elevada durant les etapes d'educació infantil i primària, però cau en picat a secundària.
- Els centres educatius col·laboren sobre tot amb els recursos del Complex Educatiu. Bona part del professorat considera que caldria potenciar la col·laboració amb els equipaments del municipi: biblioteques, complex esportius, centres culturals...
- El professorat d'infantil i primària fa una valoració bastant bona de la relació establerta amb les famílies. En canvi, el professorat d'ESO fa una valoració molt més negativa. Es destaca que cal millorar la comunicació, reforçant els espais de diàleg amb el tutor per parlar de l'educació dels fills, i fent més participis a les famílies de la vida escolar: fer-les entrar al centre, que coneguin de primera mà el que es fa en el dia a dia.

1.4. L'educació no formal

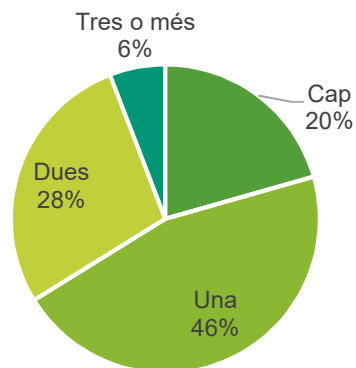
Aquest capítol sintetitza la informació recollida sobre la situació de l'educació no formal a Martorell.

L'anàlisi s'enfoca en analitzar les pràctiques d'educació no formal de l'alumnat, tals com activitats extraescolars o reforç educatiu. De forma específica, s'analitza la motivació i valor

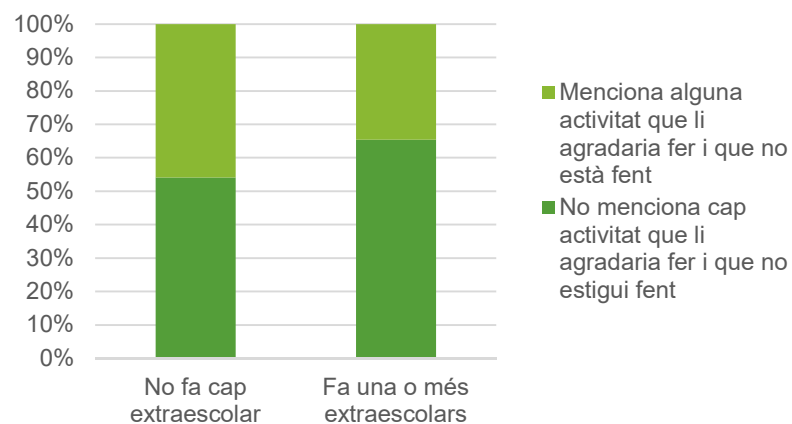
atorgat per part de les famílies i l'alumnat a les activitats educatives no reglades i les desigualtats en l'accés als recursos d'educació no formal.

1.4. L'educació no formal a Martorell

Fas alguna activitat extraescolar actualment?

Desig de fer activitats extraescolars

Realització d'activitats extraescolars

L'educació extraescolar i en el lleure es considera cada cop més un factor clau de l'èxit educatiu, pel component motivacional, relacional i de valors que aporta, a més de facilitar aprenentatges des d'altres metodologies didàctiques i en continguts generalment escollits pel propi alumnat. És per això que l'educació no formal és un component troncal d'una estratègia 'd'educació 360'.

El 79% dels alumnes de les escoles i instituts de Martorell fan algun tipus d'activitat extraescolar, a diferència d'un 21% que no en fa cap.

La majoria d'alumnes que fan alguna extraescolar en fan entre 1 i 2 (mitjana de 1,51 activitats per alumne). En termes generals, els alumnes de primària, amb 4 hores de mitjana, fan menys hores d'extraescolar que els d'ESO, amb 5,6 hores de mitjana.

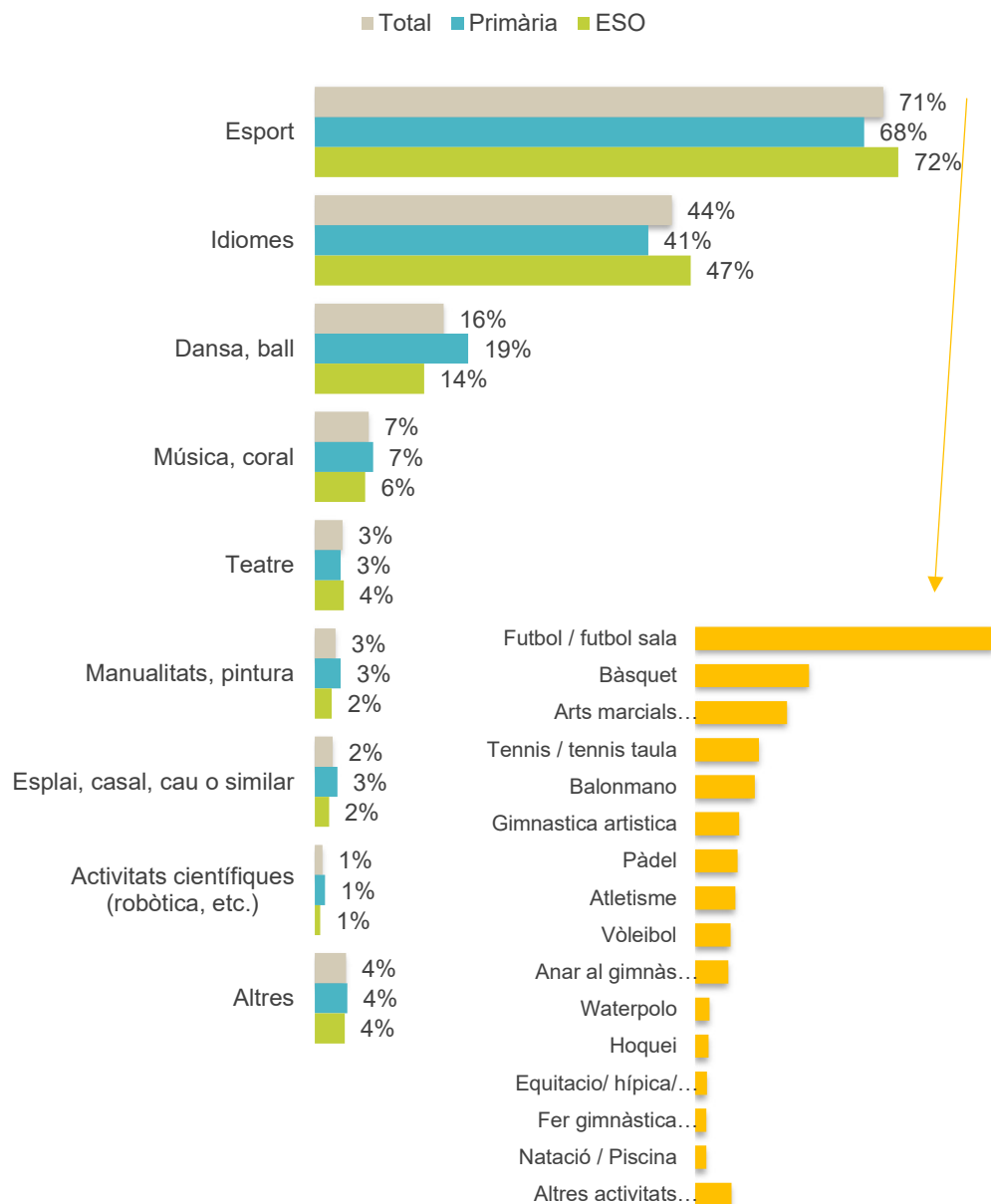
Quasi un de cada dos alumnes que no fan cap activitat

extraescolar expressa que li agradaria fer-ne alguna. Els motius que mencionen per no fer-ne cap, tot i voler, són fonamentalment dos:

- El preu
- El fet que els pares o ells mateixos prefereixin centrar-se en els estudis, apuntant la idea que l'activitat extraescolar es veu com quelcom que resta als estudis (si bé les dades apunten el contrari, que les activitats extraescolars sumen en l'èxit educatiu).

Entre l'alumnat que fa extraescolars i que també diu que voldria fer alguna activitats extraescolar que actualment no fa, els motius esgrimits per no fer-les tenen a veure sobre tot amb la falta de temps perquè ja es fan altres activitats; problemes logístics (els pares no em poden portar, no es fa l'activitat a Martorell, etc.) o eventualment algun problema de salut que els impedeix per l'activitat desitjada.

1.4. L'educació no formal a Martorell

Tipologia d'activitats extraescolars realitzades

El tipus d'activitat extraescolar més comuna és l'esport: el 71% dels alumnes que fan alguna extraescolar, fan un esport. En segon lloc, trobem l'aprenentatge d'idiomes (un 44% de l'alumnat que fa extraescolars), i en tercer lloc, la dansa i el ball (16%).

L'esport i els idiomes tenen un major component d'alumnes d'ESO, mentre que la dansa i el ball, i la música, que és el quart tipus d'activitat més comú, són més practicades per alumnes de primària.

La resta d'extraescolars les conformen el teatre, les manualitats o la pintura, anar a esplai, les activitats científiques com la robòtica, i altres activitats (repàs, escacs, castellers, informàtica o catequesi).

L'esport és, a més de l'activitat extraescolar més habitual, aquella a la que es destinen més hores, amb 4,4h setmanals de mitjana. La resta d'activitats extraescolars,

com idiomes, dansa, ball, etc. tenen una dedicació setmanal mitjana de 2,5h.

D'entre els esports, el més practicat amb diferència és el futbol, seguit de lluny pel bàsquet, les diverses arts marcial, el tennis i el balonmano. Segueix una llarga llista d'esports que tenen un seguiment molt minoritari.

No totes les activitats extraescolars es fan fora de l'escola. Un 17% de l'alumnat fa extraescolars en les instal·lacions de l'escola o institut. Aquestes activitats estan generalment organitzades per les AMPA, sent aquestes un actor molt rellevant en la configuració de les oportunitats educatives del fora-escola. Les extraescolars fetes a les escoles segueixen un patró similar a les fetes fora de l'escola, amb predomini d'activitats esportives, seguides dels idiomes, la dansa i el reforç escolar. Les extraescolars dins de l'escola es fan sobre tot a primària, sent molt minoritàries i escasses en la secundària.

1.4. L'educació no formal a Martorell

Variables sociodemogràfiques		% Alumnat que no fa cap extraescolar	% Alumnat que fa alguna extraescolar
Total general Martorell		21%	79%
Etapla educativa	Primària	22%	78%
	ESO	19%	81%
Centre educatiu	Col·legi La Mercè (ESO)	8%	92%
	Institut Joan Oró	20%	80%
	Institut Pompeu Fabra	21%	79%
	Institut S.I. de Martorell	31%	69%
	Col·legi La Mercè (Primària)	12%	88%
	Escola Els Convents	26%	74%
	Escola José Echegaray	37%	63%
	Escola Juan Ramón Jiménez	23%	77%
	Escola Lola Anglada	19%	81%
	Escola Mercè Rodoreda	20%	80%
	Escola Vicente Aleixandre	23%	77%
Sexe	Noi / Nen	18%	82%
	Noia / Nena	23%	77%
Origen dels pares	Espanyols (un o els dos)	18%	82%
	Pare i mare estrangers	33%	67%
Sento que els pares s'interessen pels meus estudis	Molt o bastant	20%	80%
	Regular, poc o gens	26%	74%
Vaig a les excursions i sortides de l'escola	Molt o bastant	18%	82%
	Regular, poc o gens	38%	62%

Desigualtats en l'accés a les activitats extraescolars

L'alumnat amb menor accés als recursos d'educació no formal del municipi es caracteritza pel següent perfil sociodemogràfic:

Predomini d'alumnat d'origen estranger: mentre que entre els fills i filles de famílies d'origen espanyol l'accés a activitats extraescolars és del 82%, en el cas dels fills i filles de famílies estrangeres l'accés cau quinze punts percentuals, situant-se en el 67%. És a dir, un de cada dos infants d'origen estranger entre 4t de primària i 4t d'ESO no fa cap activitat extraescolar.

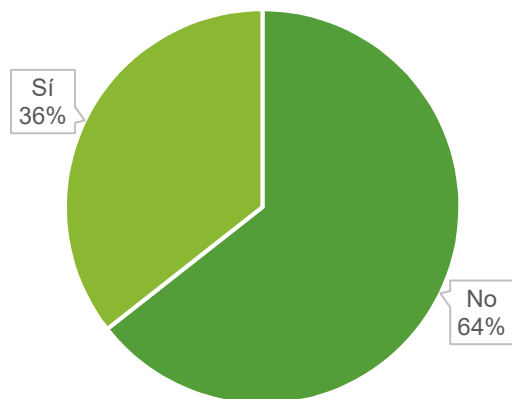
Per centres educatius, l'alumnat sense accés al lleure és proporcionalment superior a l'Escola José Echegaray i l'Institut Maria Canela. Per tant, seria en aquests docs centres on es podria intensificar la tasca d'orientació i recolzament per a apropar als infants i les seves famílies a les oportunitats d'educació no formal del municipi.

S'observa també que l'alumnat que no fa activitats extraescolars és també l'alumnat que en menor mesura assisteix a les excursions i sortides que organitza l'escola o institut. És molt possible que els dos fets tinguin causes comunes, com uns menors recursos econòmics per part de les famílies, que fan més difícil accedir a activitats de pagament. També poden influir factors culturals que fan que no es valori o conegui la utilitat de les activitats no lectives.

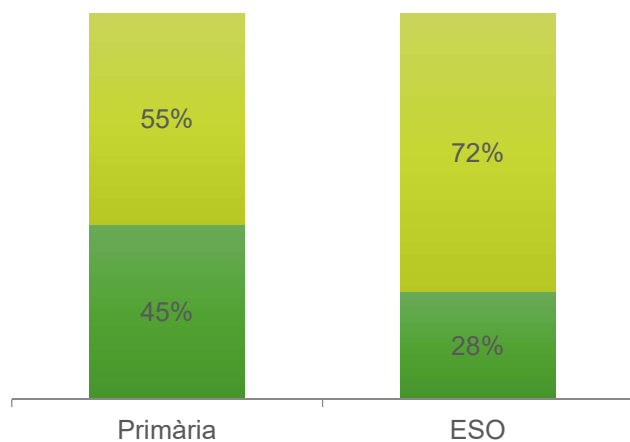
Amb una incidència menor però també significativa, cal destacar que l'alumnat que no fa activitats extraescolars percep per part dels seus pares un menor interès en els estudis. També és destacable el fet que hi ha un lleuger predomini de noies entre l'alumnat sense accés a activitats extraescolars. Es tracta principalment de noies d'origen estranger, ja que aquesta desigualtat de gènere no s'observa entre l'alumnat d'origen espanyol.

1.4. L'educació no formal a Martorell

Durant aquest estiu, has anat a algun casal?

Durant aquest estiu, has anat a algun casal?

Accés a casals de lleure

El 36% dels alumnes enquestats ha anat a algun casal durant l'estiu passat. En l'etapa de primària, l'assistència a algun casal s'enfila fins el 45% dels alumnes. L'escola que té més alumnes anant a casals d'estiu és l'escola Juan Ramón Jiménez (58% dels seus alumnes hi van), mentre que l'escola d'on hi van menys alumnes és José Echegaray (67% no hi va). Aquesta escola és també on l'alumnat té menys accés a activitats extraescolars durant el curs.

Els alumnes d'ESO van a casals d'estiu en menor mesura, només un 28%, i els que hi van són

sobretot de 1r i 2n d'ESO.

L'assistència és menor en el cas de la Secció d'Institut (20%), que també és l'institut on l'alumnat fa menys extraescolars.

El 75% dels fills de pares d'origen estranger no han assistit a cap casal d'estiu, observant-se de nou una sobrerrepresentació de l'alumnat d'origen estranger en els indicadors que apunten un menor accés a l'oferta de lleure educatiu.

1.4. L'educació no formal a Martorell

Variables sociodemogràfiques		% Alumnat que no fa cap extraescolar	% Alumnat que fa alguna extraescolar
Assignatures suspeses el curs passat	Menys de dues	17%	83%
	Dues o més	33%	67%
M'agrada anar a l'escola	Regular, bastant o molt	21%	79%
	Poc o gens	19%	81%
Durant els últims dies t'has sentit...	Amb molta, bastant o normal energia	21%	79%
	Molt o bastant cansant	20%	80%
Faig moltes coses interessants fora de l'escola o institut	Bastant o molt	17%	83%
	Regular, poc o gens	31%	69%
Crec que les coses m'aniran bé en el futur	Bastant o molt	20%	80%
	Regular, poc o gens	26%	74%
Hores setmanals dedicades a l'entreteniment amb pantalles	Menys de 15h setmanals	20%	80%
	Més de 15h setmanals	25%	75%
Durant la última setmana, quants dies vas esmorzar abans de sortir de casa?	Tots o algun dels dies	20%	80%
	Mai	26%	74%
A quina hora vas a dormir normalment entre setmana?	Abans de les 12 de la nit	20%	80%
	Cap a les 12 de la nit	27%	73%

Vinculacions entre l'educació formal i no formal

Les dades recollides a Martorell posen de manifest que hi ha una correlació entre l'accés al món del lleure educatiu i l'èxit escolar.

Aquestes correlacions no s'han d'interpretar en termes de causa i efecte. Més aviat es detecta que sota l'èxit educatiu i l'accés al món del lleure subjauen causes comunes com tenir una família amb recursos econòmics i socioeducatius suficients com per fer un acompanyament eficaç i pagar tota una sèrie de recursos educatius complementaris.

És per això que igualar l'accés als recursos d'educació no formal i igualar l'èxit en l'educació formal passaria sobre tot per compensar aquestes desigualtats econòmiques i socials de partida de les famílies.

Entre les correlacions observades, la més clara es dona entre el fet de suspendre dues o més assignatures i no fer cap activitat extraescolar.

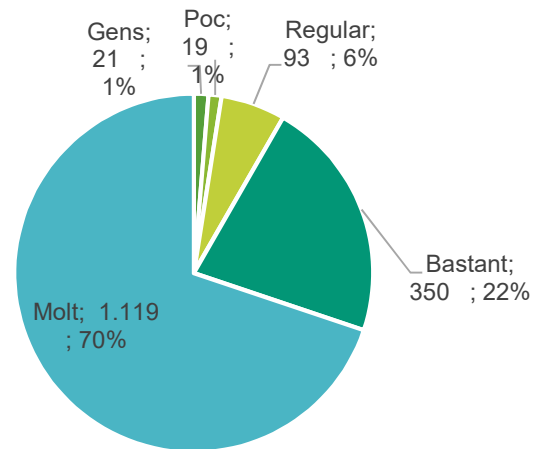
També es detecta que l'alumnat sense accés a activitats extraescolars té proporcionalment uns hàbits una mica pitjors respecte a l'esmorzar matinal, l'hora d'anar a dormir o l'abús de pantalles com a forma d'entreteniment.

No es veu en canvi cap correlació rellevant entre el fet de fer extraescolars i la sensació d'esgotament en el dia a dia – la sensació d'esgotament està vinculada a uns mals hàbits de descans i alimentació. Tampoc es veu correlació entre les extraescolars i el gust per anar a l'escola.

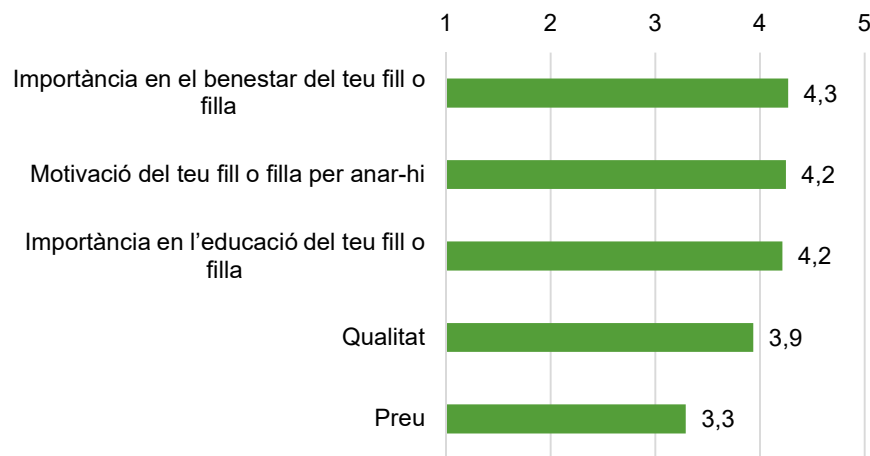
Més enllà d'aquestes correlacions, emergeix un fet central: l'alumnat que sí accedeix a activitats extraescolars manifesta que fa coses interessants fora de l'escola o institut i és més optimista respecte el seu futur en molta major mesura que l'alumnat que no té accés a aquest tipus d'activitats.

1.4. L'educació no formal a Martorell

Gaudeixes de les activitats extraescolars que fas actualment?

Pensant en l'activitat extraescolar que fa el teu fill o filla (si en fa vàries, pensa en la que hagi fet més recentment): com valora aquesta activitat en termes de... (valoració de 1 a 5)

Valoració de les activitats d'educació no formal

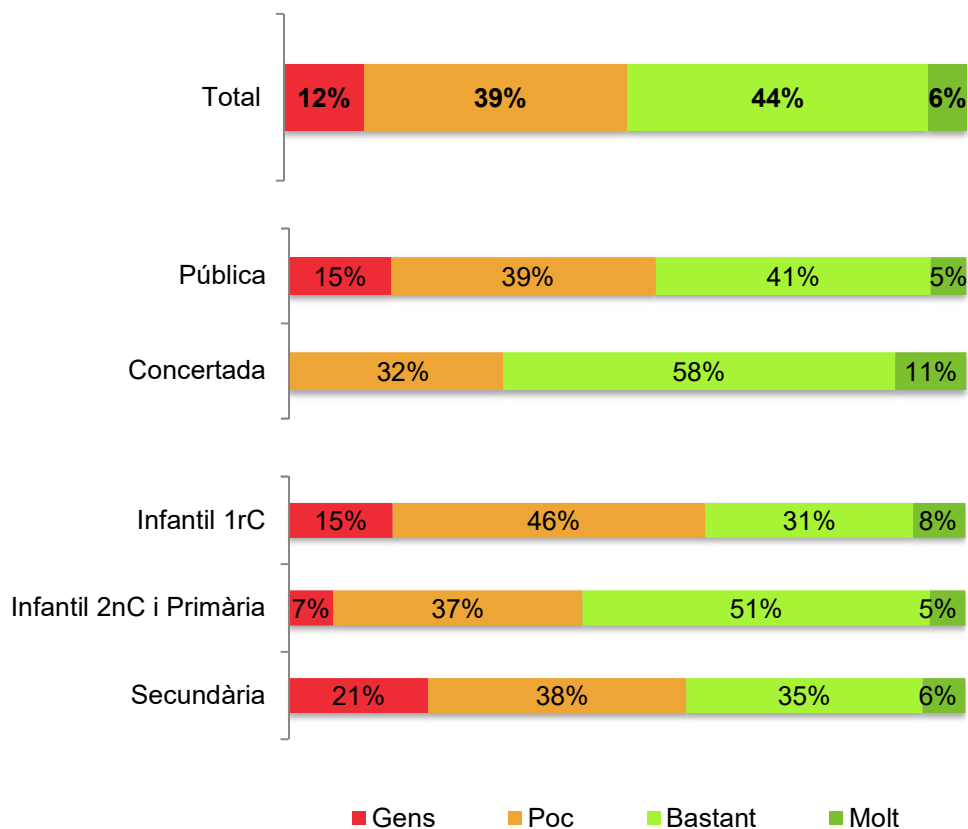
El 92% dels alumnes que fan extraescolars diuen que gaudeixen de les activitats que fan. D'altra banda, el 90% dels alumnes ha participat en la presa de decisions de les seves activitats extraescolars. Hi ha una relació positiva entre haver triat les extraescolars i gaudir del es mateixes.

mica menor se situen la qualitat de les activitats i per últim el preu, que és la característica menys valorada.

La valoració que els pares i mares fan de les activitats extraescolars que fan els seus fills i filles és també globalment molt positiva: es valora principalment l'efecte positiu de les extraescolars sobre el benestar dels fills, també la seva motivació per anar-hi i la importància per a l'educació integral dels fills. Amb una valoració també alta però una

1.4. L'educació no formal a Martorell

“Coneixes l'oferta d'activitats extraescolars i de lleure que hi ha a Martorell destinada als infants i adolescents?”

Relació escola – fora escola

Hi ha una divisió 50/50 dels docents de Martorell en funció de si coneixen o no les activitats extraescolars i de lleure del municipi.

D'una banda, un 50% dels mestres afirma conèixer molt o bastant bé l'oferta d'activitats extraescolars i de lleure de Martorell – un 44% 'bastant' i només un 6% 'molt' bé.

L'altre 50% afirma conèixer-la 'poc' (39%) o 'gens' (12%).

Hi ha un major coneixement entre els i les mestres del centre concertat (69%) que entre els mestres dels centres públics (46%), possiblement per la major estabilitat del personal que hi ha al primer o el fet que una major proporció del professorat de l'escola concertada sigui resident a Martorell.

També trobem un coneixement major de la oferta d'extraescolars entre els docents d'infantil i primària (56%), i menor entre els de secundària (41%), sobretot perquè entre aquests hi ha un percentatge molt més alt de mestres que no la

coneixen 'gens' (21%).

Preguntats sobre “*quines activitats fora de l'escola creus que contribueixen més al desenvolupament educatiu del teu alumna?*”, les respostes més mencionades fan referència a activitats extraescolars esportives, seguides de l'aprenentatge d'idiomes, escola de música, les classes de reforç, les activitats lúdiques organitzades per entitats, l'esplai, el teatre, la dansa, i activitats intel·lectuals com els escacs.

També es mencionen com a activitats fora de l'escola que contribueixen positivament al desenvolupament de l'alumne aquelles activitats que fan en família, com les activitats culturals o d'oci, les activitats a la biblioteca, els tallers pràctics, les activitats a la natura, jugar al parc...

Alguns mestres fan esment a les activitats que es fan des de l'escola però fora del recinte escolar, com ara les sortides, o les descobertes d'entorn.

1.4. L'educació no formal a Martorell

Idees força de l'educació no formal a Martorell

L'educació extraescolar i en el lleure es considera cada cop més un factor clau de l'èxit educatiu, pel component motivacional, relacional i de valors que aporta, a més de facilitar aprenentatges des d'altres metodologies didàctiques i en continguts generalment escollits pel propi alumnat. És per això que l'educació no formal és un component troncal d'una estratègia 'd'educació 360'.

Les enquestes realitzades han permès comprovar que l'accés a activitats extraescolars es correlaciona de manera positiva amb un major èxit escolar, i uns millors hàbits de són i alimentació - a més de ser símptoma generalment d'una major implicació familiar en l'educació dels fills i també d'una situació econòmica normalitzada que permet assistir a aquest tipus d'activitats. Els infants i adolescents que fan activitats extraescolars fan una millor valoració del seu temps fora de l'escola i de les seves perspectives de futur.

Les xifres obtingudes revelen que hi ha a Martorell un accés relativament elevat a l'educació no formal (el 79% de l'alumnat fa alguna activitat extraescolar). Però aquest accés és també desigual en diferents aspectes:

- Que els fills facin o no extraescolars té a veure sobre tot amb la situació social, educativa i econòmica de la família: els fills i filles de famílies amb estudis primaris o amb pares a l'atur porten els fills a extraescolars en menor proporció que la resta de grups.
- Correlacionat amb els factors mencionats en el punt anterior, trobem un menor accés de l'alumnat d'origen estranger (especialment noies) a les activitats d'educació no formal.

1.4. L'educació no formal a Martorell

(continuació) Idees força de l'educació no formal a Martorell

Pel que fa a la tipologia d'activitats, es detecta un predomini molt accentuat del futbol en el món esportiu, sent de lluny la principal activitat practicada, seguida pels idiomes, que també tenen un pes important a Martorell.

L'edat dels fills influeix en quina activitat extraescolar realitzen, tot i que és comú a totes les edats que sigui l'esport l'activitat més habitual. La principal diferència la veiem en les activitats artístiques (teatre, dansa, manualitats), bastant més freqüent a primària que a secundària.

Un 50% del professorat coneix poc l'oferta d'activitats extraescolars de Martorell. Aquest desconeixement es fa més accentuat entre el professorat d'ESO de centres públics i limita en gran mesura la tasca d'orientació i prescripció d'activitats extraescolars que pot fer el professorat, especialment vers l'alumnat que menys accés té a aquest tipus d'activitats.

Per tot l'anterior, es demana treballar per una major equitat i diversitat en l'educació no formal i la seva connexió amb l'educació formal.

1.5. L'educació en l'entorn

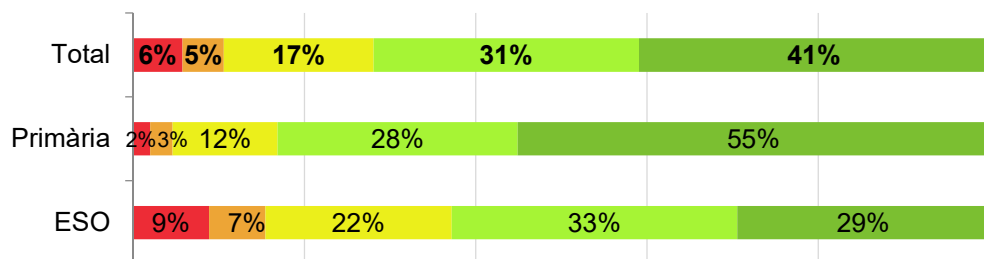

Aquest capítol sintetitza la informació recollida sobre diferents elements de l'educació informal, com aquella que es produeix en el temps lliure i en espais no dirigits com en l'educació reglada i les activitats extraescolars.

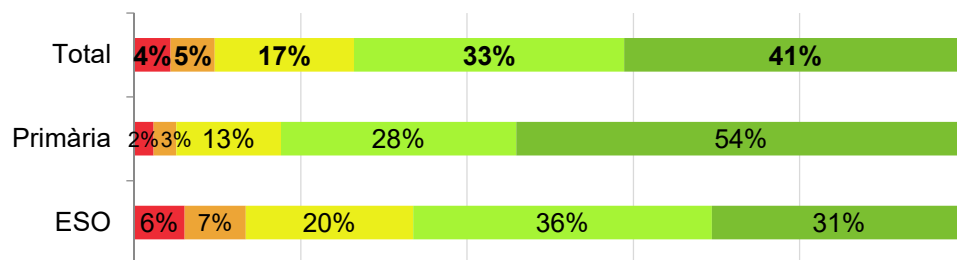
L'anàlisi s'enfoca en conèixer els usos del temps lliure per part dels infants i adolescents i la valoració i ús que es fa de l'entorn i dels equipaments de Martorell. També es posa atenció en les activitats educatives que es fan en família durant el temps lliure.

1.5. L'educació en l'entorn a Martorell

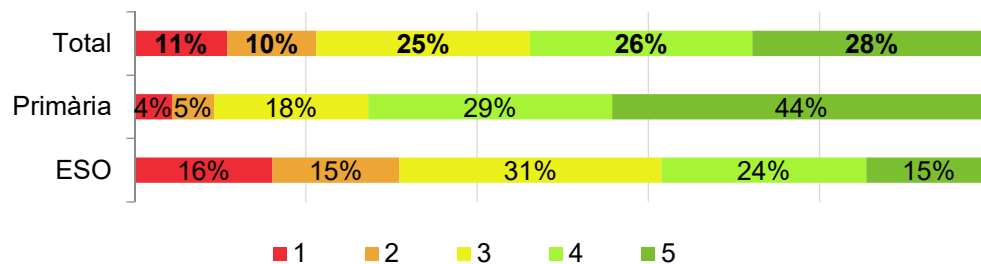
"Martorell té bons espais a l'aire lliure on les persones de la meua edat podem reunir-nos i passar-ho bé"

"Martorell té bons espais on persones de la meua edat podem fer esport"

"A Martorell s'organitzen activitats interessants per a persones de la meua edat"

Valoració general de l'entorn de Martorell per part de l'alumnat

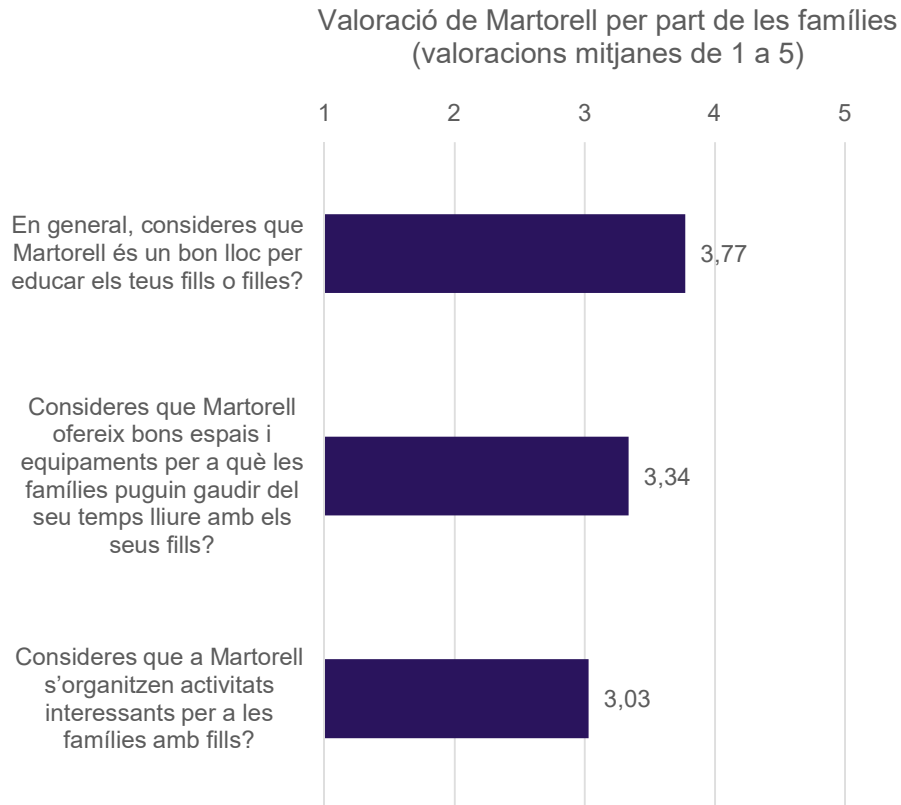
El 72% de l'alumnat està d'acord amb què Martorell té bons espais a l'aire lliure on les persones de la seva edat poden reunir-se i passar-ho bé. Hi ha una major proporció que hi està d'acord entre els alumnes de primària (83%) que entre els d'ESO (62%). De fet, el grau d'acord disminueix amb l'edat, des del 90% a 4t de primària fins al 53% de 4t d'ESO.

El 74% dels enquestats consideren afirmativament que Martorell té bons espais on persones de la seva edat poden fer esport. Hi ha més alumnes de primària que ho pensen (82%) que no pas d'ESO (67%). També hi ha una progressió de major a menor grau d'acord a mesura que

incrementa l'edat.

Hi ha un 54% d'alumnes que estan d'acord amb què a Martorell s'organitzen activitats interessants per a persones de la seva edat. Aquesta afirmació divergeix molt segons l'etapa educativa: a primària, un 73% hi estan d'acord, un 18% dubten i un 9% en desacord; a l'ESO, només estan d'acord un 38%, mentre un 31% dubten i un 31% estan en desacord.

1.5. L'educació en l'entorn a Martorell

Valoració general de l'entorn de Martorell per part de les famílies

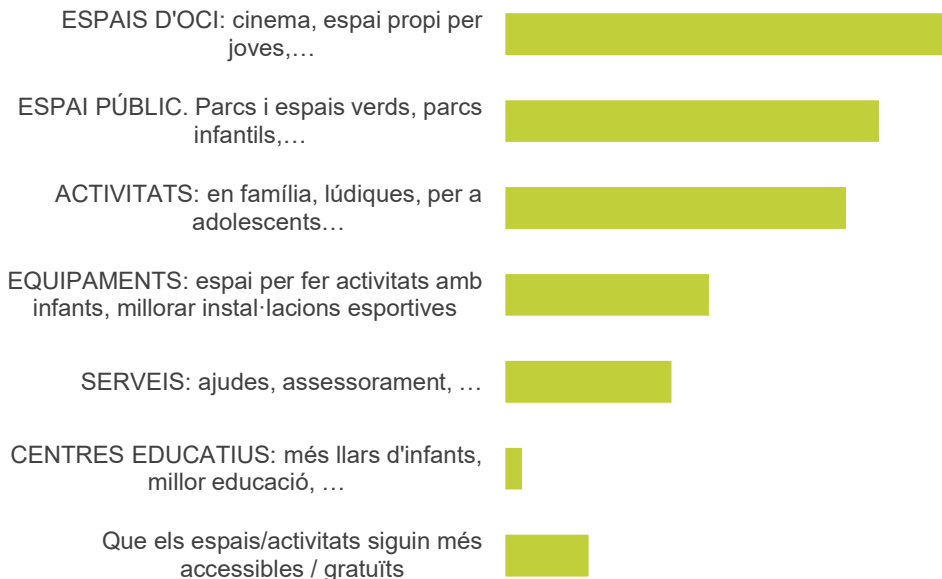
En general, els pares i mares consideren Martorell un lloc relativament bo per educar els fills i filles (mitjana de 3,77 punts sobre 5, amb poques diferències minses entre etapes educatives).

També es considera que Martorell ofereix bons equipaments i espais per a que les famílies amb fills puguin gaudir del temps lliure, tot i que més "en part" que "bastant". Són els pares i mares que tenen fills que fan educació infantil i primària els qui millor valoren aquest aspecte, mentre que els que tenen fills a l'ESO el valoren pitjor. Això té relació sobretot amb la consideració de què a Martorell li manquen espais d'oci per als adolescents.

Pel que fa a si s'organitzen activitats interessants per a les famílies amb fills, la valoració mitjana és "en part", sent també els pares d'infantil i primària qui ho valoren una mica millor, i els d'ESO una mica pitjor.

1.5. L'educació en l'entorn a Martorell

Trobes a faltar algun servei o recurs a Martorell per a les famílies amb fills?

Quasi la meitat (48%) dels pares i mares troben a faltar algun servei o recurs a Martorell per a les famílies amb fills. Es reclamen les següents millores en els serveis i recursos de Martorell per a les famílies amb fills:

Espais d'oci: el que més es troba a faltar a Martorell són espais d'oci, en general i també en particular per als adolescents, amb especial menció a la manca d'un cinema o centre comercial a Martorell, d'un espai jove propi per a que ells hi puguin anar.

Espai públic: es reclamen més parcs (millora del parc de Can Cases i dels marges del riu), més zones verdes, parcs infantils, carrils bici, camins escolars segurs, zones d'aparcament al voltant de les escoles, neteja del municipi.

Activitats: es demanen més activitats en família, activitats lúdiques, activitats d'oci dirigides a adolescents, tallers i xerrades, millorar l'accés a les activitats extraescolars, activitats esportives d'accés lliure (no extraescolars), millorar la forma com s'ensenyava

l'anglès, actuacions musicals, activitats del centre cultural, casals d'estiu.

Equipaments: es demanen més espais per fer activitats amb infants (als centres cívics, espais tipus ludoteca), millorar les instal·lacions esportives i la piscina, més biblioteques i espais de lectura, i obrir els patis de les escoles.

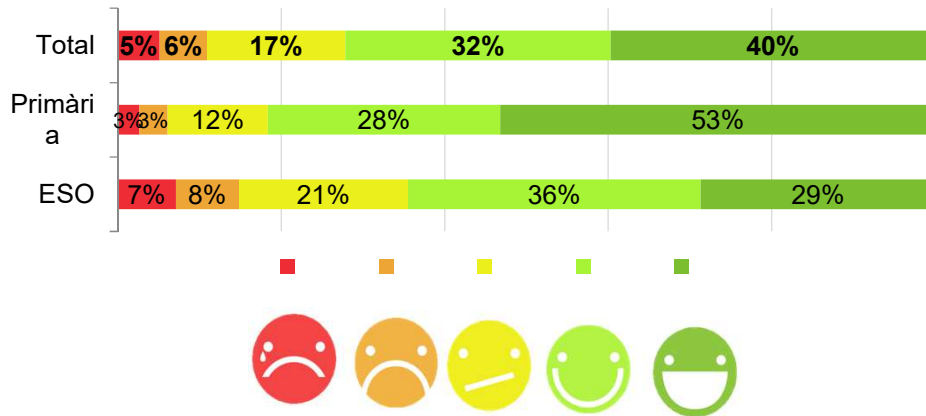
Serveis: ajudes econòmiques i subvencions, assessorament i orientació, transport escolar, servei d'acompanyament dels nens fins al lloc on fan les extraescolars, menjador a l'institut, reforç escolar, servei d'acollida i millorar comunicació amb l'Ajuntament.

Centres educatius: més llars d'infants i educació de més qualitat.

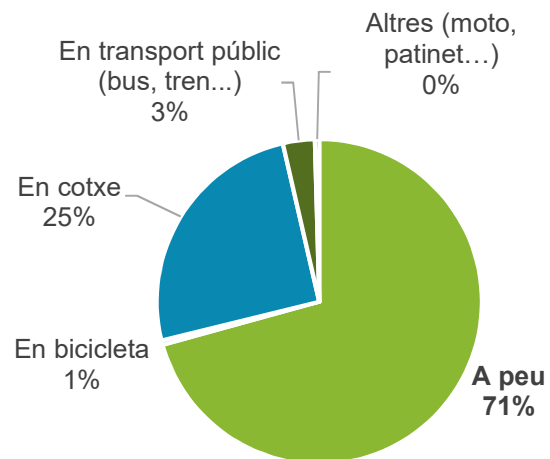
Accés i preus: en aquesta categoria s'inclouen les demandes de gratuïtat, de reducció de preus o d'accés lliure als serveis o recursos educatius, sobretot referides a les activitats extraescolars i a les instal·lacions esportives i piscina,

1.5. L'educació en l'entorn a Martorell

"Martorell em permet anar còmodament a peu o amb bicicleta"

Com vas habitualment a l'escola o a l'institut?

Desplaçament autònom a Martorell

Un 72% dels alumnes enquestats estan d'acord amb que Martorell els permet anar còmodament a peu o amb bicicleta. Si bé l'alumnat de secundària és una mica més crític respecte a aquesta afirmació, es manté una majoria d'alumnat d'acord amb el fet que Martorell sigui una ciutat còmoda per a desplaçar-se a peu o en bicicleta.

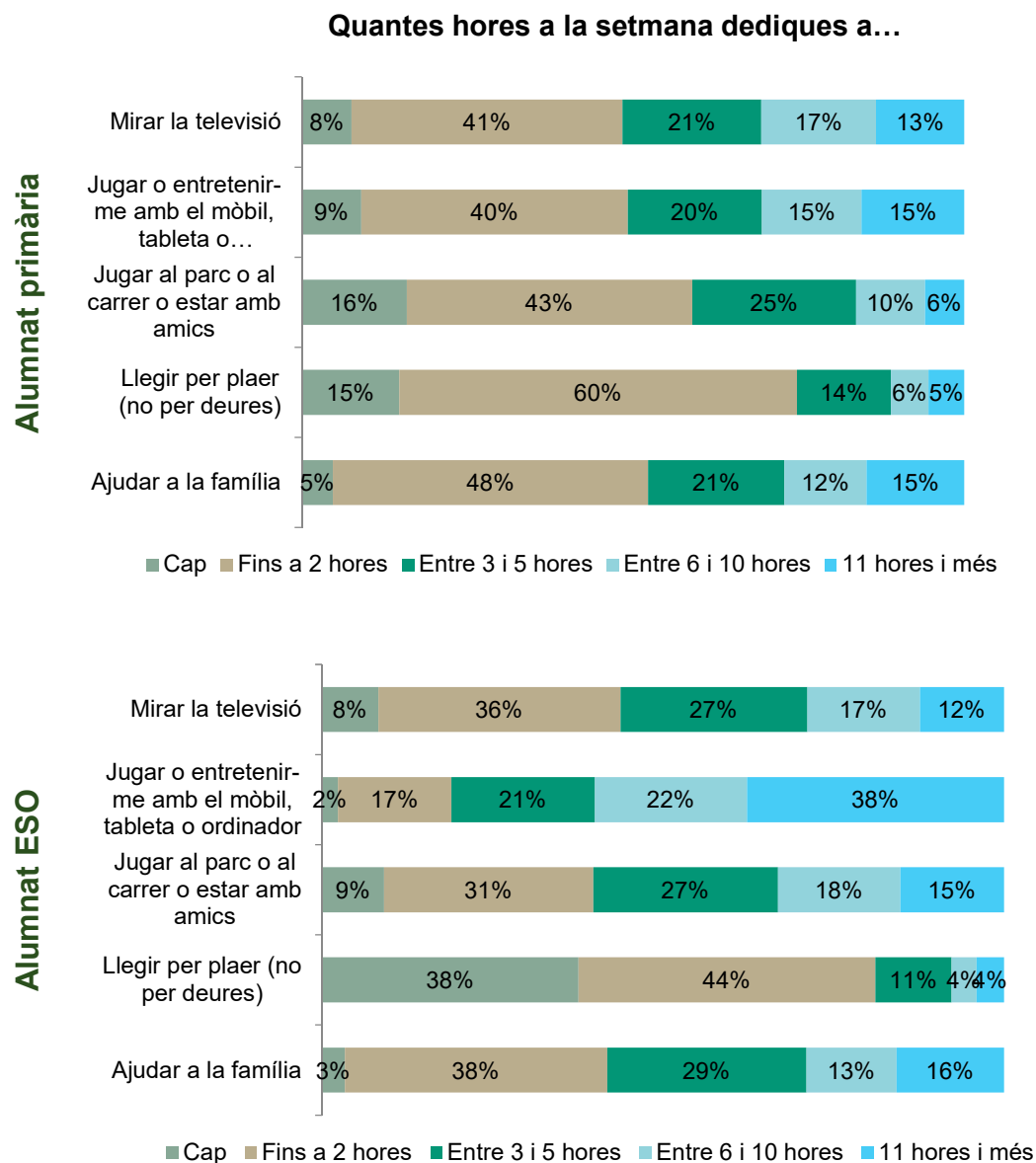
En relació amb l'anterior, és molt destacable que un 71% de l'alumnat d'entre 4t de primària i 4t d'ESO van a peu a l'escola o institut. Es tracta d'una molt bona dada, ja que l'autonomia dels infants i adolescents per anar als centres educatius es considera molt positiva tant per a la ciutat – sostenibilitat ambiental, descongestió del trànsit...- com per a l'alumnat, ja que anar a peu a l'escola permet reforçar les

relacions amb altres companys, viure més intensament la ciutat, arribar més relaxat a l'aula i assumir l'autonomia i responsabilitat sobre l'assistència puntual i diària al centre educatiu.

Anar a peu a l'escola ja és un hàbit força assolit a primària, on un 67,8% dels alumnes manifesten anar a peu. A l'etapa d'ESO, l'alumnat que va a peu a l'institut és del 73,1%.

La realitat segons la titularitat del centre presenta contrastos: anar a peu és molt més habitual als centres públics de primària i secundària que al concertat. En el centre concertat hi ha un predomini d'alumnat que arriba en cotxe diàriament al centre i només un 33% hi arriba a peu.

1.5. L'educació en l'entorn a Martorell

Úsos del temps lliure

S'ha preguntat a l'alumnat quantes hores dediquen a la setmana a una sèrie d'activitats lliures, com mirar la televisió, entretenir-se amb dispositius mòbils, estar amb els amics, llegir per plaer o ajudar a la família.

Pel que fa al consum de TV, actualment estaria de manera majoritària per sota de les 5 hores setmanals tant entre l'alumnat de primària com de secundària.

Pel que fa a l'entreteniment amb dispositius mòbils, l'alumnat de primària hi dedica un nombre d'hores similar a veure la televisió (menys de cinc hores setmanals). En canvi, a secundària el consum de dispositius mòbils es dispara i la situació més habitual és destinar-li més d'onze hores setmanals de temps lliure a l'entreteniment amb aquests dispositius.

Jugar al parc, al carrer o estar amb els amics és una activitat que ocupa menys temps que veure la televisió i entretenir-se amb els dispositius mòbils. La situació més habitual és

no destinar més de 2 hores setmanals a estar amb els amics o jugar al carrer o places de la ciutat. A més, és una activitat que disminueix en el pas de primària a secundària. El personal tècnic consultat destaca precisament la tendència dels adolescents a replegar la seva vida social en espais privats de consum i dispositius mòbils, amb un abandonament progressiu dels carrers i parcs com espais preferents de socialització.

Llegir per plaer és, de les activitats contemplades, la menys freqüent en termes de temps. 'Només' un 23% de l'alumnat enquestat dedica més de dues hores a la setmana a llegir per plaer, i aquest percentatge disminueix en el trànsit de primària a secundària (19%). A més, l'alumnat que no llegeix mai durant la setmana passa del 15% al 38% de primària a secundària. Per tant, hi ha un important abandonament de l'hàbit de lectura, segurament reemplaçat per l'elevat consum de 'pantalles', que es dispara a partir de primer d'ESO.

1.5. L'educació en l'entorn a Martorell

Idees força de l'educació en l'entorn a Martorell

L'entorn és el context i la infraestructura on es desenvolupen tot tipus d'activitats educatives. De la diagnosi es desprèn que Martorell és un entorn ben valorat tant per l'alumnat com les famílies. Tot i així, es demana potenciar espais i activitats de lleure educatiu dirigides a públic adolescent i jove.

També es demanen més opcions d'oci en família (activitats a fer infants i pares junts) i la revalorització d'espais verds com el parc de Can Cases, les voreres del riu, etc.

Un punt fort de Martorell és la comoditat per traslladar-se a peu per la ciutat. Això fa que la gran majoria de l'alumnat es desplaci diàriament a peu fins els centres escolars. Una excepció important en aquest aspecte és l'escola concertada, on la major part de l'alumnat arriba en cotxe, contribuint a la congestió viària de la ciutat.

Respecte als usos dels temps, són destacables tres fets substancials, amb repercussions a nivell educatiu i de la ciutat:

- El temps d'entreteniment amb pantalles es dispara amb el trànsit de la primària a la secundària, sent la principal inversió en temps lliure per a una majoria d'adolescents.
- En contraposició amb l'anterior, es redueix el temps que es passa en l'espai públic de la ciutat o amb amics. La majoria dels adolescents passa menys de cinc hores setmanals a estar a l'aire lliure o amb els amics per la ciutat.
- Finalment, hi ha un abandonament important del temps destinat a la lectura per plaer – no per deures- amb el pas de primària a secundària. La gran majoria d'adolescents dediquen menys de 2 hores setmanals a llegir per plaer.

1.6. Correlació entre els factors de vulnerabilitat dels diferents àmbits educatius

L'enquesta realitzada als infants i adolescents permet copsar de forma clara la correlació entre els diferents factors de vulnerabilitat socioeducativa.

El llistat d'indicadors de vulnerabilitat socioeducativa copsats és el següent:

Indicadors de vulnerabilitat sobre hàbits de saludables i acompanyament familiar

1. No esmorza mai abans de sortir de casa
2. Menja sol/a els dies de cada dia
3. Va a dormir cap a les 12h de la nit
4. S'ha sentit molt cansat/da en els últims dies
5. Creu que els pares no s'interessen gaire pel que fa l'escola/institut ni estan pendents dels seus estudis

6. No parla mai o quasi mai de l'escola o institut amb la família

Indicadors de vulnerabilitat escolar

7. Dues o més assignatures suspeses el curs passat
8. Dues o més assignatures suspeses el curs passat i no rep cap reforç escolar
9. No li agrada l'escola o institut (poc o gens)
10. (Alumnat d'ESO) No vol continuar estudiant després de l'ESO
11. No acostuma a anar a les excursions de l'escola o institut (regular, poc o gens)
12. No té els llibres i el material escolar necessari per al curs
13. No té a casa espai tranquil per fer els deures i estudiar
14. (Alumnat d'ESO) No té a casa ordinador per a fer els deures

Indicadors de vulnerabilitat en l'educació no formal

15. No fa cap activitat extraescolar

16. No fa mai o quasi mai sortides, excursions o vacances amb la família

17. No creu que les coses li aniran bé en el futur

Es pot veure com hi ha una correlació entre els factors de risc a nivell d'hàbits i acompanyament familiar (manca d'hàbits saludables, poc acompanyament familiar) i els factors de risc educatiu a nivell acadèmic i de manca d'accés als recursos d'educació extraescolar.

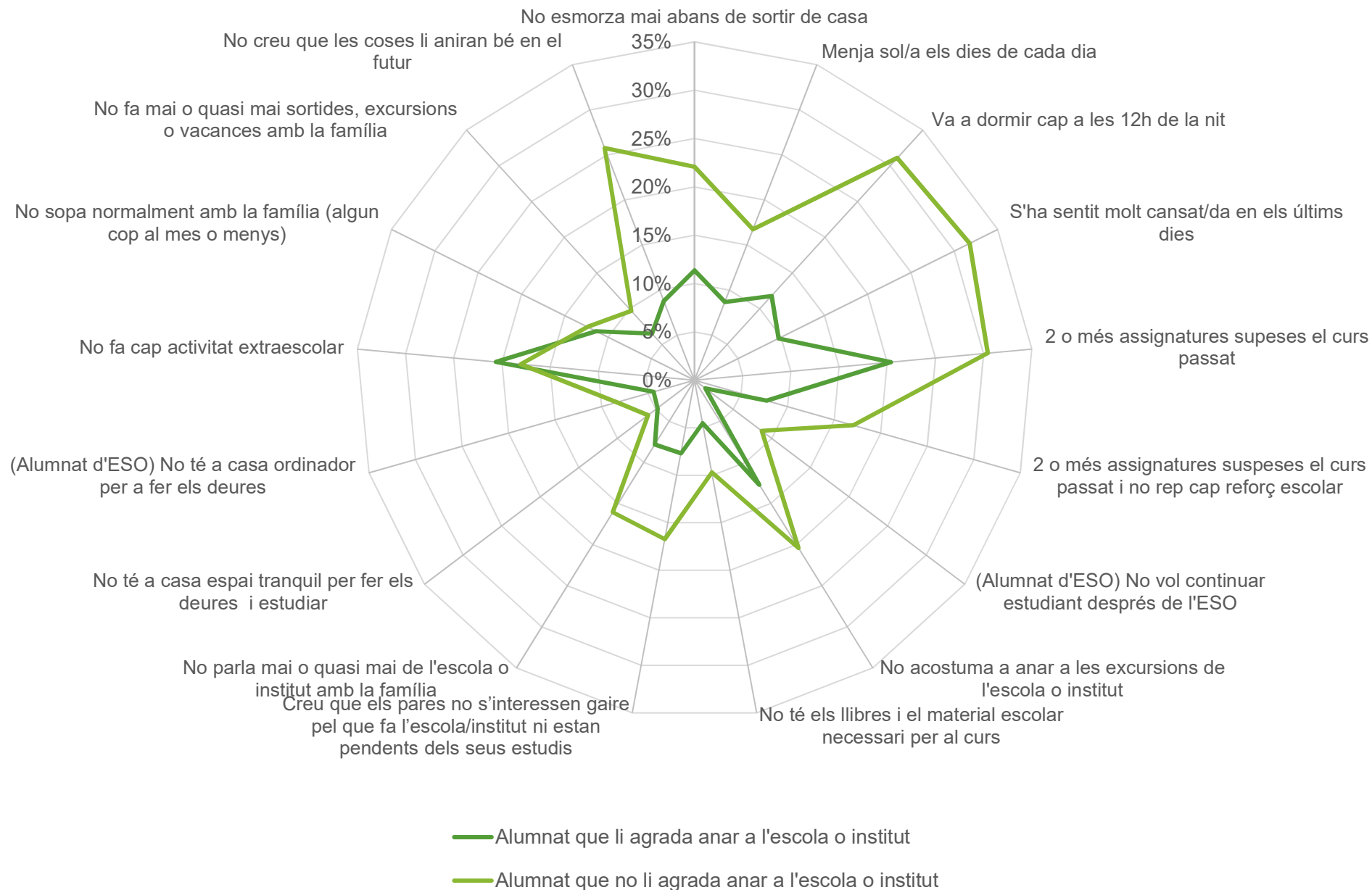
Així mateix, l'acumulació d'aquests factors de risc tenen també una correlació amb la desmotivació escolar i el baix rendiment acadèmic (mesurat en forma d'assignatures suspeses).

Com es pot veure als gràfics radials a continuació, el rendiment acadèmic sembla anar bastant associat a variables que tenen a veure amb mitjans materials de les famílies (disposar del material i llibres escolars, espai adequat a casa, tenir ordinador,

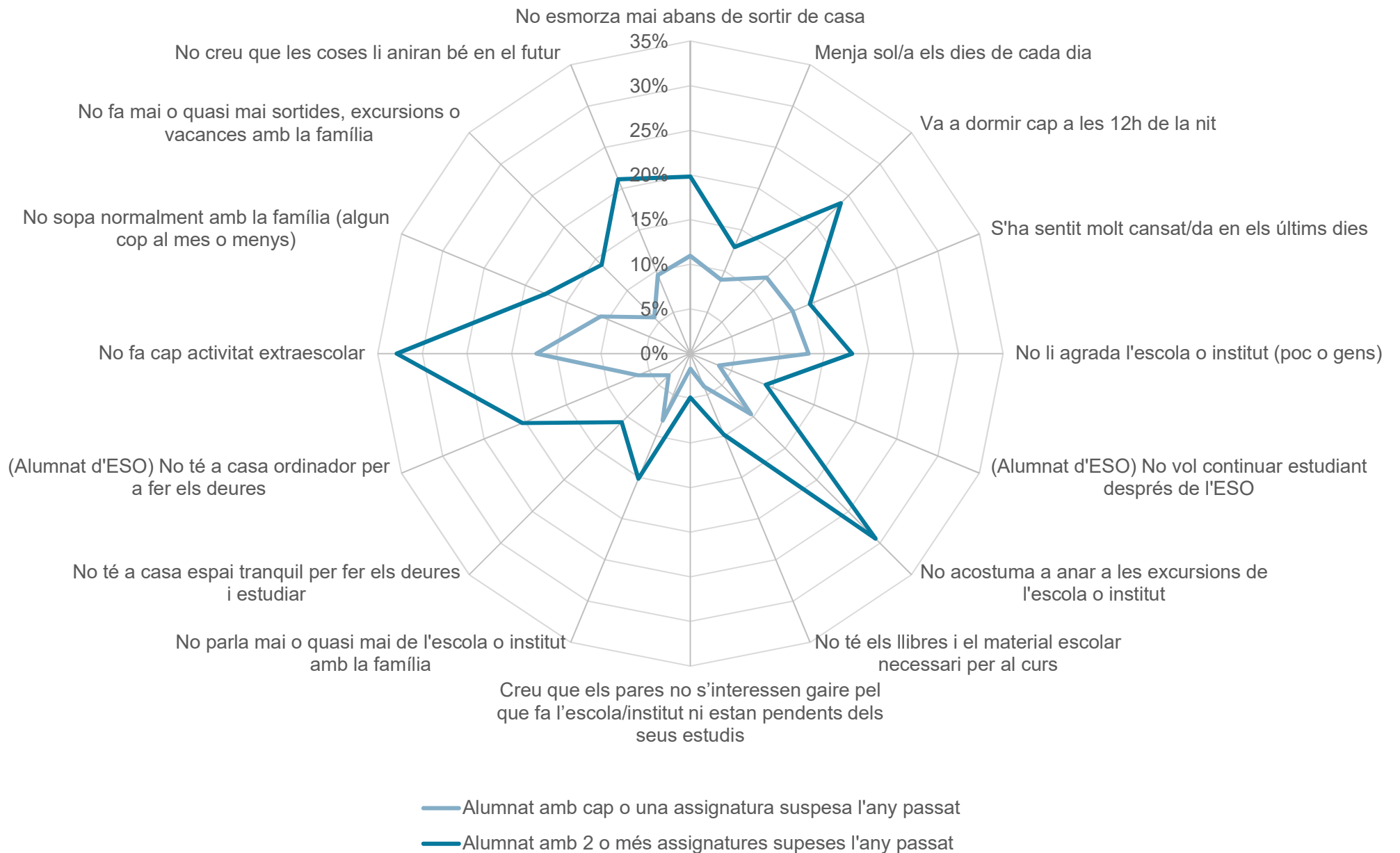
anar a les excursions escolars, fer alguna activitat extraescolar, fer vacances i excursions amb la família...). També tindrien un impacte rellevant aspectes relacionats amb el descans i l'alimentació (dormir les hores suficients, esmorzar...) i l'acompanyament i atenció emocional que fa la família (parlar amb els fills sobre l'escola, mostrar interès pel que fan...).

Pel que fa a la motivació per anar a l'escola o institut (que agradi anar a l'escola), tornem a veure correlacions significatives amb tots els indicadors de vulnerabilitat analitzats però prenen una especial importància els relacionats amb els hàbits saludables (descans, alimentació) i l'acompanyament emocional que es rep per part de la família (parlar amb els fills sobre l'escola, mostrar interès pel que fan...). Els indicadors relacionats amb la capacitat econòmica de la família tenen en canvi un menor impacte en la motivació escolars dels fills.

Principals indicadors de vulnerabilitat educativa segons si va a gust a l'escola o institut

Principals indicadors de vulnerabilitat educativa segons assignatures suspeses el curs passat

Els gràfics a continuació mostren els valors que prenen els indicadors de vulnerabilitat ressenyats en el conjunt d'alumnat de Martorell de 4t de primària a 4t d'ESO. Posteriorment, es mostren els diferents valors que prenen els indicadors comentats en funció d'algunes variables demogràfiques bàsiques com:

Etapa educativa (primària – ESO)

Procedència dels pares

Sexe de l'alumne

Tipus de llar de l'alumne.

Aquest creuament amb variables demogràfiques ens permet apuntar algunes conclusions importants:

Primària-ESO: Es produeix un agreujament important de quasi tots els indicadors de vulnerabilitat en la transició de primària a ESO, especialment els que tenen a veure amb els hàbits d'alimentació i descans.

Origen dels pares: l'alumnat amb pares d'origen estranger presenta una clara major vulnerabilitat en tots els indicadors

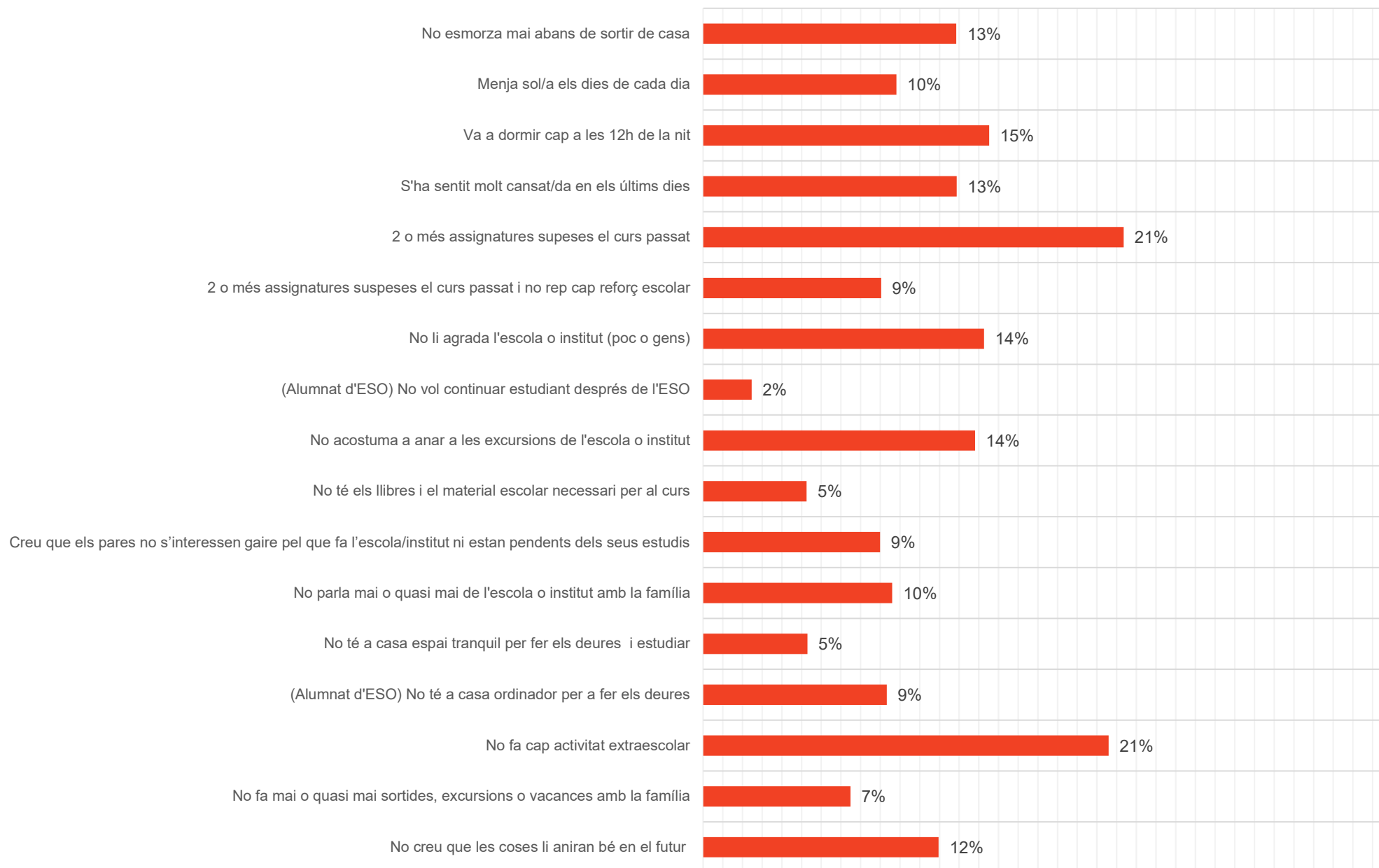
socioeducatius que tenen a veure amb el poder econòmic de les famílies (disposar d'ordinador i espai a casa per a fer els deures, fer extraescolars, anar a les excursions de l'escola, tenir el material i llibres escolars...). En canvi, en els indicadors relatius a hàbits d'alimentació i son, motivació i acompanyament familiar treuen indicadors equiparables amb la resta d'alumnes.

Sexe: S'observa més incidència dels indicadors de vulnerabilitat escolar (assignatures suspeses, no anar a gust a l'escola/institut, no voler continuar els estudis, no fer reforç escolars) en els nois que en les noies. D'altra banda, un percentatge més elevat de noies que de nois no fa activitats extraescolars. Aquesta circumstància va lligada a les alumnes amb pares d'origen estranger (l'accés a les extraescolars de les alumnes d'origen autòcton és igual que el dels nois).

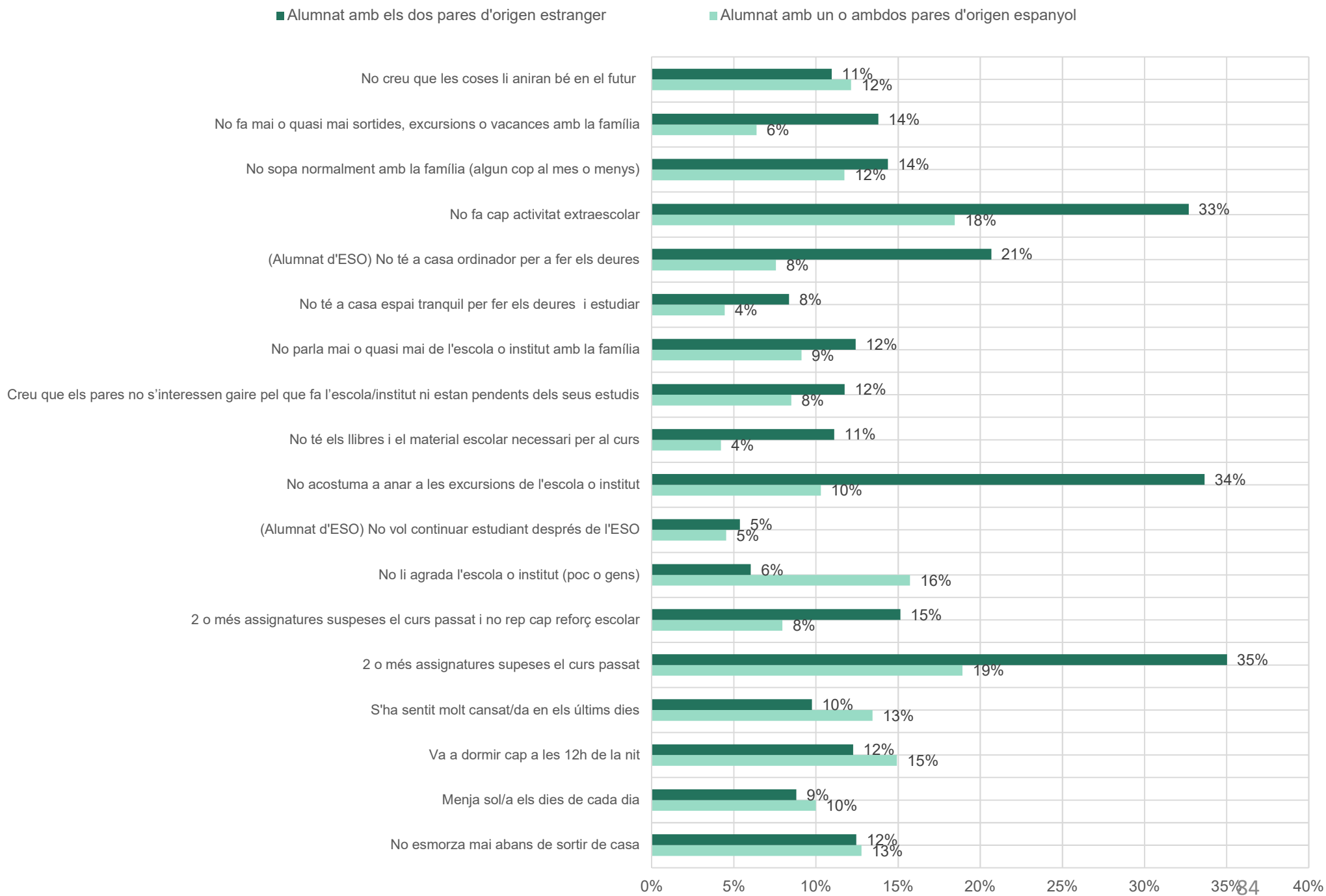
Tipus de llar: és dona una incidència una mica més elevada de pràcticament tots els indicadors de vulnerabilitat en els infants que resideixen en llars monoparentals.

Principals indicadors de vulnerabilitat educativa

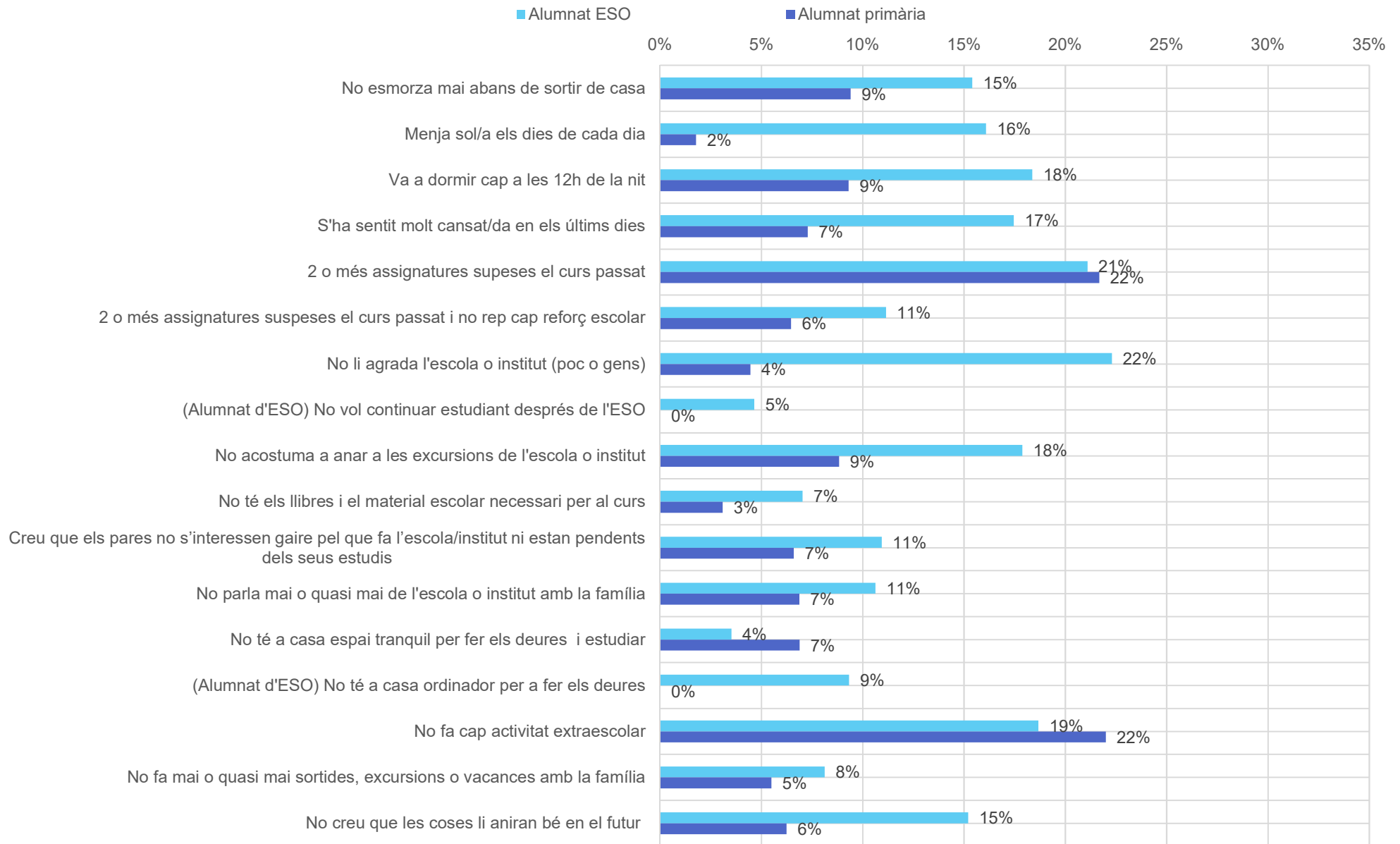
■ % alumnat de Martorell (de 4t de primària a 4t d'ESO)

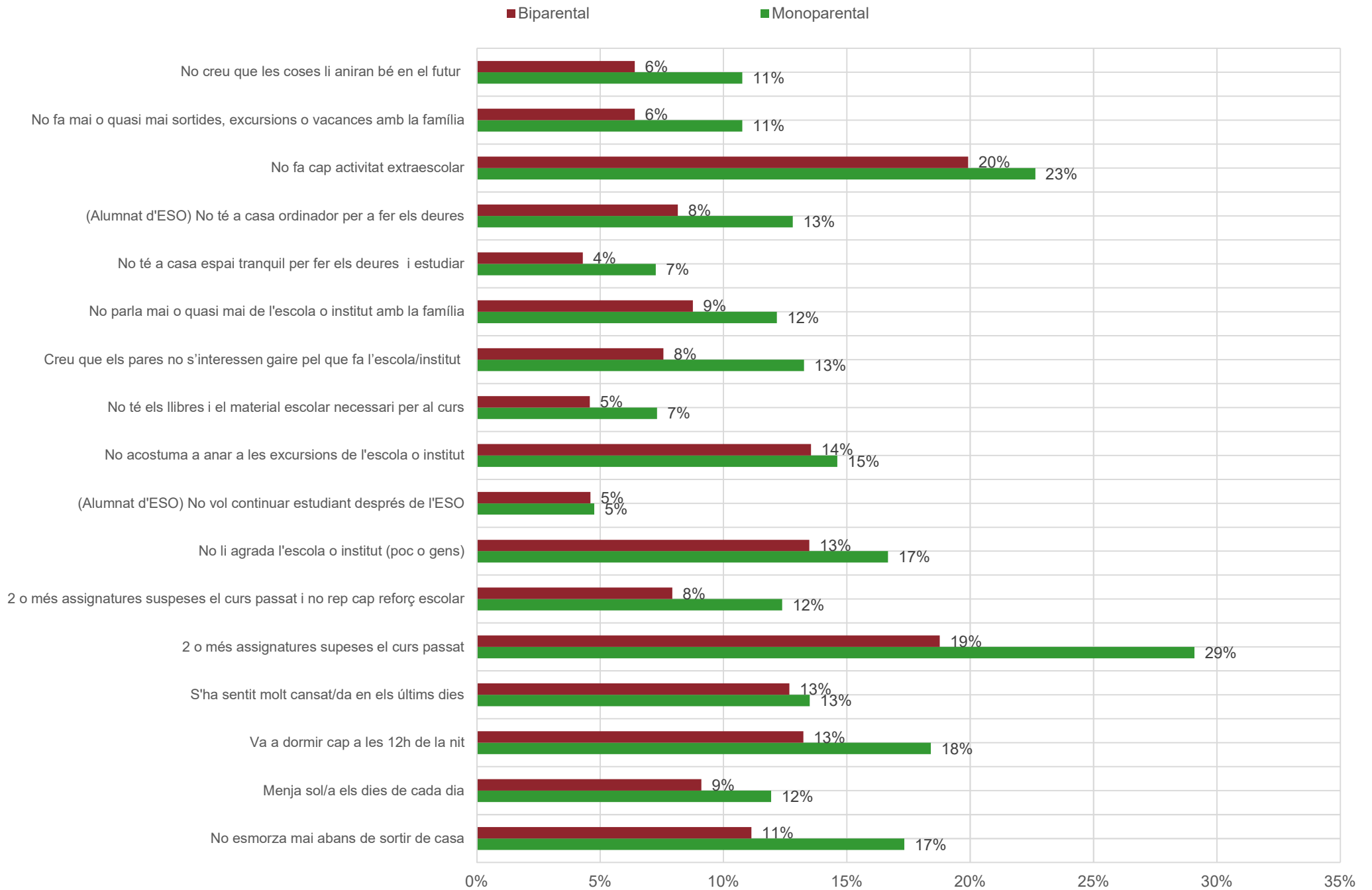
Principals indicadors de vulnerabilitat educativa segons origen geogràfic dels pares

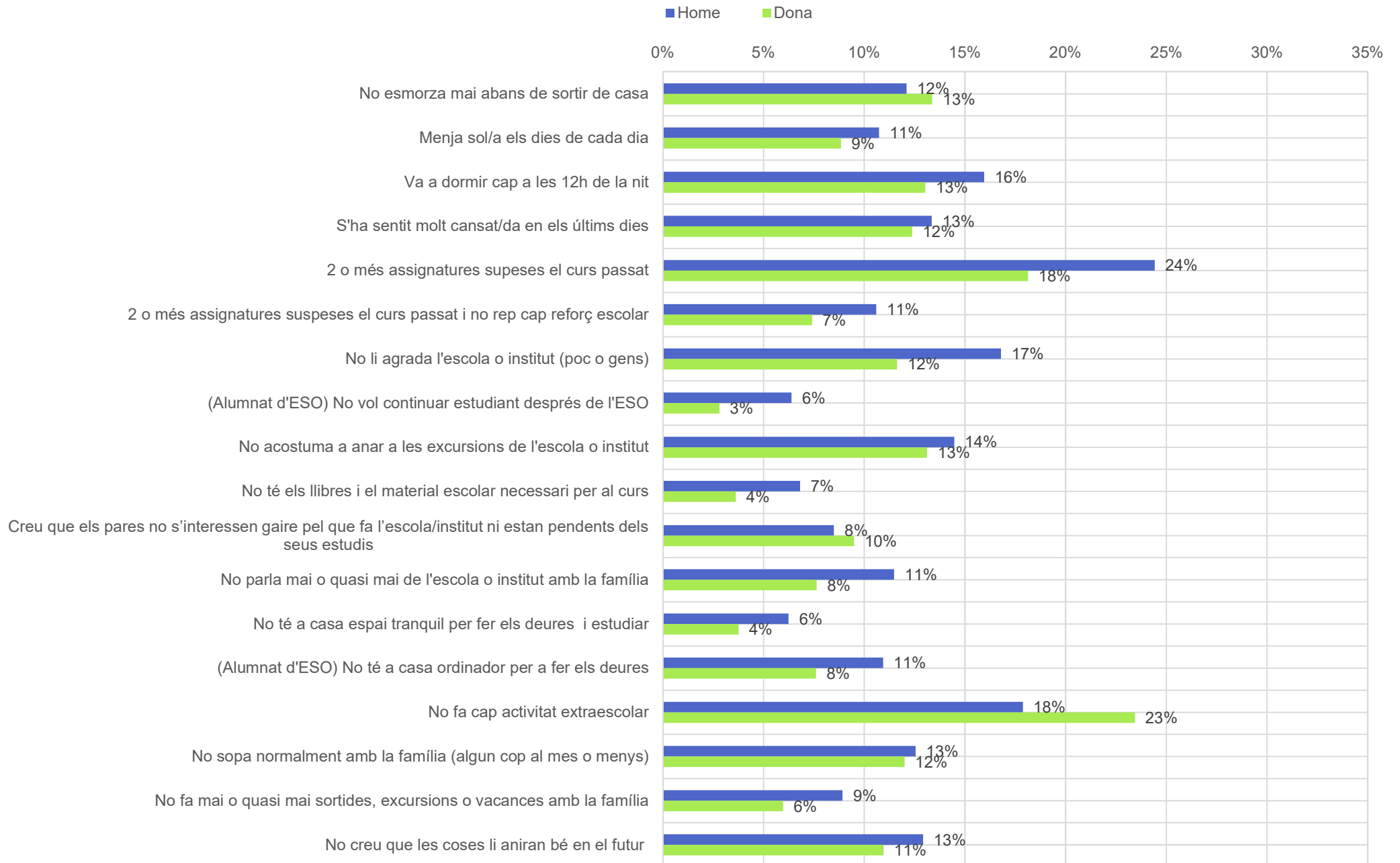
Principals indicadors de vulnerabilitat educativa segons etapa educativa

Principals indicadors de vulnerabilitat educativa segons tipus de llar

Principals indicadors de vulnerabilitat educativa segons sexe de l'alumne

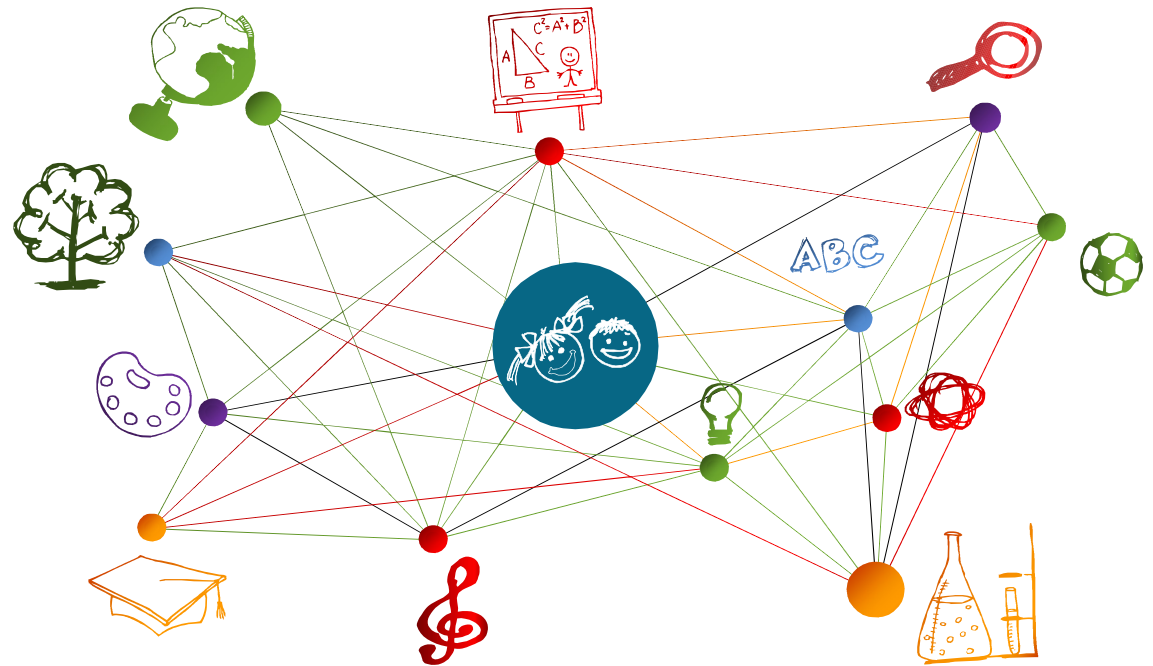
2. Estratègia d'educació 360 de Martorell

Aquest capítol exposa una proposta d'estratègia educativa acord als objectius i requisits del paradigma d'educació 360 explicat en el capítol inicial.

Es dedica un primer apartat a explicar els requisits de lideratge que implica aquesta estratègia. L'èxit de l'estratègia rau fonamentalment en la

disponibilitat d'un lideratge continuat capaç de sostenir el treball en xarxa entre un ampli panorama d'agents.

En un segon apartat s'exposa una proposta inicial d'accions, derivades de la diagnosi i dels tallers participatius realitzats amb un ampli ventall d'agents educatius de Martorell.

2.1. Lideratge de l'Estratègia 360

L'èxit de qualsevol estratègia depèn fonamentalment de la capacitat de lideratge per impulsar-la i adaptar-la al canvi.

El tret bàsic del lideratge de l'Estratègia 360 es basa en el treball col·laboratiu entre agents educatius diversos entorn a projectes que requereixen una suma de recursos i una distribució de funcions.

Cadascun dels agents educatius que participen en l'estratègia tenen unes competències imitades, així com també uns recursos humans i materials limitats. En la mesura que es crea una complementarietat entre agents, es pot arribar a fer una estratègia holística a nivell educatiu.

A diferència dels lideratges verticals, el lideratge distribuït requereix una funció especialment intensa de coordinació i dinamització d'espais de debat i consens. Fins ara molts plans

no preveuen la dinamització d'espais de coordinació com una funció troncal necessària. L'experiència demostra no obstant que sense aquesta funció el grau d'execució dels plans pot quedar molt incompleta i dispersa.

Els Ajuntaments no tenen gaires competències en educació. Només d'acompanyament a l'escolaritat obligatòria en el cas de l'educació reglada i de manteniment dels edificis educatius. L'àmbit de l'educació no formal, d'altra banda, depèn fonamentalment de la iniciativa civil i privada que sorgeix al territori, tot i la funció d'acompanyament i subvenció que pugui fer l'administració local. Finalment, els Ajuntaments sí tenen un paper central en la configuració dels espais i equipaments públics i en la contractació d'una agenda local d'activitats educatives no reglades que complementin les oportunitats d'educació no formal.

A banda d'aquestes competències i recursos, l'administració local i concretament les regidories d'Educació tenen com a tret distintiu el seu capital de relació i vincle amb gran part dels agents educatius d'un territori. És a dir, són un node central en la xarxa de relacions creada al territori i en aquest sentit poden exercir un rol privilegiat de coordinació i difusió d'informació dins de la xarxa.

Actualment Martorell compta amb una valuosa estructura d'espais de treball col·laboratiu impulsats per la regidoria d'Educació i des de Serveis Socials. Es tracta fonamentalment de comissions mixtes amb representació de professionals de l'educació reglada, dels diferents serveis públics de la ciutat, dels equipaments i de les entitats més rellevants en cada cas. Des del la regidoria d'Educació i des de Serveis Socials.

Es pretén que aquesta estructura de comissions ja en funcionament sigui la base per a impulsar una Estratègia 360.

És a dir, serien en aquesta xarxa on es debatrien, decidirien i impulsarien les diferents accions de l'Estratègia 360, assumint l'Ajuntament un rol principal en el manteniment de la dinamització d'aquests espais.

L'estructura de comissions existents té dos grans branques. Per una banda, la Xarxa d'Infància i Adolescència, impulsada des dels Plans d'Infància i Adolescència, s'articula en diferents comissions temàtiques o grups de treball. Aquestes comissions temàtiques o grups de treball són:

- Grup petita infància 0-6 de criança i educació
- Grup d'escola i salut
- Grup de protocol de maltractaments
- Grup d'adolescència per tractar temes escolars
- Grup d'adolescència per tractar temes de lleure i salut

A més de la xarxa d'Infància i Adolescència, a nivell educatiu es disposa dels següents espais:

- Consell escolars municipal i els consells escolars particulars de cada centre
- Comissió d'AMPAs
- Comissió de Direccions de centre
- Comissió de sector (formada per l'EAP, OME i Serveis Socials)
- Comissió de coordinació 0-6 (transició primer i segon cicle d'infantil)
- Comissió de coordinació primària-secundària (per tractar la transició escolar entre primària i ESO).
- Comissió del Pla Educatiu d'Entorn.

Aquesta estructura d'espais agrupa els principals agents educatius del territori en un sentit bastant ampli i per això es

considera una base idònia per impulsar les accions de l'Estratègia 360. Tot i així, és possible que en alguns casos calgui ampliar la temàtica o la representació d'agents d'algunes d'elles, segons l'acció o accions que es vulguin tractar. També és possible que calgui crear alguna comissió nova, com per exemple una **comissió d'extraescolars**.

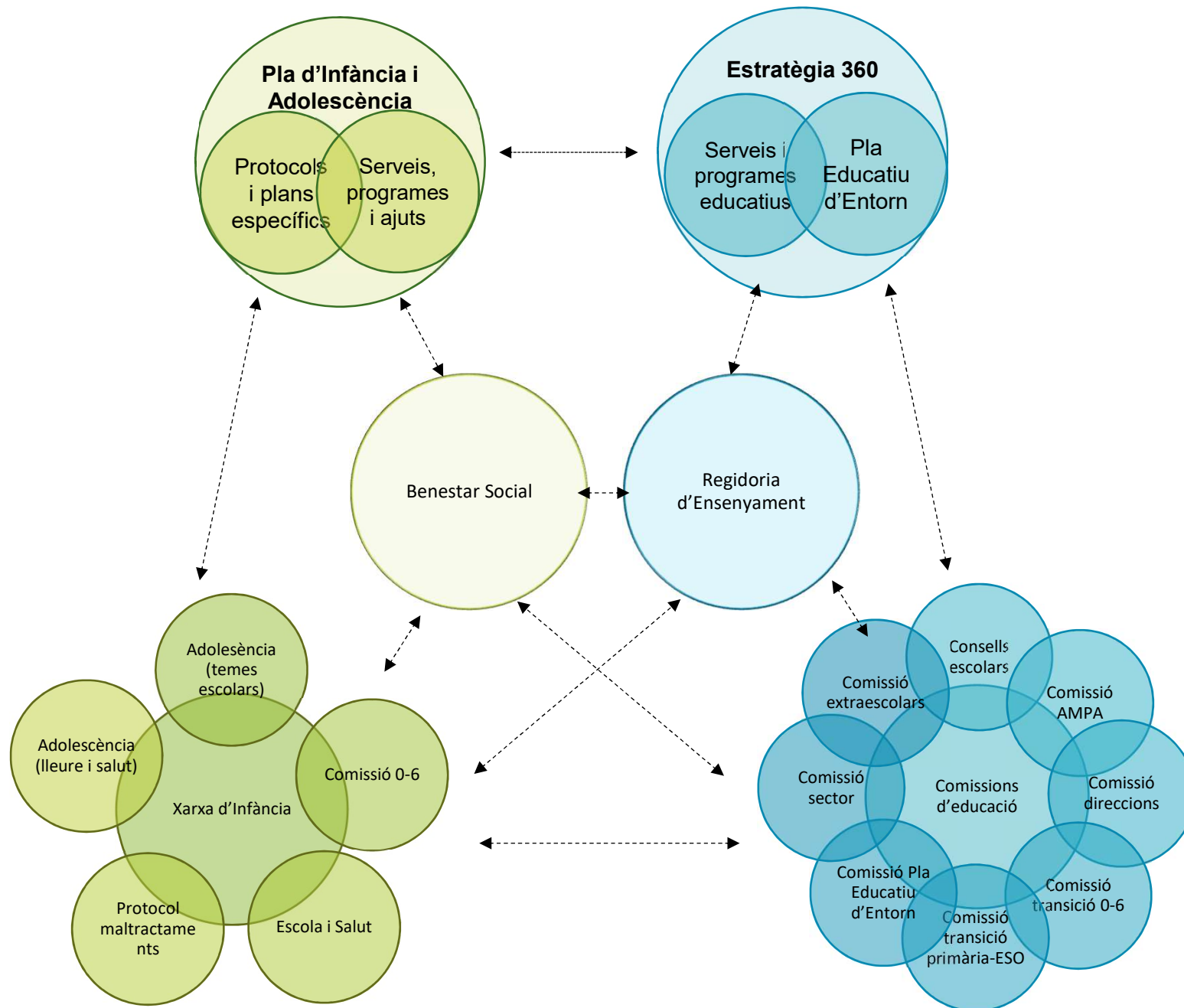
Per part de la regidoria d'Educació és important assumir les següents funcions:

- Elaborar un mapa de l'estratègia general i de la previsió d'accions que es volen desenvolupar, de manera que cada agent o comissió pugui ubicar fàcilment la seva funció i les seves accions dins d'una estratègia més àmplia. Aquest mapa d'acció no pot ser quelcom rígid, ni predefinit de forma invariable. Una Estratègia 360 és sòlida pel que fa als objectius però flexible pel que fa a les accions per assolir-los. Aquests accions necessàriament varien amb el temps, adaptant-se a les prioritats, recursos i condicions del context en cada moment.

- Clarificar i difondre de manera constant els objectius i principis de l'Estratègia 360, per tal que els agents que hi participen puguin dotar-se d'un relat comú i visualitzar una coherència i un sentit col·lectiu a les diferents accions que es tiren endavant. El treball en xarxa és difícilment sostenible si no es visualitzen aquests objectius comuns.
- Centralitzar la informació sobre les diferents accions que es tiren endavant i el seu estat d'execució. En aquest sentit, des de la Regidoria d'Educació caldria poder fer Memòries anuals en clau d'execució de l'Estratègia 360 que visualitzi el treball realitzat i els efectes aconseguits.
- Al mateix temps, des de la Regidoria i l'Ajuntament cal un compromís de finançament de l'Estratègia 360, reservant un pressupost anual per a l'execució de propostes i també la cerca de finançament extern addicional.
- Mantenir un 'Observatori d'Educació', en el sentit de fer un seguiment d'indicadors clau sobre l'educació al municipi que permetin copsar l'evolució de la situació educativa i redefinir prioritats en funció d'això.
- Finalment, i essencial dins de l'Estratègia 360, està la funció de convocar, dinamitzar i nodrir l'estructura de comissions i grups de treball existent, des de les quals prendran forma i s'impulsaran les diferents accions educatives a impulsar.

Estructura de comissions amb les que es configura i executa l'Estratègia 360 i el Pla d'Infància i Adolescència

2.2. Proposta d'accions per a l'Estratègia 360

Les pàgines a continuació expliquen l'estratègia general d'Educació 360, assenyalant el punt de partida i els objectius que es volen aconseguir.

Posteriorment, es desenvolupa una proposta d'accions que vinculen a una multiplicitat d'agents educatius del territori, com són l'administració local, els centres educatius, les famílies i les seves associacions, els agents que desenvolupen activitats extraescolars, i la resta de serveis i equipaments educatius de l'entorn.

Les accions proposades sorgeixen de la diagnosi i dels tallers propositius amb la comunitat educativa realitzats durant el curs 2017-2018.

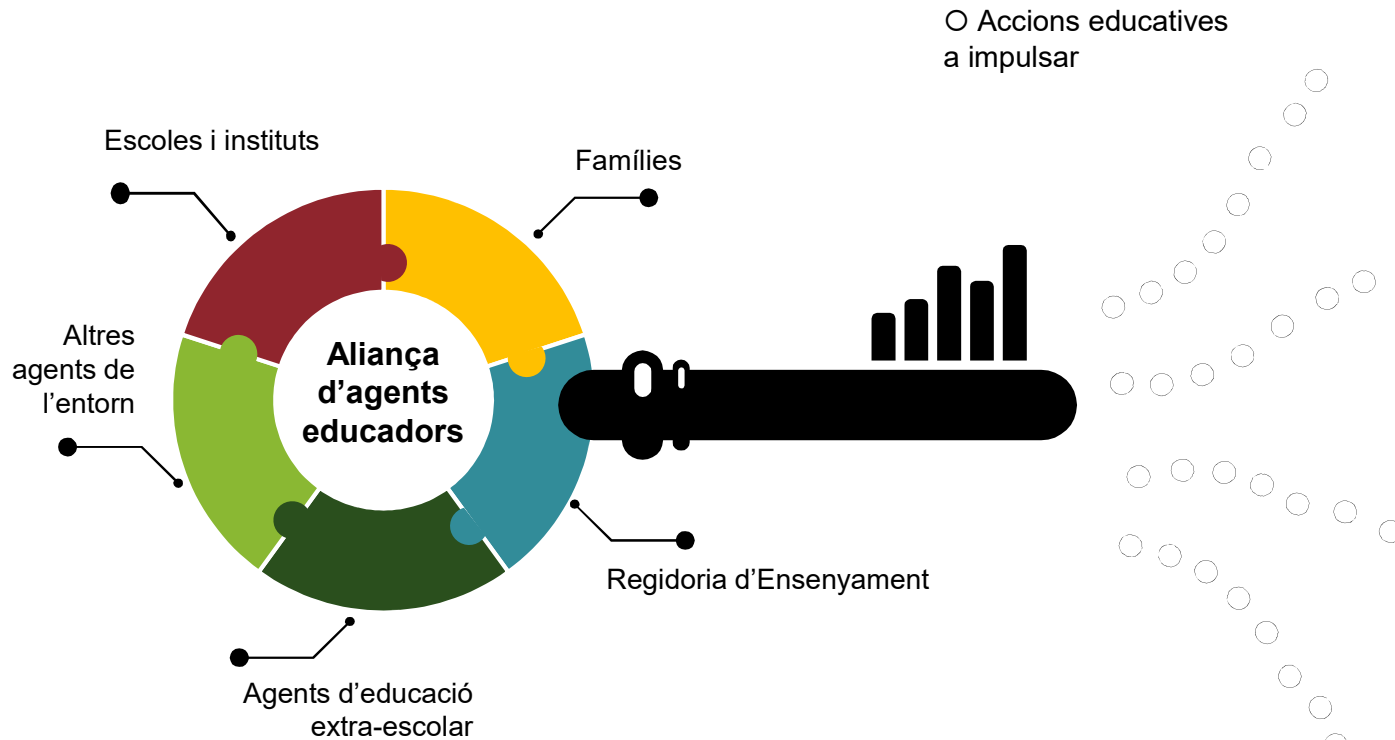
Cada acció s'explica en una fitxa que inclou la seva justificació, objectius, descripció i principal agent que podria liderar-la.

En total, es proposen un total de 30 accions destinades a donar contingut operatiu i pràctic a l'Estratègia 360 en el seu punt d'inici.

Aquesta bateria d'accions ha de ser validat i modificat, en cas necessari, per l'aliança d'agents educatius que es vulguin adherir i comprometre amb l'Estratègia 360.

Les taules i diagrames finals mostren la correlació entre les accions entre sí i amb els objectius de l'estratègia, així com amb els requisits teòrics que, segons la bibliografia de referència, ha de cobrir l'Estratègia educativa 360.

Estratègia d'Educació 360 de Martorell

Punt de partida

Martorell disposa d'una gran riquesa de recursos educatius: Es disposa d'un ampli mapa de centres d'educació formal, equipaments socioculturals per a totes les edats, un teixit ampli d'entitats educatives, esportives i socioculturals, programes municipals d'acompanyament i ajuts a l'escolaritat, una xarxa de comissions interdisciplinars que promouen el treball col·laboratiu, un entorn d'espais i activitats de temps lliure orientats a proporcionar experiències de descoberta.

Entre els recursos mencionats, sobresurt el Pla Educatiu d'Entorn, que sosté accions d'àmbit escolar enfocades en l'èxit educatiu, l'ús de la llengua catalana i la col·laboració de l'entorn en les zones de major risc socioeducatiu de Martorell.

L'Estratègia 360 suma a aquest punt de partida una estratègia territorial més global i de llarga durada, que revaloritza el 'fora escola' com un altre pilar bàsic de l'educació en competències, i impulsa el treball en xarxa per generar millors oportunitats educatives en els diferents espais i temps d'aprenentatge, més equitat i itineraris educatius més personalitzats i motivadors.

Objectius 360

Equitat educativa

- Millor atenció a les necessitats educatives especials.
- Disseny inclusiu dels recursos educatius i estratègies per eliminar les barreres d'accés.
- Acompanyament i recursos que enriqueixen la tasca educativa de les famílies.

Èxit educatiu

- Millora de la qualitat de tota l'oferta educativa.
- Reforçament i ampliació dels aprenentatges competencials.
- Reforç de l'autonomia dels infants

Personalització dels aprenentatges

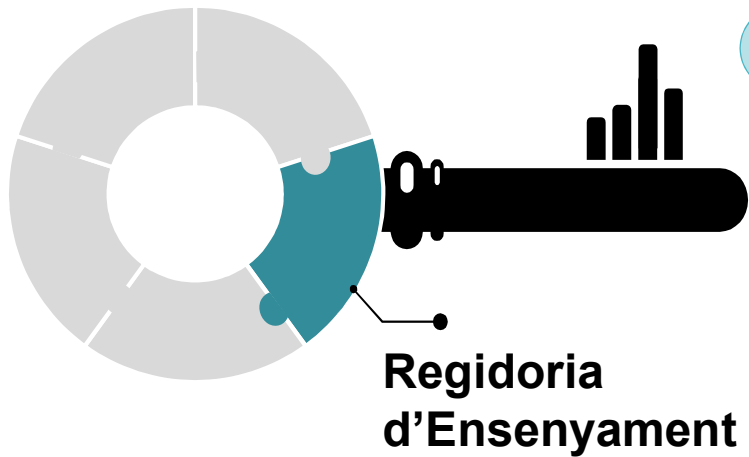
- Personalització dels itineraris d'aprenentatge amb propostes que responguin a les necessitats i interessos dels aprenents.
- Reforç de la motivació, compromís i co-responsabilitat en el propi procés d'aprenentatge.

Vinculació comunitària

- Foment de les sinèrgies i dinàmiques comunitàries.
- Suport mutu en la funció pedagògica entre centres educatius i agents de l'entorn.
- Millor aprofitament dels recursos públics i de l'entorn.
- Arrelament dels infants i adolescents al municipi

Estratègia d'Educació 360 de Martorell

Premisses

La Regidoria d'Ensenyament de Martorell té un paper principal de nexa comú dins de l'Estratègia 360. És per això que ha de liderar la deliberació i consens dels continguts operatius que ha d'adoptar aquesta estratègia en el context particular de Martorell. Posteriorment, ha de contribuir a dinamitzar els espais que, a mode de comissions o grups de treball, han d'impulsar les diferents accions generant una dinàmica real d'aliança i treball col·laboratiu.

A banda de l'anterior, la regidoria d'Ensenyament impulsa i finança aquelles accions que per competències o recursos entren en el seu àmbit d'acció directe.

1 Consens i impuls d'una Estratègia 360

2 Organització de fires, fòrums i events d'intercanvi i trobada entre agents educatius

3 Ampliació el projecte d'Estudi Assistit

4 Manteniment del programa de Vetlladores

5 Engranatge/Carta de Serveis

6 Enriquiment dels patis escolars

7 Reforç del treball social i suport econòmic a les famílies amb major risc socioeducatiu

Objectius 360

Equitat educativa

Èxit educatiu

Personalització dels aprenentatges

Vinculació comunitària

1 Consens i impuls d'una Estratègia 360

Per què (justificació)

L'Estratègia 360 és fonamentalment una estratègia de treball en xarxa en forma d'aliança entorn a uns objectius compartits de qualitat, equitat, personalització i vinculació al territori de les oportunitats educatives. El seu potencial radica precisament en la capacitat d'impulsar projectes col·laboratius i aconseguir la implicació d'una multiplicitat àmplia d'agents que abastin els diferents espais i temps educatius dels infants i adolescents.

L'aplicació d'una Estratègia 360 no pot reeixir sense el consens previ de la mateixa per part dels principals agents educatius de la ciutat. Sense aquesta implicació en la definició de l'estratègia no pot haver una implicació real posterior.

Durant el curs 2017-2018 s'ha realitzat una diagnosi compartida, amb la participació de professorat, alumnat i famílies. S'han fet també tallers propositius on a més dels anteriors han participat també professionals dels principals equipaments i serveis municipals de Martorell.

La diagnosi i els tallers propositius en porten a una primera proposta d'Estratègia, formada per un total de 30 accions distribuïdes entre els principals agents educatius. Tot i així, un primer pas serà consensuar, validar i temporalitzar aquesta estratègia, assumint una sèrie de compromisos d'execució i organització del treball a realitzar.

A continuació, caldrà sostenir un treball de dinamització, que pot exercir la Regidoria d'Ensenyament, per mantenir la coordinació i treball en xarxa entre els agents, contribuint al desenvolupament i evolució de l'estratègia 360.

Objectius de l'acció

- Consensuar i validar amb una àmplia representació d'agents educatius de Martorell l'Estratègia 360.
- Arribar a uns compromisos d'execució, temporalització i lideratge per part dels diferents agents.
- Consensuar una estructura organitzativa i de dinamització del treball en xarxa, que faci sostenible l'aliança entorn a l'Estratègia 360.

Descripció de l'acció

Aquesta acció pren la forma d'una sèrie de trobades o jornades conjuntes entre els diferents agents educatius que han participat durant la diagnosi la proposta d'accions, per tal de poder presentar, debatre i consensuar els continguts de l'Estratègia 360. També caldrà que en el context d'aquesta trobada es prioritzin i temporalitzin les accions, i que cada agent assumeixi uns compromisos concrets de lideratge i col·laboració en algunes de les accions.

Caldrà consensuar de quina manera cal organitzar el treball en xarxa: quines comissions, quin format de trobada i dinamització d'espera d'aquests espais, quines responsabilitats assumeix cadascú entorn a aquest sosteniment del treball en xarxa.

Tot plegat hauria de quedar recollir en un document de pacte per l'Estratègia 360.

Principal agent responsable

Regidoria d'Ensenyament

2 Organització de fires, fòrums i events d'intercanvi i trobada entre agents educatius

Per què (justificació)

Moltes de les accions de l'Estratègia 360 tenen una premissa comú, i és que els agents educatius del territori es coneguin de manera directa i interactuïn de manera fluïda i amb confiança entre ells. Moltes de les oportunitats educatives que vol crear l'Estratègia 360 sorgeixen fàcilment si aquesta base de relacions exogàmiques i de confiança es nodreix.

Actualment, es detecta a Martorell que una part molt important del professorat – especialment de secundària – no coneix les oportunitats d'educació no formal que hi ha al territori ni tampoc els recursos que permetrien fer activitats lectives i pedagògiques fora de l'aula.

Els agents educatius valoren, i al mateix temps demanen, ocasions per trobar-se i intercanviar coneixements i idees entre agents educatius.

Objectius de l'acció

- Organitzar events destinats als agents educatius que siguin ocasió per trobar-se, conèixer en primera persona la feina de cadascú.
- Organitzar events destinats a tots els agents educatius (famílies, professorat, educadors d'extra-escolars, alumnat, serveis, entitats...) que permetin visualitzar totes les oportunitats educatives del municipi.

- Crear materials de suport per a aquestes events, tant escrits com audiovisuals, que puguin ser d'utilitat més enllà d'aquests events.

Descripció de l'acció

El format concret dels events, fires i punts de trobada que proposa aquesta acció, així com els materials de suport, poden ser múltiples. Es proposen d'entrada dos:

- Rutes guiades o trobades anuals entre professionals on cadascú presenti el seu servei, projecte o activitat i on es fomentin les relacions de confiança entre professionals. Derivar materials audiovisuals per tal de complementar aquests espais de trobada presencials.
- Format similar de visites guiades o bé jornades o fires sobre oferta d'educació formal i no formal dirigides a les famílies i als seus infants, per tal que coneguin millor l'oferta del municipi. Ex. Fira rotativa davant de les escoles.
- Aprofitament de la Fira Infant i Fira Jove de Martorell (Daltabaix) per divulgar la informació sobre educació no formal i fer consciència de la seva importància en la vida dels infants.

Principal agent responsable

Regidoria d'Ensenyament

Per què (justificació)

Les dades de la diagnosi posen de manifest un assoliment de competències bàsiques entre l'alumnat més aviat baix i també un volum important d'alumnes amb necessitats educatives especials, amb situacions socioeconòmica desfavorida, i que suspèn dues o més assignatures i no rep reforç escolar.

El projecte d'Estudi Assistit, finançat per l'Ajuntament, és molt valorat pels centres i es demana la seva ampliació.

Objectius de l'acció

- Estendre el projecte d'Estudi Assistit a tots els nivells i centres educatius, inclòs secundària.

Descripció de l'acció

El projecte d'Estudi Assistit ja té una metodologia establerta orientada al reforç de competències bàsiques i assoliment d'uns bons hàbits d'estudi. Les activitats dutes a terme dins el projecte són:

- Reforç de la llengua catalana i del llenguatge matemàtic (dins l'escola a l'aula de la biblioteca)
- Activitat biblioteca pública de l'Ajuntament

- Dinàmiques de grup (reforç autoestima)
- Lectures de contes
- Informàtica

Es preveu una ampliació progressiva del projecte d'altres escoles i instituts, i una millora continuada de la metodologia, atenent a les avaluacions del programa i demandes del professorat i de l'alumnat recollides, com:

- Augmentar la coordinació entre el programa i el professorat de les escoles
- Augmentar les hores de lectura a la biblioteca municipal i algun dia més al mes d'informàtica.
- Increment de la participació familiar, amb activitats dirigides al seu apoderament en l'acompanyament educatiu dels fills.

Per tal d'ampliar les opcions d'estudi assistit, es proposa també la possibilitat d'incloure el reforç escolar entre iguals com a part del servei comunitari (alumnes de tercer d'ESO tutoritzant alumnes de primària)

Principal agent responsable

Regidoria d'Ensenyament

Per què (justificació)

Part de l'alumnat amb necessitats educatives especials requereix d'una atenció molt individualitzada per poder integrar-se en el ritme i ambient de l'aula. Una solució que es troba en aquestes casos és el servei de 'vetlladores', que aporta als infants que ho necessiten una persona adulta de suport dins de l'aula, que l'acompanya en les seves tasques escolars.

Objectius de l'acció

- Mantenir el programa de vetlladores, donant resposta a la necessitat que hi ha.

Descripció de l'acció

El servei de vetlladora presta servei a totes les escoles on es copsa la necessitat, a través de persones contractades via plans ocupacionals. Les principals tasques realitzades per les vetlladores són:

- Donar suport a l'equip de mestres a l'aula
- Vetllar per a l'adquisició dels hàbits de la vida quotidiana i la

higiene personal dels alumnes

- Ajudar l'alumne en els seus desplaçaments (tant en l'interior, al pati, com en les sortides a l'exterior)
- Donar suport a l'alumne durant les hores d'esbarjo i durant els àpats
- Potenciar la relació afectiva amb els seus companys, afavorint el seu àmbit relacional

Es preveu mantenir el programa amb algunes millores sorgides d'avaluacions de cursos anteriors com:

- Donar més formació a les vetlladores abans de començar a treballar.
- Incorporar l'EAP en les reunions de coordinació.

Principal agent responsable

Regidoria d'Ensenyament

5 Engranatge/Carta de Serveis

Per què (justificació)

El professorat, les famílies i l'alumnat reconeixen la importància de reforçar un currículum transversal que complementi el currículum acadèmic, per exemple amb activitats destinades a tractar temes emocionals, de salut, de seguretat, orientació educativa, de coneixement de l'entorn.

En la mesura que un ajuntament crea una oferta compartida d'activitats destinada a reforçar aquest currículum transversal, facilita que tots els centres i per tant tot l'alumnat es beneficiï d'aquestes activitats, i que a més es faci a partir dels recursos i la col·laboració de l'entorn.

Objectius de l'acció

- Mantenir el programa Engranatge/Carta de serveis
- Reforçar els tallers d'enfortiment de la personalitat als instituts, per estar especialment valorats
- Ampliar la Carta de serveis amb la proposta d'activitats pedagògiques fora de l'aula.

Descripció de l'acció

Aquesta és una acció de continuïtat que té una importància cabdal en una Estratègia 360 pel fet de fomentar una àmplia xarxa de col·laboració entre recursos educatius i crear nexes entre el dins i fora escola.

Per una banda, es preveu reforçar els tallers d'enfortiment de la personalitat a l'ESO.

D'altra banda, es planteja ampliar la carta de serveis amb una proposta d'activitats pedagògiques fora de l'aula (veure acció 12)

Principal agent responsable

Regidoria d'Ensenyament

6 Enriquiment dels patis escolars

Per què (justificació)

El temps de pati és un dels més valorats pels infants i adolescents. Es tracta d'un espai de temps lliure on es fomenta el joc col·lectiu, la relació entre l'alumnat, el contacte amb la natura o l'aire lliure, el moviment físic. Tot plegat elements que es troben a faltar durant el temps de classe.

És per això que cuidar aquest espai i temps és important, doncs a nivell d'aprenentatges és tan important com l'espai de les aules.

La diagnosi revela una valoració alta d'alguns patis escolars per part dels alumnes, però en canvi d'altres reben una valoració més negativa per ser espais amb molt poca diversitat d'elements de joc i descoberta. Es demana també en general una major naturalització d'aquests espais, posant més verd, i disposar diferents ambients de joc i elements que contribueixen al moviment físic.

Objectius de l'acció

- Generar més diversitat de jocs i esports en el temps de pati, fent que els propis infants s'impliquin en el disseny del pati escolar.
- Posar més natura als patis.

Descripció de l'acció

Aquesta acció està ja en procés d'execució. Martorell s'ha adherit al projecte Pati 14 de la Fundació Johan Cruyff i ja ha inaugurat un d'aquests patis a l'escola Mercè Rodoreda. El projecte s'aplicarà també a la resta d'escoles.

Un altra línia d'acció - a prioritzar en aquelles escoles i instituts on la diagnosi revela una pitjor valoració del pati escolar- es podria fer una actuació més intensiva que inclogui la incorporació de més natural, elements de joc, descoberta, reptes físics, dissenyant un projecte participat entre alumant, famílies i professorat.

Principal agent responsable

Regidoria d'Ensenyament

Direccions dels centres educatius

Pati 14 Escola
Mercè
Rodoreda

7 Reforç del treball social i suport econòmic a les famílies amb major risc socioeducatiu

uè (justificació)

La diagnosi apunta que és fonamental reforçar el treball en xarxa entre departaments per arribar a les famílies amb major risc socioeducatiu. Hi ha serveis que estan específicament orientats a aquestes famílies, com el servei d'acollida, els espais d'alfabetització, els serveis socials... Els professionals d'aquests serveis són punts de referència i orientació per a les famílies amb vulnerabilitat i poden fer un paper clau alhora d'apropar les oportunitats del territori a aquestes famílies i fer de pont d'accés.

Al mateix temps, alguns centres detecten una important necessitat de suport social i econòmic en algunes famílies. Demanen tenir una figura de serveis socials o psicopedagogia de referència, que inclús pugui fer un treball presencial dins dels centres.

Finalment, el recolzament a les famílies passa en molts casos per donar-los recursos econòmics per cobrir despeses educatives com els llibres, les excursions escolars, colònies, extra-escolars. Es demana ampliar al màxim les possibilitats d'aquest suport econòmic i buscar els canals més eficients per tal que arribin a l'alumnat que en té necessitat (per exemple, descentralitzant als centres la gestió d'aquests ajuts).

Descripció de l'acció

Aquesta acció passa per identificar els programes, serveis i entitats que millor poden detectar i establir un lligam de confiança amb famílies amb vulnerabilitat socioeducativa.

Posteriorment, cal vincular els professionals dels recursos identificats a les oportunitats educatives que promou l'Estratègia 360 amb l'objectiu de què facin de corretges transmissores entre aquestes oportunitats i les famílies.

En alguns centres educatius concrets, es pot estudiar amb Serveis Socials i el Departament d'Ensenyament la possibilitat d'incloure una figura de treball social que pugui fer atenció en les escoles i instituts.

Finalment, cal analitzar amb Serveis Socials l'actual sistema de distribució de beques i ajuts educatius, per introduir elements de millora en la difusió, requisits i canals d'accés a les mateixes.

Objectius de l'acció

- Vincular a l'Estratègia 360 els serveis dirigits a famílies amb vulnerabilitat, per tal que els seus professionals puguin afavorir l'accés d'aquestes famílies a les oportunitats educatives.
- Reforçar el vincle entre serveis socials i els centres educatius.

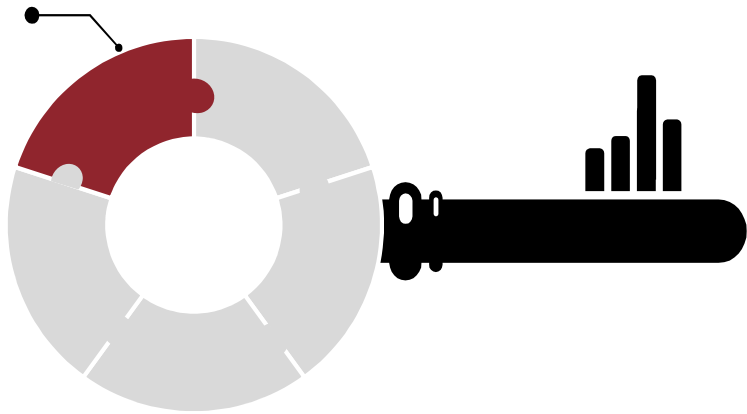
Principal agent responsable

Benestar Social

Regidoria d'Ensenyament

Estratègia d'Educació 360 de Martorell

Escoles i instituts

Premisses importants

Els resultats acadèmics depenen en gran mesura de la motivació de l'alumnat. La falta de motivació és identificada pel professorat i les famílies com un dels principals reptes presents. Per això, la motivació de l'alumnat és assumida per l'Estratègia 360 com una fita central.

Segons Boris Mir, *"la motivació per aprendre no és una capacitat que es té de forma natural. La motivació és el fruit d'una articulació complexa dels desitjos, les necessitats i les capacitats de cada persona. I l'acció educativa i l'entorn personal i social dels aprenents hi tenen un paper rellevant. La motivació intrínseca no es troba socialment distribuïda amb equitat..."*

*Si volem que tothom tingui motivació per aprendre al llarg de la vida, no ho podem considerar un prerrequisit, sinó que **hem d'assumir que és el resultat d'un esforç pedagògic col·lectiu**".*

8 Innovació pedagògica

9 Centralitat de la funció tutorial

10 Reforç de la comunicació i relació amb les famílies

11 Reorientació dels deures per evitar l'agreujament de les desigualtats educatives

12 Realització de més activitats fora de l'aula en col·laboració amb els recursos de l'entorn

Objectius 360

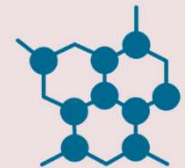
Equitat educativa

Èxit educatiu

Personalització dels aprenentatges

Vinculació comunitària

Per què (justificació de l'acció)

La consulta al professorat i la seva participació en els tallers participatius han permès copsar un clar desig de perseverar i aprofundir en una renovació pedagògica que de fet ja s'està començant a donar a infantil i primària i en menor mesura a l'ESO. La renovació pedagògica que es proposa és plenament coincident amb la filosofia i objectius de l'Estratègia 360, pel que a fa a la personalització i connexió d'aprenentatges, l'equitat i la qualitat pedagògica— en termes sobre tot de significació i capacitat motivadora.

Objectius de l'acció

- Aprofundir i consolidar innovacions pedagògiques coherents amb els objectius de l'Estratègia 360.
- Traslladar aquestes innovacions pedagògiques a l'ESO, de manera que tota l'educació obligatòria mantingui una coherència didàctica.

Descripció de l'acció

La innovació metodològica que es planteja des dels centres es basa en els següents elements:

- Combinar més varietat de metodologies: evitar l'excés de temps d'exposició de continguts i intercalar activitats més dinàmiques, lúdiques, aplicades i participatives que permetin a l'alumnat a assumir un rol més actiu i protagonista dins de l'aula.
- Metodologia per projectes: activitats i reptes que permetin integrar coneixements (transversalitat entre assignatures) i donar un sentit a la tasca escolar. Estimular amb reptes que obliguin a fer una aplicació pràctica dels coneixements per la resolució de problemes o la creació de coses tangibles i de valor.
- Personalitzar aprenentatges a partir d'una millor avaluació inicial

dels interessos, competències i habilitats de l'alumnat, de manera que les activitats grupals puguin posar en valor aquests components i les activitats individuals es personalitzin tenint-les en compte (ex. metodologia plantejada als cursos PFI).

- Detectar tot l'alumnat amb necessitats educatives especials, incloent les altes capacitats, i atendre aquestes necessitats amb activitats pedagògiques adaptades.
- Reforç de les sortides fora del centre i que aquestes responguin en major mesura als interessos de l'alumnat. Motivar tant a l'alumnat com a les famílies a fer aquestes sortides i cercar fórmules per tal que ningú en quedi exclòs per motius econòmics.
- Adaptar el currículum a un model d'intel·ligències múltiples, facilitant que cada alumne pugui destacar en alguna àrea. Es demana especialment reforçar la part artística i creativa i les competències emocionals.
- Evitar que l'avaluació sigui només un component finalista i sigui en canvi un factor d'aprenentatge mitjançant fórmules d'avaluació continuada més motivants.
- Introduir més moviment físic durant el temps lectiu.
- Motivar al professorat, ja que part de la desmotivació de l'alumnat té a veure amb la desmotivació del professorat.

Principal agent responsable

Direccions de centre de les escoles i instituts

Des de la Regidoria d'Ensenyament es pot incentivar la innovació metodològica al centres mitjançant subvencions a projectes i programes de centre i organitzant jornades d'intercanvi entre centres.

Centralitat de la funció tutorial

Per què (justificació de l'acció)

La funció tutorial en les escoles i instituts té un paper destacat en el desplegament d'una Estratègia educativa 360: El coneixement directe de l'alumnat i les seves famílies permet als tutors fer una funció cabdal de detecció i orientació educativa en un sentit ampli.

Tot i així, la funció tutorial no sempre contempla una metodologia eficaç a l'hora de reforçar el vincle i la cooperació familiar ni aportar una orientació educativa més enllà dels resultats acadèmics. Amb el pas a l'ESO es perd en gran mesura la relació amb les famílies, fent més greus aquests dèficits.

Objectius de l'acció

Reforçar la figura del tutor, especialment a l'etapa de l'ESO, per a:

- generar una comunicació i implicació més eficaç de les famílies
- exercir una millor funció orientadora i motivadora de l'alumnat, des d'un millor coneixement de la seva realitat i dels seus interessos d'aprenentatge, dins i fora de l'escola o institut.

Descripció de l'acció

Es proposa una triple línia de millora:

Tutories individuals: Abordar l'educació de forma més holística

en les tutories individuals amb l'alumnat i amb les famílies: abordar temes emocionals, l'educació no formal i en família que rep l'infant, conscienciar de la importància del procés educatiu com un tot interconnectat. Interessar-se per les motivacions de l'alumnat, suggerir opcions i prescriure recursos des de les tutories quan es detecti una manca d'accés a aquest tipus de recursos (activitats, ajuts...).

Tutories col·lectives: Reforçar les reunions del grup-classe amb les famílies: superar el format informatiu i innovar en formats més participatius i horitzontals. Fer al menys una reunió a principi de curs i un altre a mitjans de curs. En les reunions grupals amb alumnat, introduir activitats d'orientació i descoberta d'oportunitats d'aprenentatge en els diferents espais i temps de la vida diària.

Vinculació del personal docent amb l'entorn: Facilitar al cos docent coneixement sobre les oportunitats educatives al municipi: per exemple, facilitant al cos docent la participació en les accions de l'Estratègia 360 destinades a conèixer de primera mà les oportunitats d'educació no formal, els ajuts econòmics i comunitaris existents, etc.

Principal agent responsable

Direccions de centre de les escoles i instituts

Reforç de la comunicació i relació amb les famílies

Per què (justificació de l'acció)

La relació entre les famílies i els docents dels centres és valorada en general com a positiva. Tot i així, es detecta que aquesta valoració empitjora a mesura que s'avança en les etapes educatives i no sempre es tradueix en un acompanyament eficaç dels fills i filles en la seva escolaritat.

La diagnosi demostra una relació clara entre l'acompanyament familiar dels fills i la seva motivació i rendiment educatiu. El sentit, valor i expectatives que l'infant dona a l'escola es nodreix de la relació i sintonia entre família i professorat. **Per tant, la millora de l'èxit educatiu passa entre d'altres per l'enfortiment de la relació i confiança mútua entre família i escola.**

Objectius de l'acció

- Aconseguir una millor comunicació i confiança bidireccional entre famílies i professorat
- Aconseguir un acompanyament educatiu més actiu i eficaç per part de les famílies als seus fills i filles.

»»» Descripció de l'acció

Es proposa una acció integral de millora dels continguts, canals i estils comunicatius dels centres educatius amb les famílies:

- Aprofitar les noves tecnologies com a recurs per dinamitzar la comunicació amb les famílies. Per exemple, crear continguts audiovisuals per a mòbil que mostrin què fan els fills a l'escola o institut i fer-ne una difusió per grups-classe o similar.

- Presentar la informació des d'una perspectiva respectuosa, empàtica i no jeràrquica. Evitar la postura de superioritat, que crea distància.
- Posar en valor les practiques positives de criança i acompanyament educatiu de les famílies: Fer un reforç positiu d'aquestes practiques.
- Cuidar l'acollida i implicació familiar especialment en l'educació infantil de primer i segon cicle per generar des d'aquestes primeres etapes una cultura d'implicació i familiarització amb el sistema educatiu. Treballar aquest aspecte amb la Comissió 0-6.
- Convidar als pares a participar tant en activitats del centre de caràcter lúdic com acadèmic.
- En el cas de l'ESO, organitzar activitats que hagin de ser mostrades als pares i mares i on els protagonistes siguin els fills, per animar-los a anar a l'institut i crear espais de socialització entre famílies.

És necessari ajustar expectatives: entendre que establir una relació requereix perseverar. El prova i error i el fracàs no ha de ser motiu per desistir d'un objectiu si aquest continua sent necessari per a l'èxit educatiu dels infants.

És recomanable formar al professorat en comunicació eficaç amb les famílies i capacitar-lo per enfrontar les barreres comunicatives vinculades a la diversitat social, cultural i econòmica.

Principal agent responsable

Direccions de centre de les escoles i instituts

Reorientació dels deures per evitar l'agreujament de les desigualtats educatives

Per què (justificació)

La diagnosi copsa una important desigualtat entre l'alumnat pel que fa a les condicions d'estudi que disposen a la llar i el grau de suport que es rep de la família per a la realització de deures i tasques escolars. Aquestes desigualtats guarden relació amb els resultats acadèmics. Així mateix, els principals predictors de l'èxit educatiu són el nivell econòmic i educatiu de la família, indicant que el sistema educatiu no compensa la desigualtat de recursos familiars.

Si els deures s'enfoquen com una externalització de feines acadèmiques de l'aula a l'esfera domèstica, accentuen la desigualtat de resultats en funció dels recursos familiars.

- Fomentin l'autonomia de l'alumne en els seu procés d'aprenentatge (per exemple tasques que impliquin fer recerca).

Detectar l'alumnat que té un dèficit de recolzament a la llar i facilitar-li l'accés a recursos que poden compensar aquesta carència.

»» Descripció de l'acció

Consensuar en els centres educatius uns criteris comuns en relació als deures destinats a evitar l'efecte d'agreujament de les desigualtats en els resultats acadèmics.

Integrar en la funció tutorial un esforç actiu per detectar l'alumnat sense recolzament a casa i oferir mesures compensatòries que, a més dels recursos del propi centre, contemplin les possibilitats que ofereix l'entorn.

Sistematitzar la informació sobre els recursos de suport escolar públics o subvencionats que existeixen a Martorell, per tal que el professorat pugui fer-ne una millor derivació.

Oferir des dels centres educatius tallers per a grups de pares i mares per al seu apoderament davant les tasques escolars dels fills i filles

Objectius de l'acció

Reorientar els deures que es deriven a la llar de manera que:

- No siguin una mera extensió del temps escolar.
- No exigeixin dels progenitors unes competències acadèmiques determinades.
- Afavoreixin la personalització dels aprenentatges: es vinculin a continguts d'interès de l'alumne sobre els que vol aprofundir.
- Reforcin el vincle familiar entorn a l'experiència d'aprenentatge: activitats que tinguin sentit fer en família de forma col·laborativa.
- Reforcin competències bàsiques (com la lectura)

Principal agent responsable

Direccions de centre de les escoles i instituts

Realització de més activitats fora de l'aula en col·laboració amb els recursos de l'entorn

Per què (justificació)

La diagnosi posa de manifest que hi ha bastant connexió entre els centres educatius i els recursos de suport a l'educació que proporciona l'Ajuntament o altres administracions. En canvi, hi ha un coneixement i col·laboració molt menor amb altres recursos de l'entorn, com poden ser equipaments esportius, culturals, cívics, teixit associatiu... La manca de vinculació amb l'entorn per a fer activitats acadèmiques és especialment elevat a l'ESO. La major part del professorat manifesta interès en augmentar els vincles de col·laboració per realitzar d'activitats d'aprenentatge fora de l'aula.

Així mateix, l'alumnat manifesta un fort desig i interès en fer més activitats fora de l'aula, pel component més vivencial i ric que normalment comporten.

Objectius de l'acció

Ampliar els vincles entre els centres educatius i l'entorn per tal de facilitar la realització d'activitats pedagògiques fora de l'aula, aprofitant els recursos de l'entorn. De manera específica, reforçar el vincle amb:

- Equipaments: biblioteques, complex i clubs esportius, teatres, centres culturals...

- Serveis: serveis socials, medi ambient, cultura, educació, joventut, serveis sanitaris, policia, bombers,
- Entitats del municipi
- Empreses, viver d'empreses i mercat municipal
- Entre centres educatius

»»» Descripció de l'acció

El catàleg d'activitats l'Engranatge/Carta de serveis, és una eina molt valorada que fa una proposta d'activitats d'alt valor educatiu i amb la col·laboració d'agents educatius externs a l'escola.

Aquesta acció pot entendre's com un desenvolupament de l'Engranatge, ampliant-lo amb una oferta d'activitats pedagògiques escolars a fer, en horari lectiu, en l'entorn de Martorell. La proposta d'activitats ha de respondre a les prioritats d'aprenentatge formulades pels centres, i facilitar el vincle i la col·laboració entre centres i recursos de l'entorn.

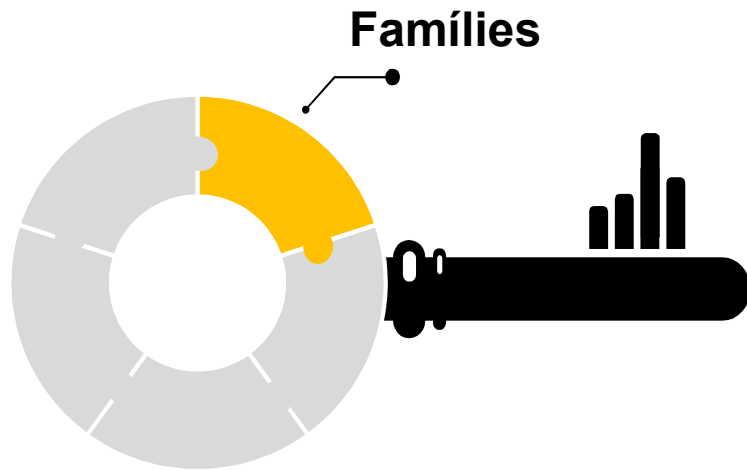

Principal agent responsable

Regidoria d'Ensenyament

Direccions de centre de les escoles i instituts

Estratègia d'Educació 360 de Martorell

Premisses importants

La diagnosi posa de manifest que la família continua sent el principal agent educador dels infants en un sentit integral i que el rendiment acadèmic dins de l'esfera escolar estan condicionats principalment pels recursos educatius i econòmics de la família. La influència de la família no té a veure amb el recolzament directe en l'estudi i els deures escolars. Es tracta d'una influència més invisible a través de garantir uns hàbits saludables i la cobertura de les necessitats bàsiques; la transmissió d'unes expectatives i uns valors positius vers l'educació formal a través de les converses que s'estableixen entre pares i fills; la seguretat i confiança de la relació entre progenitors i escola; procurar experiències i activitats de descoberta, aprenentatge i relació social fora de l'escola, etc.

13 Criança saludable

14 Sensibilització sobre la importància educativa del temps no lectiu

15 Menjadors escolars educatius i saludables a primària i secundària

16 Projectes d'implicació i dinamització familiar

Objectius 360

Equitat educativa

Èxit educatiu

Personalització dels aprenentatges

Vinculació comunitària

13 Criança saludable

Per què (justificació de l'acció)

Procurar als fills unes condicions de cura i suport que els permetin afrontar en bones condicions l'aprenentatge és una tasca ineludible que tota família ha d'assumir, cercant ajut extern en cas de dificultats.

La diagnosi posa de manifest la correlació entre uns hàbits saludables a nivell de descans i alimentació i la motivació vers l'aprenentatge. Uns hàbits saludables ens remeten a un millor acompanyament parental en un sentit més ampli. Aquest acompanyament parental inclou aspectes, com per exemple enraonar sovint amb els fills, fer activitats lúdiques conjuntament...

També s'inclou dins d'aquest acompanyament l'atenció a aspectes com la salut emocional i el bon ús de les 'pantalles' per part dels fills. Finalment, és important cultivar una relació de confiança que es tradueixi en el traspàs de responsabilitats i autonomia.

La conciliació familiar, la xarxa de suport, els recursos econòmics i educatius dels progenitors són factors que poden influir en la consecució d'aquests hàbits i l'exercici d'un bon acompanyament.

Objectius de l'acció

Reforçar el compromís i recursos de les famílies per procurar uns hàbits saludables i un bon acompanyament, enfocant-se en alguns aspectes bàsics, com:

- El descans nocturn dels infants
- L'alimentació: esmorzar al matí i fer algun àpat del dia en família.
- L'atenció a l'infant, destinant moments a la conversa i a la

realització d'activitats conjuntament.

- Supervisar el bon ús de pantalles

Descripció de l'acció

Es proposa una acció coordinada entre AMPAs, professorat i serveis municipals per sensibilitzar a les famílies sobre la importància de procurar uns bons hàbits i informar sobre els recursos als que poden acudir en cas de necessitat.

Per part de les AMPA, l'acció pot consistir en la difusió de materials de sensibilització i la realització d'activitats orientades a les famílies entorn als hàbits de cura i acompanyament dels fills que afavoreixen l'aprenentatge.

Per part dels centres educatius, es pot incloure la procuració d'aquests hàbits en els fulls de compromís centre-família. També cal fer una tasca proactiva per part dels tutors per detectar els infants on aquests hàbits no s'estan garantint, per tal de cercar amb la família possibles solucions.

Per part dels serveis municipals, l'acció recauria en aquells dirigits al benestar familiar, com són Serveis Socials, fent una tasca de suport a mida en els casos que es detecti la necessitat.

Principal agent responsable

Les AMPA i les xarxes de delegats de classe.

Les direccions dels centres

Serveis Socials

Sensibilització sobre la importància educativa del temps no lectiu

Per què (justificació de l'acció)

La diagnosi posa de manifest que la majoria de famílies valora molt positivament la motivació, benestar i autoestima que reporten les activitats extraescolars als seus fills i filles.

Tot i així, entre els infants que no fan cap activitat extraescolar, un dels principals motius que es donen és la creença que és millor centrar-se en els estudis, a més d'altres raons més objectives de tipus econòmic, logístic, de salut o de manca d'oferta adequada als interessos del fill o filla.

D'altra banda, es constaten desigualtats molt accentuades entre centres educatius pel que fa a la pràctica d'activitats extraescolars.

També es constaten desigualtats entre les AMPAs pel que fa a la voluntat d'impulsar i organitzar una oferta d'activitats extraescolars de proximitat en el centre i el seu entorn de barri, i també pel que fa al disseny d'aquesta oferta tenint en compte el projecte educatiu del centre i els interessos de les famílies i del personal docent.

Per tot l'anterior, es recomana una acció integral liderada per les AMPAs que tinguin en compte tots els aspectes anteriors.

Objectius de l'acció

- Informar i sensibilitzar a les famílies sobre les oportunitats d'educació no formal i el seu benefici a nivell de reforç de competències cognitives, socials, emocionals....
- Informar sobre els ajuts econòmics i logístics per accedir a l'oferta extra-escolar.
- Fer una acció focalitzada en els centres que, segons la diagnosi,

tenen un alumnat amb menor accés a activitats extraescolars.

- Assumir, des de les AMPAs, una funció reforçada en la organització d'una oferta d'activitats extraescolars de proximitat

Descripció de l'acció

L'acció requereix per part de les AMPA un exercici de planificació d'accions destinades a cobrir els diferents objectius. Les accions de sensibilització i informació poden ser compartides entre les diferents AMPAs, a través de la comissió d'AMPAs, i compartir materials comuns per portar-les endavant.

Pel que fa a l'organització d'una oferta extraescolar de proximitat, es tracta d'una acció especialment rellevant per a les AMPAs dels centres on l'alumnat té un menor accés a les oportunitats extraescolars i on pugui ser més necessari crear una oferta que estimuli un primer accés de l'alumnat al món de l'educació no reglada.

Aquesta oferta s'hauria de poder realitzar en el propi centre o en espais propers, amb participació d'entitats i equipaments de l'entorn que puguin oferir un vincle socioeducatiu a llarg termini, coordinada amb els horaris escolars, vinculada al projecte educatiu de centre i dissenyada tenint en compte els interessos de les famílies, alumnat i professorat.

Principal agent responsable

Les AMPA dels diferents centres

Menjadors escolars educatius i saludables a primària i secundària

Per què (justificació de l'acció)

L'experiència internacional sobre educació a temps complet, que en el cas de Catalunya adopta més el nom d'Estratègia 360, fa de l'espai del menjador escolar un servei i temps educatiu d'especial importància.

A primària, on la pausa de migdia ocupa 2,5 hores, el servei de menjador ofereix múltiples oportunitats a nivell educatiu.

A secundària, la introducció de la jornada intensiva en els instituts públics ha generat una situació sobrevinguda, que és un percentatge preocupant d'adolescents molt joves que han de dinar sistemàticament sols a casa seva, sense cap acompanyament adult. Aquest fet està demostrant una influència negativa amb la motivació per l'aprenentatge, els hàbits de salut i l'abús de pantalles com a forma d'entreteniment.

El servei de menjador està gestionat en la majoria de centres públics per les AMPAs.

Objectius de l'acció

- Garantir projectes de menjador saludables i educatius.
- Donar cobertura de menjador a l'alumnat d'ESO.

Descripció de l'acció

Pel que fa a l'objectiu de garantir serveis de menjador saludables i educatius, es proposa a les AMPA impulsar millores en el servei de menjador en la línia de reforçar una alimentació i uns hàbits saludables i un aprofitament de l'espai de temps del menjador per desenvolupar activitats d'aprenentatge i reforç de competències bàsiques, com poden ser espais de lectura, tertúlia, teatre, activitat física, pràctica d'idiomes, etc.

Pel que fa a la cobertura del servei de menjador a alumant d'ESO, es proposa fer un estudi previ amb Serveis Socials per valorar-ne la necessitat i si aquesta és suficient, establir acords entre AMPAs, centres educatius i ajuntament per tal d'obrir els menjadors de primària a alumnes de secundària o bé reobrir espais de menjador en els instituts.

Principal agent responsable

Les AMPA
 Les direccions dels centres
 Departament d'Ensenyament
 Benestar Social

16 Projectes d'implicació i dinamització familiar

Per què (justificació de l'acció)

La diagnosi posa de manifest una predisposició elevada de les famílies a participar i implicar-se en la vida escolar dels fills.

Tot i així, les famílies l'escola no sempre troben els canals per fer efectiva aquesta implicació ni aquesta participació i, de fet, una part important de les famílies manifesta bastant desconeixement sobre el funcionament del centre educatiu dels seus fills i filles. Aquest desconeixement és especialment accentuat en famílies amb menor nivell d'estudis o d'origen estranger, per la menor experiència pròpia que han tingut del sistema educatiu de Catalunya.

L'etapa de l'ESO és la que més acusa una absència de les famílies, que no troben o no aprofiten ocasions de socialització i participació dins dels centres de secundària.

Objectius de l'acció

- Aconseguir una implicació més activa de les famílies en els centres escolars
- Reforçar les relacions socials entre les famílies i aconseguir que aquestes siguin més inclusives i interculturals.
- Assolir una comunicació més fluïda i bidireccional entre les juntes de les AMPA i el conjunt de pares i mares dels centres.

Descripció de l'acció

Aquesta acció requeriria vàries línies de treball:

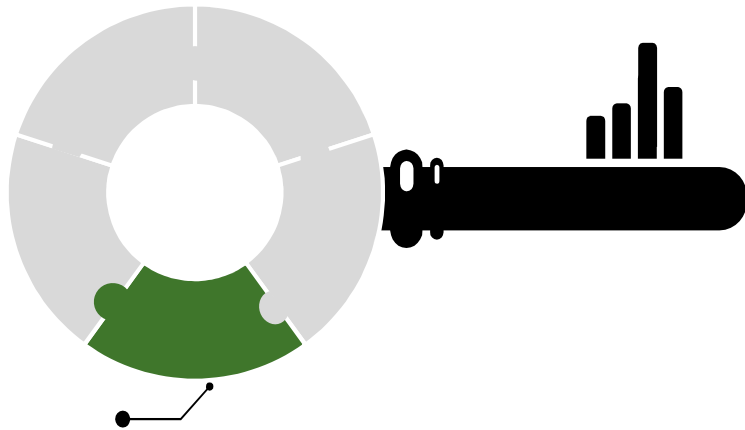
- Pel que fa a facilitar la implicació familiar en la vida escolar, caldria dissenyar entre AMPAs, delegats de classe i representants del Consell Escolar mesures per tal d'incentivar la implicació de les famílies en la vida escolar, creant ocasions, projectes i motius específics per a això. Caldria pensar en mesures específiques per a l'etapa de l'ESO, que és l'etapa on es veu més clara la necessitat de reforçar la vinculació de les famílies.
- Pel que a l'objectiu de reforçar les relacions de coneixença i suport mutu entre famílies, l'acció podria consistir en introduir pràctiques com potenciar la figura dels delegats de classe, els espais informals de relació en les entrades i sortides de l'escola, l'organització d'excursions i activitats en família, etc. Caldria incorporar en totes aquestes accions mesures per acollir de manera especial a les famílies que generalment queden més segregades de les xarxes centrals de relació, com poden ser famílies novingudes, d'origen estranger o amb menor poder adquisitiu.
- Finalment, es proposa fer formació o intercanvi d'experiències entre AMPAs per desenvolupar canals de comunicació més eficaços i bidireccionals entre les AMPAs i al conjunt de pares i mares dels centres.

Principal agent responsable

Les AMPA

Estratègia d'Educació 360 de Martorell

Agents d'educació extra-escolar

Premisses importants

De la realitzada es desprèn la importància de l'educació no formal en la motivació i en l'educació integral dels infants i adolescents. Hi ha un accés relativament elevat d'accés a l'educació no formal però alhora desigual en diferents aspectes: menor accés de l'alumnat d'origen estranger (especialment noies), predomini molt accentuat del futbol en detriment d'altres activitats, desconeixement de l'àmbit no formal del professorat de secundària etc. Es demana treballar per una major equitat en l'educació no formal i la seva connexió amb l'educació formal.

17 Comissió d'extraescolars

18 Diversificació de l'oferta d'activitats extraescolars

19 Solucions horàries i logístiques a les activitats extraescolars

20 Estratègia de difusió i orientació en educació no formal

21 Ajuts econòmics i subvencions en activitats extraescolars

22 Formació en valors i diversitat del personal d'extraescolars

23 Disseny participat de l'oferta d'extraescolars de les AMPA

24 Obertura dels centres educatius a les tardes

25 Foment dels espais i caus

Objectius 360

Equitat educativa

Èxit educatiu

Personalització dels aprenentatges

Vinculació comunitària

17 Comissió d'extraescolars

Per què (justificació de l'acció)

Un dels eixos de treball més importants de l'estratègia d'educació 360 de Martorell és l'impuls de les oportunitats d'educació no formal.

Són moltes les accions que s'inclouen dins d'aquest propòsit i algunes d'aquestes accions tenen com a objectiu l'ordenació, diversificació, difusió i accessibilitat d'aquestes oportunitats.

És per això que es creu necessari crear una comissió destinada a debatre i pactar les accions relacionades amb l'educació no formal.

Si bé ja existeixen múltiples comissions (xarxa d'infància, comissions escolars vàries...), la majoria d'elles aglutinen a agents educatius de l'àmbit de l'educació reglada. És per això que es troba a faltar un espai que aglutini els agents d'educació no formal i promogui la seva connexió amb la resta d'àmbits educatius.

Objectius de l'acció

- Poder impulsar de manera col·laborativa i consensuada les accions de 'estratègia 360 destinades a millorar les oportunitats d'educació no formal.

- Crear una major interacció i coneixement entre agents d'educació formal i no formal.

»»» Descripció de l'acció

Aquesta acció requereix revisar la composició actual de les diferents comissions educatives i d'infància i adolescència existents, per contrastar en quina mesura els agents d'educació no formal estan o no integrats dins d'aquests espais.

Requereix també identificar el ventall d'agents d'educació no formal existent al territori i identificar aquells que millor poden vertebrar una representació d'aquest àmbit.

En tercer lloc, cal constituir una comissió que els aglutini i pactar un pla de treball i de funcionament, destinat a impulsar els objectius i accions prioritzades d'educació 360.

Principal agent responsable

Regidoria d'Ensenyament

Diversificació de l'oferta d'activitats extraescolars

Per què (justificació de l'acció)

Martorell compta amb una oferta àmplia d'activitats extraescolars. aproximadament 3 de cada 4 alumnes fan alguna activitat extraescolar, denotant un grau elevat d'accés al món educatiu no reglat del municipi.

Malgrat l'anterior, es detecten alguns aspectes a millorar:

- El futbol és la principal activitat extraescolar realitzada, amb un desequilibri molt gran respecte a la resta d'esports, que queden en una posició molt més minoritària. L'oferta d'equipaments disponible al municipi ha reforçat possiblement aquest predomini del futbol. Es demana que en els propers anys siguin altres els esports prioritzats, parant especial atenció a aquells més minoritaris o que poden resultar més atractius a les noies, que continuen denotant una menor pràctica esportiva.
- Es considera que cal promoure també les activitats esportives de tipus lúdic i no competitives.
- Es detecta una oferta insuficient per a alumnat d'altres capacitats, i continuar millorant les propostes actuals per a alumnat amb algun tipus de discapacitat o trastorn.
- Un altre vessant que es considera que cal diversificar més són les oportunitats d'àmbit artístic i cultural. Per una banda perquè l'oferta és reduïda i d'altra perquè acostumen a ser activitats més costoses que exclouen a famílies amb menor poder adquisitiu.
- Finalment, es constata que algunes activitats extraescolars d'alt valor educatiu, com el teatre escolar, només es realitzen durant l'etapa de primària, i desapareixen en l'etapa de secundària.

Objectius de l'acció

- A nivell esportiu, promocionar l'accés a activitats esportives minoritàries, l'esport femení i l'esport no competitiu.
- A nivell artístic, crear més ofertes d'extraescolars de tipus cultural i artístic i fer-les més accessibles econòmicament.
- Donar una major continuïtat a les extraescolars d'alt valor educatiu entre l'etapa d'educació primària i secundària.
- Dissenyar oferta apta per a alumnat amb necessitats educatives especials, sigui per altes capacitats o per discapacitats o trastorns.

Descripció de l'acció

La comissió d'extraescolars pot partir de la diagnosi realitzada per concretar les prioritats de diversificació de l'oferta d'activitats extraescolar.

Posteriorment, els agents d'educació no formal poden fer propostes per crear opcions d'activitats que diversifiquin l'oferta existent en les línies prioritàries consensuades.

Adicionalment, cal preveure mesures per promoure les noves activitats creades.

Principal agent responsable

Comissió d'extraescolars.

Solucions horàries i logístiques a les activitats extraescolars

Per què (justificació de l'acció)

Durant la diagnosi i els tallers propositius s'ha reiterat una certa inconformitat amb els horaris d'una part de l'oferta extraescolar.

Per una banda, a nivell esportiu hi ha entrenaments que acaben a altes hores de la nit, sent contraproductius per als ritmes escolars dels infants i adolescents que hi assisteixen.

Per altra banda, el diferent horari lectiu de tarda del col·legi de la Mercè i de la resta d'escoles públiques crea bastants inconvenients a l'hora de possibilitar horaris d'inici adequats per als alumnes d'una i altres escoles.

D'altra banda, quan les activitats extraescolars es fan fora del recinte escolar – que és la majoria de casos – es creen alguns inconvenients logístics que no totes les famílies poden solucionar.

Descripció de l'acció

- Revisar els horaris de les activitats extraescolars i l'edat del seu públic preferent, per tal d'evitar que activitats amb un públic infantil o adolescent es facin més enllà de les 20h de la tarda.
- Identificar les activitats extraescolars a les que no pot accedir l'alumnat del Col·legi de la Mercè, per començar massa d'hora per la tarda, per tal de cercar fórmules de flexibilització dels horaris d'entrada.
- Crear sistemes de monitoratge o col·laboració entre pares i mares que permetin a l'alumnat amb més problemes logístics o d'acompanyament parental accedir a oferta extraescolar fora del recinte de l'escola.

Objectius de l'acció

- Evitar que les activitats extraescolars interfereixen amb uns bons hàbits de son i descans dels infants i adolescents.
- Evitar barreres d'accés a oferta extraescolar per solapaments amb horaris lectius.
- Facilitar els desplaçaments des dels centres educatius a extraescolars que es desenvolupen en el territori.

Principal agent responsable

Comissió d'extraescolars.

Per què (justificació de l'acció)

La creació d'oportunitats educatives no serveix de res si al mateix temps no es fa una difusió de les mateixes per tal de fer-les arribar als col·lectius que més se'n poden beneficiar.

És facilitant aquest accés que es pot aconseguir una millora educativa a nivell de ciutat.

Objectius de l'acció

- Aconseguir que totes les famílies i alumant coneguin les oportunitats educatives i ajuts educatius que tenen al seu abast.
- Motivar per aprofitar aquestes oportunitats, especialment a col·lectius que ara per ara tenen un menor accés al món del lleure educatiu i extraescolar, com per exemple els nois i noies d'origen estranger.
- Generar una xarxa de professionals educadors capaç d'orientar i informar de manera eficaç a les famílies i l'alumnat sobre les oportunitats d'educació no formal a Martorell.

Descripció de l'acció

Aquesta acció requereix dues línies de treball:

- Elaboració i difusió de materials escrits o audiovisuals destinats a presentar de forma accessible i atractiva les propostes d'educació no formal que hi ha al municipi. Cal tenir en compte la diversitat idiomàtica i de nivells d'estudis de partida de la població a qui va dirigida aquesta informació.
- Dinamització d'una xarxa de professionals i educadors en contacte directe amb les famílies i infants, capaç de fer arribar en primera persona les oportunitats educatives del municipi, motivant, orientant i prescrivint, als col·lectius que més difícil tenen l'accés a aquestes activitats actualment.
- Organització d'esdeveniments especials, com fires, jornades de portes obertes, etc. destinades a presentar i visualitzar davant la població l'oferta educativa de la ciutat.

Principal agent responsable

Comissió d'extraescolars.

Regidoria d'Ensenyament

Ajuts econòmics i subvencions en activitats extraescolars

Per què (justificació de l'acció)

Les enquestes realitzades demostren que una de les principals barreres d'accés a les activitats extraescolars és l'econòmic. Aquesta barrera afecta especialment a alumnat d'origen estranger.

Des de serveis socials s'atorguen ajuts per a la realització d'extraescolars. Tot i així, es considera que caldria reforçar aquestes mesures.

Es considera també que caldria subvencionar de manera especial aquelles activitats que estratègicament es volen promocionar (esport entre les noies, esports minoritaris, activitats artístiques, etc.)

Objectius de l'acció

- Evitar que el poder adquisitiu de les famílies determini l'accés a les oportunitats d'educació no formal.
- Incentivar la pràctica d'aquelles activitats extraescolars que poden conduir més a una major personalització d'aprenentatges.

Descripció de l'acció

Aquesta acció passa per:

- Un compromís polític per a l'augment estable d'ajuts individuals a les famílies per a sufragar costos d'educació no formal
- Una difusió estratègia de la informació d'aquests ajuts entre els col·lectius més vulnerables. Alhora, simplificar el circuit burocràtic per accedir als ajuts.
- Subvencionar el cost de les activitats extraescolars que es volen promocionar (segons s'explica en l'acció 18).

Principal agent responsable

Regidoria d'Ensenyament

Benestar Social

Formació en valors i diversitat del personal d'extraescolars

Per què (justificació de l'acció)

Segons la diagnosi, hi ha una elevada satisfacció per part de l'alumnat i de les famílies amb les activitats extraescolars.

Tot i a l'anterior, es considera important aconseguir una alineació del personal educador que porta endavant aquestes activitats amb els valors d'educació 360 i els objectius d'equitat, qualitat, personalització d'aprenentatges i vinculació al territori.

Objectius de l'acció

- Aconseguir que el personal educador d'activitats no formals conegui i apliqui en aquestes activitats els valors i objectius d'educació 360.
- Conscienciar els equipaments, clubs i entitats que fan activitats extraescolars, de la necessitat de qualificar i professionalitzar al personal educador.

Descripció de l'acció

Aquesta acció pot consistir en la celebració de jornades formatives o d'intercanvi de forma periòdica – per exemple semestral o

anualment. Aquestes jornades han de ser un punt de trobada de referència on donar una base de coneixements i sensibilitat entorn als valors i objectius de l'estratègia 360.

Concretament, es tractaria de sensibilitzar entorn a la diversitat de necessitats educatives, de l'aspecte inclusiu, integrador i motivador que ha de tenir la formació en el lleure, d'entendre la connexió entre els diferents ambients i temps d'aprenentatge en la vida d'un infant i adolescent. Així mateix, cal capacitar aquest personal per tal de fer una detecció de problemàtiques i conèixer la xarxa de professionals i recursos en qui recolzar-se.

En un àmbit diferent, promoure la qualitat de les activitats extraescolars requereix també per part dels clubs, entitat, empreses o equipaments responsables un compromís amb la capaciació i qualificació del personal contractat per conduir aquestes activitats. En aquest sentit, cal crear un clima d'exigència i ja l'hora de facilitar per aconseguir aquesta qualitat.

Principal agent responsable

Comissió d'extraescolars.

Disseny participat de l'oferta d'extraescolars de les AMPA

Per què (justificació de l'acció)

L'oferta d'extraescolars organitzada des de les AMPA ve decidida per diferents factors: el màrqueting comercial de les empreses proveïdores d'activitats, l'experiència acumulada, les preferències de la junta i, en alguns casos, el sondeig de preferències entre les famílies.

Tanmateix, rarament el disseny de l'oferta extraescolars organitzada en les AMPA i que generalment s'imparteix en les instal·lacions del propi centre escolar, respon a una decisió estratègia des del punt de vista de l'equitat, la qualitat, la integració d'aprenentatges i la vinculació al territori (objectius d'educació 360)

En molts casos tampoc es té en compte els interessos mostrats pels infants i ni les necessitats socioeducatives copsades pel personal docent i per les famílies.

Objectius de l'acció

- Dissenyar una oferta d'extraescolars en els centres educatius coherent amb els objectius d'educació 360.
- Implicar en el disseny de l'oferta educativa a l'alumnat, el professorat i les famílies.

Descripció de l'acció

Aquesta acció pot concretar-se en el desenvolupament d'eines pràctiques que assisteixin a les AMPA a l'hora de decidir l'oferta d'extraescolars del seu centre educatiu.

Aquestes eines presentarien una sèrie de criteris a tenir en compte en la selecció de les activitats, i també una sèrie de metodologies útils per copsar les demandes, interessos i necessitats de les famílies, el professorat i l'alumnat.

D'aquesta manera, la selecció d'activitats podria en major mesura:

- partir dels interessos dels seus potencials beneficiaris
- ser més coherent amb el projecte educatiu del centre i amb els seus objectis pedagògics
- tenir en compte els valors i objectius compartits que l'estratègia 360 vol promoure.

Principal agent responsable

Comissió d'extraescolars.

Regidoria d'Ensenyament

Obertura dels centres educatius a les tardes

Per què (justificació de l'acció)

El model d'educació a temps complet o estratègia d'educació 360 suposa en molts casos ampliar i diversificar l'oferta d'extraescolars.

Això té una implicació pel que a necessitats d'espais adients i equipats per a poder desenvolupar aquestes activitats.

Els centres educatius són una part molt rellevant del patrimoni d'equipaments que disposa un municipi. Aquestes equipaments, especialment els instituts públics que només obren al matí, es troben desaprofitats a les tardes i en canvi la seva obertura en horaris més amplis suposaria poder fer viables moltes noves oportunitats educatives.

Descripció de l'acció

- Fer un estudi d'usos horaris dels diferents centres educatius.
- Recollir les necessitats d'espais de les activitats educatives – de l'àmbit no formal o de l'àmbit reglat no obligatori.
- Ampliar els horaris d'obertura d'aquells equipaments que en major mesura puguin afavorir el desenvolupament de noves oportunitats educatives.

Principal agent responsable

Regidoria d'Ensenyament

Objectius de l'acció

- Flexibilitzar els horaris d'obertura al públic dels equipaments educatius, especialment aquells que per ubicació o acondicionament permetin eixamplar les oportunitats educatives del municipi.

25 Foment dels esplais i caus

Per què (justificació de l'acció)

Hi ha una bona valoració dels esplais i caus com a fórmula de lleure educatiu i accessible durant el temps no lectiu dels caps de setmana i vacances. Es tracta a més d'espais integradors en la diversitat i que promouen la vinculació al territori. Per això, els esplais i caus encaixen molt bé amb els objectius d'educació 360.

Descripció de l'acció

Es proposa comptar amb les entitats que promouen esplais, caus, casals de caps de setmana o estiu, dins de l'estratègia 360, de manera que s'estableixi una connexió entre elles i els recursos de difusió, accés a les famílies i infants, connexió entre recursos, equipaments i aprenentatges.

Objectius de l'acció

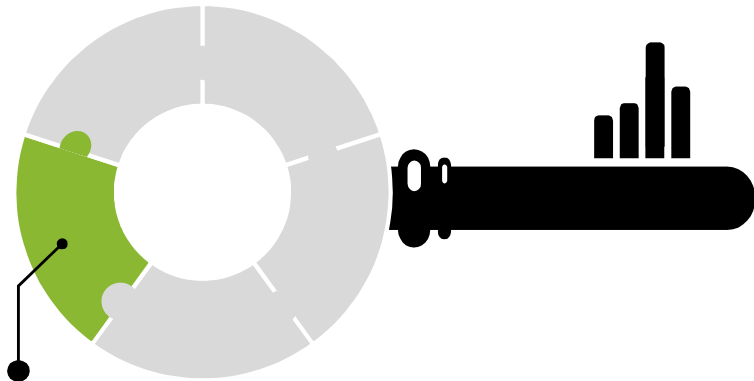
- Potenciar oportunitats de lleure educatiu durant els caps de setmana i períodes vocacionals.
- Dotar els esplais i caus del màxim d'oportunitats d'espais, canals de difusió i col·laboració amb altres agents del territori, integrant-los en l'aliança per l'Educació 360.
- Fer accessible el lleure educatiu als infants amb major risc social, promovent les seves relacions socials i la seva vinculació al territori.

Principal agent responsable

Entitats de lleure educatiu de Martorell
Regidoria d'Ensenyament.

Estratègia d'Educació 360 de Martorell

Altres agents de l'entorn

Premisses importants

L'entorn és el context i la infraestructura on es desenvolupen tot tipus d'activitats educatives. De la diagnosi es desprèn que Martorell és un entorn ben valorat tant per l'alumnat com les famílies. To t i així, es demana potenciar espais i activitats de lleure educatiu dirigides a públic adolescent i jove.

També es demanen més opcions d'oci en família (activitats a fer infants i pares junts).

26 Vinculació amb el Pla d'infància i adolescència

27 Impuls dels camins escolars

28 Dinamització d'espais públics i equipaments amb activitats educatives i familiars

29 Espais de lleure educatius i en família

30 Espais i activitats d'oci per a adolescents i joves

Objectius 360

Equitat educativa

Èxit educatiu

Personalització dels aprenentatges

Vinculació comunitària

Vinculació amb el Pla d'infància i adolescència

Per què (justificació de l'acció)

Durant el 2018 s'està actualitzant el Pla d'Infància i Adolescència (PLIA) de Martorell. Aquest pla ha de reforçar la detecció i suport a infants i adolescent amb risc social, crear recursos per a les famílies, potenciar les oportunitats de lleure infantil i adolescent, i reforçar el treball en xarxa entre serveis, equipaments i entitats entorn al benestar i oportunitats dels infants i adolescents.

És evident que molts dels objectius del PLIA són coherents i complementaris amb els objectius educatius que persegueix l'Estratègia 360.

Objectius de l'acció

- Identificar les principals línies comunes de treball entre el PLIA i l'Estratègia 360
- Establir economies d'escala i fins i tot fusionar accions
- Aprofitar les comissions de treball del PLIA i de l'Estratègia 360 per treballar objectius comuns.

Descripció de l'acció

Aquesta acció consistiria en un exercici d'anàlisi del PLIA i de l'Estratègia 360 per senyalar de manera explícita tots els objectius

específics i accions concretes que tenen un contingut similar o complementari.

Un cop fet això, caldria preveure en el desenvolupament d'aquestes una coordinació o treball conjunt entre les dues planificacions, aprofitant també els mateixos espais de debat i decisió, com puguin ser la Xarxa d'Infància o les comissions escolars.

En tant sentit, es tracta de crear un camp d'acció comú.

A priori, poden ser espais comuns de treball les mesures destinades a:

- crear oportunitats de lleure familiar
- afavorir la implicació parental en el món escolar
- el reforç dels ajuts econòmics
- el treball social amb les famílies amb risc

Principal agent responsable

Benestar Social

Regidoria d'Ensenyament

Impuls dels camins escolars

Per què (justificació de l'acció)

A Martorell hi ha un percentatge d'alumnat bastant elevat que va a l'escola a peu, excepte en el cas del Col·legi de la Mercè, on la major part de l'alumnat arriba en cotxe.

Anar i tornar a l'escola peu té innumbrables avantatges a nivell individual i col·lectiu: és més saludable, afavoreix l'autonomia i seguretat dels infants, facilita la relació entre companys, afavoreix el vincle i coneixement amb l'entorn, evita la congestió de trànsit de la ciutat i l'estrès d'anar en cotxe, etc...

Tot i així, existeixen algunes dificultats com:

- dèficits de seguretat vial en alguns punts de la trama viària
- necessitat de fomentar el desplaçament a peu en el cas del Col·legi de la Mercè
- temor d'algunes famílies a deixar anar sols a l'escola als seus fills
- sobrepès de les motxilles, que dificulten l'anar a peu

Objectius de l'acció

- Crear una xarxa de camins escolars segurs que fomenti un abandó progressiu del cotxe per anar a l'escola.
- Crear solucions específiques per al Col·legi de la Mercè.

Descripció de l'acció

Aquesta acció s'ha vist impulsada pels pressupostos participatius de 2017, que van seleccionar aquesta acció. Això ha permès fer un diagnòstic participat amb l'alumnat per identificar els punts de risc a la ciutat i les barreres per anar a peu.

Actualment es treballa amb una comissió mixta amb representació de pare i mares i ajuntament, per tal de consensuar les accions de millora a aplicar.

Principal agent responsable

Regidoria de Participació

Regidoria d'Urbanisme

Comissió de camins escolars

28 Dinamització d'espais públics i equipaments amb activitats educatives i familiars

Per què (justificació de l'acció)

La diagnosi posa de relleu que les famílies fan una bona valoració de Martorell com a entorn de criança i educació dels fills. Tot i així, demanden més activitats de lleure pensades per a fer-se en família que contribueixin a enriquir les experiències compartides amb els fills i filles, i el temps de qualitat i gaudi que es passa conjuntament amb els fills. Com sabem, el reforç dels vincles parentals i el suport emocional és fonamental per a la motivació i èxit educatiu dels fills.

Objectius de l'acció

- Nodrir els espais públics a l'aire lliure de la ciutat o recintes tancats destinats a l'oci amb activitats lúdiques i educatives, de manera que el temps lliure contingui més elements de sorpresa i descoberta.
- Nodrir els espais de lleure de la ciutat amb activitats destinades a públic familiar, pensades per a reforçar els vincles parentals i noves experiències compartides en família.
- Crear una major vinculació a la ciutat per part de les famílies i dels infants.

Descripció de l'acció

L'acció consisteix en crear una agenda d'activitats periòdiques i gratuïtes destinades a dinamitzar espais públics a l'aire lliure i en equipaments i recintes municipals que tinguin un valor educatiu, i que potenciïn el temps de qualitat que les famílies poden compartir a la ciutat.

Es tracta de crear un hàbit de sortir i gaudir de la ciutat i que aquesta es vegi com un espai de descoberta i experiències diverses.

Per aconseguir-ho, cal un esforç compartit i coordinat de les diferents àrees de l'Ajuntament, com Ensenyament, Esportius, Cultural, Participació, Salut, Benestar Social... De manera que totes elles contemplin l'eix familiar i educatiu en la programació d'activitats. Aquestes activitats poden estar coordinades des del Pla d'Infància i la xarxa d'infància.

També cal implicar a les associacions i entitats del municipi en aquesta programació. Per exemple, es valora especialment la dinamització dels mercats municipals que ja s'està fent.

Es proposa aprofitar el nou Parc de les Famílies de la pl. Europa com a centre de dinamització d'activitats

Principal agent responsable

Benestar Social: Pla d'Infància i Adolescència.

Per què (justificació de l'acció)

L'entorn de Martorell és bastant ben valorat tant per les famílies com pels infants i adolescents. Tot i així, es demana potenciar en major mesura alguns espais com a zona de lleure familiar, com el parc de Can Cases, on ja s'està creant un 'parc d'aventures'. També es demana habilitar més espais lúdics i familiars a la zona de la Vila.

Aquestes espais haurien de preveure un acondicionament que faciliti la relació entre infants i adults, preveien elements destinats a ser gaudits conjuntament.

Al mateix temps, s'aporta la idea d'habilitar espais propers a les escoles que puguin funcionar a mode de 'aules al carrer', contribuint a que les escoles surtin a l'espai públic a fer activitats. Això contribueix a crear dinàmiques grupals positives entre l'alumnat.

Objectius de l'acció

- Afavorir un entorn d'espais lliure de qualitat i atractius per al públic familiar, incentivant que les famílies passin temps a l'aire lliure compartint lleure i jocs conjuntament.
- Habilitar espais propers a les escoles que incentivin que l'alumnat surti més al carrer, fent activitats lectives fora de l'aula en un entorn més estimulants, més natural i integrant en major

mesura el moviment en l'activitat pedagògica.

Descripció de l'acció

Aquesta acció es pot integrar dins del PLIA, esdevenint una acció conjunta.

L'acció requereix observar i revisar tots els espais públics de Martorell des de l'òptica de l'ús familiar i conjunt entre infants i adults. A partir d'aquesta anàlisi prèvia, cal derivar línies de millora destinades a millorar els espais existents i habilitar més elements i zones atractives per al gaudi i la relació familiar.

De manera similar, es poden analitzar els espais verds més propers a les escoles, i consensuar amb les direccions dels centres propostes destinades a crear zones i ambients en aquests espais que facilitin la realització d'activitats pedagògiques fora de l'aula (ex. un petit fòrum, pissarres públiques, petits jardins botànics, etc...)

Principal agent responsable

Departament d'Ensenyament

Urbanisme

Benestar Social: Pla d'Infància i Adolescència

Espais i activitats d'oci per a adolescents i joves

Per què (justificació de l'acció)

L'enquesta a infants i adolescents i a pares i mares revela que un dels descoberts més importants a nivell de lleure és el destinat a adolescents i joves: es noten a faltar cinemes, algun centre comercial, etc.

Aquest descobert ja ha estat detectat anteriorment des d'altres àrees i serveis i de fet ja s'han encetat projectes ambiciosos per suplir aquest aspecte, com l'espai juvenil dins del Centre Cultural.

En relació a aquest espai, es valora que hagi estat dissenyat comptant amb la participació del jovent. Un cop en marxa, es demana que sigui un espai amb una dinamització sostinguda i amb una estratègia molt activa de les activitats i possibilitats que ofereix.

Adicionalment, es considera que calen activitats a l'aire lliure destinades a adolescents i joves, que els convidi a no dedicar tant de temps a l'entreteniment sedentari i amb pantalles.

Objectius de l'acció

Crear més espais i activitats d'oci especialment pensades per a adolescents i joves.

Reforçar el vincle i participació juvenil a la ciutat.

Fomentar pràctiques de lleure educatiu i saludable.

Crear xarxes de relació obertes i diverses entre adolescents i joves, integrant en elles els col·lectius amb més risc d'exclusió o fracàs educatiu.

Descripció de l'acció

Aquesta acció ja està contemplada des de la política de joventut i des del PLIA, de manera que pot ser una acció liderada des de Joventut, que compti amb la col·laboració de Benestar Socials, Salut, Esports, Educació, etc.

L'acció passa per una banda per la dinamització de l'Espai Jove. També per crear i difondre activament una agenda d'activitats a l'aire lliure, de descoberta de l'entorn i de moviment físic (ex. cursos d'orientació, vies ferrates, sortides en bici, etc.)

És important mantenir la participació del jovent en el disseny i organització d'aquestes activitats.

Principal agent responsable

Joventut

Benestar Social (PLIA)

Departament d'Ensenyament

Esports

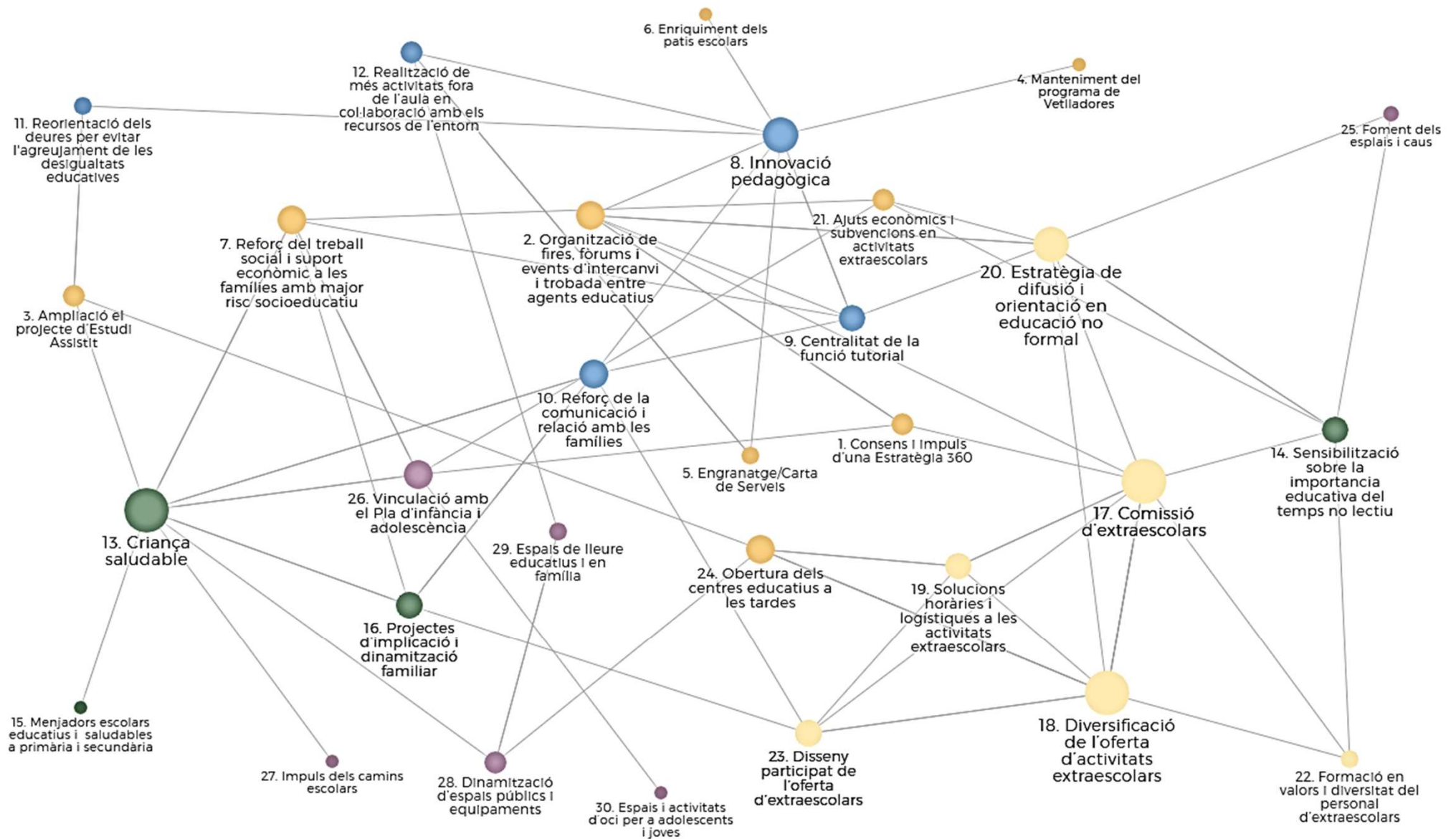
Salut

2.3. Quadres resum de l'Estratègia 360

Les taules i diagrames finals que es presenten a continuació mostren la correlació entre les accions entre sí i amb els objectius de l'estratègia, així com amb els requisits teòrics que, segons la bibliografia de referència, ha de cobrir l'Estratègia educativa 360.

Accions de l'Estratègia 360 i vinculació entre elles

Número de relacions

Tipo

● Escoles i instituts ● Famílies ● Agents d'educació extra-escolar ● Regidoria d'Ensenyament ● Altres agents de l'entorn

Correlació entre les accions i els objectius d'educació 360	Equitat educativa	Èxit educatiu	Personalització dels aprenentatges	Vinculació comunitària
1. Consens i impuls d'una Estratègia 360	•	•	•	•
2. Organització de fires, fòrums i events d'intercanvi i trobada entre agents educatius	•	•	•	•
3. Ampliació el projecte d'Estudi Assistit	•	•	•	
4. Manteniment del programa de Vetlladores	•	•	•	
5. Engranatge/Carta de Serveis		•		•
6. Enriquiment dels patis escolars			•	•
7. Reforç del treball social i suport econòmic a les famílies amb major risc socioeducatiu	•	•		
8. Innovació pedagògica	•	•	•	•
9. Centralitat de la funció tutorial	•	•	•	•
10. Reforç de la comunicació i relació amb les famílies	•	•	•	•
11. Reorientació dels deures per evitar l'agreujament de les desigualtats educatives	•		•	
12. Realització de més activitats fora de l'aula en col·laboració amb els recursos de l'entorn		•		•
13. Criança saludable	•	•		
14. Sensibilització sobre la importància educativa del temps no lectiu	•	•	•	•
15. Menjadors escolars educatius i saludables a primària i secundària	•			
16. Projectes d'implicació i dinamització familiar	•	•		•
17. Comissió d'extraescolars	•	•	•	•
18. Diversificació de l'oferta d'activitats extraescolars	•	•	•	•
19. Solucions horàries i logístiques a les activitats extraescolars	•		•	
20. Estratègia de difusió i orientació en educació no formal	•	•	•	•
21. Ajuts econòmics i subvencions en activitats extraescolars	•			
22. Formació en valors i diversitat del personal d'extraescolars	•		•	
23. Disseny participat de l'oferta d'extraescolars	•		•	•
24. Obertura dels centres educatius a les tardes	•			•
25. Foment dels esplais i caus	•			•
26. Vinculació amb el Pla d'infància i adolescència	•			•
27. Impuls dels camins escolars	•			•
28. Dinamització d'espais públics i equipaments	•			•
29. Espais de lleure educatius i en família	•			•
30. Espais i activitats d'oci per a adolescents i joves	•			•

Correlació entre les accions i els requisits que ha de cobrir l'Estratègia 360 (requisits explicats a la pg.12 d'aquest document)	Obertura dels centres educatius més enllà de l'horari lectiu,	Coordinació de l'oferta no lectiva	Activitats que completen els contingut lectius	Oferta descentralitzada	Oferta diversificada que permet la personalització dels aprenentatges	Qualitat de les activitats	Equitat en l'accés a l'oferta	Espais educatius no dirigits (joc lliure, descoberta...)	Descans i racionalització d'horaris	Recursos d'estudi assistit	Menjador educatiu i accessible	Col·laboració entre famílies, docents i educadors	Participació dels infants i adolescents	Eines per visualitzar els recursos educatius
1. Consens i impuls d'una Estratègia 360	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
2. Fires i events d'intercanvi entre agents educatius		•										•		•
3. Ampliació el projecte d'Estudi Assistit	•		•							•		•		
4. Manteniment del programa de Vetlladores										•		•		
5. Engranatge/Carta de Serveis			•	•	•	•						•		•
6. Enriquiment dels patis escolars	•							•					•	
7. Treball social i suport a les famílies amb risc							•					•		
8. Innovació pedagògica			•			•						•		
9. Centralitat de la funció tutorial		•				•	•					•		
10. Reforç de la comunicació i relació amb les famílies							•					•		•
11. Reorientació dels deures per evitar l'agreujament de les desigualtats			•							•			•	
12. Realització de més activitats fora de l'aula			•	•		•							•	
13. Criança saludable									•		•	•		
14. Sensibilització sobre la importància del temps no lectiu												•		•
15. Menjadors educatius i saludables a primària i secundària						•	•				•			
16. Projectes d'implicació i dinamització familiar												•		
17. Comissió d'extraescolars		•	•	•	•	•	•		•	•		•	•	•
18. Diversificació de l'oferta d'activitats extraescolars	•				•	•	•						•	
19. Solucions horàries i logístiques a les extraescolars	•	•							•					
20. Estratègia de difusió i orientació en educació no formal												•		•
21. Ajuts econòmics i subvencions en activitats extraescolars							•							
22. Formació en valors i diversitat del personal d'extraescolars						•	•							
23. Disseny participat de l'oferta d'extraescolars												•	•	
24. Obertura dels centres educatius a les tardes	•													
25. Foment dels espais i caus				•	•			•						
26. Vinculació amb el Pla d'infància i adolescència							•	•					•	
27. Impuls dels camins escolars								•						
28. Dinamització d'espais públics i equipaments								•					•	
29. Espais de lleure educatius i en família								•					•	
30. Espais i activitats d'oci per a adolescents i joves								•					•	

3. Bibliografia

Barba, C (et altri) (2018), "Connectant la comunitat per generar més i millors oportunitats educatives. Propostes de política municipal" (2019-2023) Fundació Jaume Bofill (Aliança Educació 360). Disponible a: <https://www.educacio360.cat/wp-content/uploads/2018/07/propostes-politiques-2018-web.pdf>

Col·lectiu d'Analistes Socials (2017), L'Educació a temps complet als països de parla alemanya. Die Ganztagschulen. Fundació Jaume Bofill. Disponible a: <https://www.educacio360.cat/es/recursos/educacio-temps-complet-als-paisos-de-parla-alemanya/>

Col·lectiu d'Analistes Socials (2017), L'Educació a temps complet a França. Projet éducatif territorial (PEDT). Fundació Jaume Bofill. Disponible a: <https://www.educacio360.cat/es/recursos/educacio-temps-complet-franca/>

De la Cerda Toledo (2017) "Marc d'orientacions per al desenvolupament de projectes d'Educació a Temps Complet". Diputació de Barcelona: Àrea de Cultura, Educació i Esports- Gerència de Serveis d'Educació

Díaz Gibson, J. "Educació360: l'activació de l'ecosistema educatiu català per impulsar les oportunitats educatives. Tribuna d'Educació. Universitat Ramon Llull. Publicat el 24 de febrero d 2018. Accés: Educació360: l'activació de l'ecosistema educatiu català per impulsar les oportunitats educatives. Disponible a: <http://www.tribunaeducacio.cat/educacio360-lactivacio-de-lecosistema-educatiu-catala-per-impulsar-les-opportunitats-educatives/>

Iglesias, E.(2018), Contribucions dels Plans Educatius d'Entorn a la iniciativa d'Educació 360. Fundació Jaume Bofill. Disponible a: <https://www.educacio360.cat/wp-content/uploads/2018/06/Informe-Final-PEE-v3.pdf>